

ХӨДӨЛМӨРИЙН ГАВЬЯАНЫ УЛААН ТУГИЙН ОДОНТ
“ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН
СТАНЦ” ТӨРИЙН ӨМЧИТ ХУВЬЦААТ
КОМПАНИ

45000 Дархан, Дархан-Уул аймаг
Утас: 7037-3022, Факс: 7037-3021
И-мэйл: darhanpp@mongol.net

2023-12-20 № 1/402

танай _____ -ны № _____ -т

┌ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ┐
ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМНЫ ХҮРЭЭЛЭН
БУЙ ОРЧИН БАЙГАЛИЙН НӨӨЦИЙН
УДИРДЛАГЫН ГАЗАРТ

Дарханы дулааны цахилгаан станц ТӨХК-ийн
2023 оны Байгаль орчны менежментийн
төлөвлөгөөний биелэлтийг хүргүүлэв.

2024 оны Байгаль орчны менежментийн
төлөвлөгөөг баталгаажуулж өгнө үү.

Хавсралт. 3 хувь нийт..... хуудастай.

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

М.ЖАРГАЛСАЙХАН

“ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ” ТӨХК

**“ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ” ТӨХК-ИЙН
2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

**2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

“ДАРХАН ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ” ТӨХК

Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын 13-р багийн нутагт

байрлах Цахилгаан, Дулааны эрчим хүчээр хангах үйлдвэр

/ Аж ахуйн нэгжийн РД:2688549 /

Хянасан:

БОАЖ Яамны ХБОБНУГ-ын
мэргэжилтэн

..... П.Шинэцэцэг

Дархан-Уул аймгийн БОАЖГ-ын
мэргэжилтэн

А.Энхжин
..... А.Энхжин

Хэрэгжилтийг гаргасан:

“Дарханы Дулааны Цахилгаан Станц” ТӨХК

Хяналтын хэлтсийн

Байгаль орчны хяналтын инженер

Н.Батсайхан
..... Н.Батсайхан

2023 он

МОНГОЛ УЛС
ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

000129490

2005.11.24

/ Бүртгэгсэн он, сар, өдөр /

9012001010

/ Хувийн хэргийн дугаар /

2688549

/ Регистрийн дугаар /

Дарханы дулааны цахилгаан станц

Төрийн өмчит хувьцаат компани

/ Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр /

Дүрэм

/ Үүсгэн байгуулах баримт бичиг /

Тогтоол

/ шийдвэрийн нэр /

164

/ дугаар /

2001.07.09

/ он, сар, өдөр /

3530

/ код /

Цахилгаан дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэх

/ Үндсэн эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /

3510

Зуухны угсралт, засвар, даралтат савны угсралт, засвар, шугам хоолойн угсралт
засвар, зуух даралтат сав, шугам хоолойн хийц хэсгүүдийн үйлдвэрлэл

4610

Гадаад худалдаа

/ код /

/ Туслах эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /

Хугацаагүй

/ хугацаа /

3

/ гишүүдийн тоо /

10,101,628.00

/ өөрийн хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /

Дархан-Уул, Дархан, 15-р баг, байр, Утас1: 23021, Утас2: 99372292, Факс: 23021

/ хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг /

Оюуны өмч, улсын бүртгэлийн
ерөнхий газрын Хуулийн
этгээдийн бүртгэлийн газар
/ бүртгэгсэн байгууллагуулын нэр /

Гэрчилгээ дахин олгосоо: 2016 он 10 сар 23 өдөр

Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан тэмдэг
1	Нямдорж овогтой Чимэддорж-г Гүйцэтгэх Захирал-р томилсныг бүртгэв.	2016.10.23	Э.Эрдэнэбилэг
2	Давхин гэрчилгээ олгов.	2016.10.23	Э.Эрдэнэбилэг
3	Ажиллах хугацааг 2015.11.20 -ний өдрөөс 2018.10.20 -ний өдөр хүртэл сунгасныг бүртгэв.	2016.10.23	Э.Эрдэнэбилэг
2	Хувь нийлүүлэгчээс 0 нэмэгдэж, 1 хэсэгдэж үүсгэн байгуулаачийн тоо нийт 2 болж өөрчлөгдсөнийг бүртгэв.	2019.02.02	Д.Чулуунтуяа
3	Ажиллах хугацааг 2018.11.17 -ний өдрөөс 2021.11.17 -ний өдөр хүртэл сунгасныг бүртгэв.	2019.02.02	Д.Чулуунтуяа
4	Базардарь овогтой Хашэрдэнэ-г Даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч-р сонгосон(томилсон)-ыг бүртгэв.	2020.08.10	Г.Батмөнх
5	Базардарь овогтой Хашэрдэнэ-г Даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч-р сонгосон(томилсон)-ыг бүртгэв.	2020.08.10	Г.Батмөнх
6	Мөйдөржав овогтой Жаргалсайхан-г Гүйцэтгэх захирал-р сонгосон(томилсон)-ыг бүртгэв.	2020.12.10	Г.Санжаа

МОНГОЛ УЛС
ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЗОХИЦУУЛАХ ХОРОО

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар: 13/2006

Оноосон нэр: “Дарханы дулааны цахилгаан станц” ТОХК
Хаяг, байршил: Дархан-Уул аймаг, Дархан сум, Үйлдвэрийн дүүрэг, 15-р баг, өөрийн байр

Регистрийн дугаар: 2688549
Эрхлэх аж ахуйн
үйл ажиллагааны төрөл: Дулаан үйлдвэрлэх

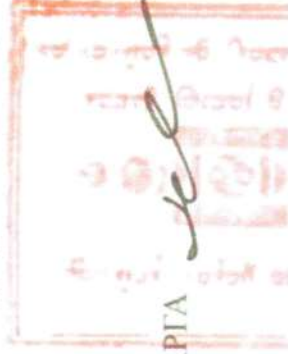
Үйлчлэх хүрээ: Дархан хотын төвлөрсөн дулаан хангамжийн сүлжээ

Сунгасан огноо: 2021 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдөр

Хүчинтэй хугацаа: 8 жил

Олгосон үндэслэл: Эрчим хүчний тухай хуулийн 13 дугаар зүйл

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь эрхлэх аж ахуйн үйл ажиллагаанд тогтоосон нөхцөл, шаардлагыг чандлан биелүүлж ажиллах үүрэгтэй бөгөөд энэхүү тусгай зөвшөөрлийг бусдад худалдах, бэлэглэх, барьцаалах зэргээр шилжүүлэхийг хуулиар хориглоно.

ХОРООНЫ ДАРГА

А.ТЛЕЙХАН

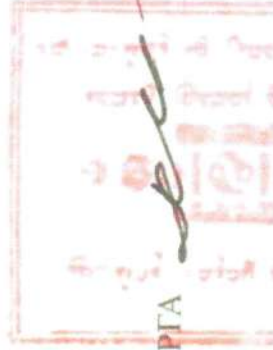
МОНГОЛ УЛС
ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЗОХИЦУУЛАХ ХОРОО

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар: 12/2006

Оноосон нэр: “Дарханы дулааны цахилгаан станц” ТӨХК
Хаяг, байршил: Дархан-Уул аймаг, Дархан сум, Үйлдвэрийн дүүрэг, 15-р баг, өөрийн байр
Регистрийн дугаар: 2688549
Эрхлэх аж ахуйн үйл ажиллагааны төрөл: Цахилгаан үйлдвэрлэх
Үйлчлэх хүрээ: Төвийн бүсийн нэгдсэн сүлжээ
Сунгасан огноо: 2021 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдөр
Хүчинтэй хугацаа: 8 жил
Олгосон үндэслэл: Эрчим хүчний тухай хуулийн 13 дугаар зүйл

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь эрхлэх аж ахуйн үйл ажиллагаанд тогтоосон нөхцөл, шаардлагыг чандлан биелүүлж ажиллах үүрэгтэй бөгөөд энэхүү тусгай зөвшөөрлийг бусад худалдах, бэлгэлэх, барьцаалах зэргээр шилжүүлэхийг хуулиар хориглоно.

ХОРООНЫ ДАРГА

А.ТЛЕЙХАН

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЯАМ
АЖИЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ЭРХЛЭХ
ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар .1937/21

"Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай"
Монгол Улсын хуулийг үндэслэн

Дархан-Уул аймаг/нийслэлийн Дархан сум/дүүргийн

"Дарханы дулааны цахилгаан станц" -д РД 2688549
ТӨХК

ТЗ-2.2, ТЗ-3.3, ТЗ-4.3, ТЗ-5.3, ТЗ-7.1 заалтын дагуу

. ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг

2021 оны . 09. -р сарын . 09. өдрөөс эхлэн . 5. жилийн хугацаатай олгов.

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЙД

Н.ТАВИНБЭХ

. 2021 оны . 09 -р сарын . 09. өдөр

Улаанбаатар хот

01347

Ажил үйлчилгээний төрөл

- T3-2.2 0.4-35 кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын угсралт, засварын ажил, түүний туршилт тохируулгын ажил үйлчилгээ
- T3-3.3 0.07-8.0 МПа /0.7-80.0 кгх/см²/ даралттай зуухны угсралт, засварын ажил, түүний туршилт тохируулгын ажил үйлчилгээ
- T3-4.3 0.07-8.0 МПа /0.7-80.0 кгх/см²/ даралттай даралтат савны угсралт, засварын ажил, түүний туршилт тохируулгын ажил үйлчилгээ
- T3-5.3 0.07-8.0 МПа /0.7-80.0 кгх/см²/ даралттай дулааны шугам хоолой, дулаан дамжуулах төвийн угсралт, засварын ажил, түүний туршилт тохируулгын ажил үйлчилгээ
- T3-7.1 0.07-4.0 МПа /0.7-40.0 кгх/см²/ хүртэл даралтанд ажилладаг тоноглолын угсралт, засварын ажил, түүний туршилт тохируулгын ажил үйлчилгээ

---oOo---

Нэмэлт өөрчлөлт:

Сайд / /
..... оны -р сарын өдөр

СУНГАЛТ:

..... оны -р сарын өдрөөс эхлэн жилийн хугацаатай сунгав.

Сайд / /
..... оны -р сарын өдөр

ОРШИЛ

НЭГ . ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

- 1.1 ТӨСЛИЙН НЭР, АНГИЛАЛ, ДУГААР
- 1.2 ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ
- 1.3 ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧИЙН ХАЯГ
- 1.4 ТӨСЛИЙН ЗОРИЛГО
- 1.5 ТӨСЛИЙН БАЙРШИЛ
- 1.6 ТӨСЛИЙН ХУЧИН ЧАДАЛ
- 1.7 ҮНДСЭН ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ
- 1.8 ҮНДСЭН ТҮҮХИЙ ЭД, МАТЕРИАЛ, ХИМИЙН БОДИС
- 1.9 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛ
- 1.10 ЭЦСИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН
- 1.11 ДЭД БҮТЭЦ
- 1.12 ТӨРӨЛ БҮРИЙН ХАЯГДАЛ, ТҮҮНИЙГ ЦЭВЭРЛЭХ ХЭЛБЭР
- 1.13 ТЕХНИК ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

ХОЁР. ТӨСЛИЙН БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

- 2.1. ТҮЛШ ДАМЖУУЛАХ ЦЕХИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА
- 2.2. МАЗУТЫГ ТҮЛШИНД ХЭРЭГЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА
- 2.3. НҮҮРСНИЙ ТООС БЭЛТГЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА
- 2.4. ЗУУХАН ЦЕХИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА
- 2.5. ҮНСЭН САНГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА
- 2.6. ХИМИЙН ЦЕХИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА
- 2.7. ТУРБИН ЦЕХИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

**ГУРАВ. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЯВЦАД БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЖ БОЛОХ ГОЛ
НӨЛӨӨЛӨЛ**

3.1 АГААР ОРЧНЫ БОХИРДОЛ

3.2 ХӨРСӨНД ҮЗҮҮЛЭХ НӨЛӨӨЛӨЛ

3.3 ХОГ ХАЯГДАЛ

3.4 АЖЛЫН БАЙРНЫ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

ДӨРӨВ. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ

3.2.1 ТЕХНИКИЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ

3.2.2 БИОЛОГИЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ

ТАВ. ТОХИОЛДОЖ БОЛЗОШГҮЙ ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

ОРШИЛ

Дарханы Дулааны Цахилгаан Станц 1965 онд байгуулагдаж түүнээс хойш Дархан хотыг дулаан, цахилгаанаар хангах үүргээ тасралтгүй гүйцэтгэж эх орны хөгжил цэцэглэлтэд өндөр хувь нэмэр оруулсаар ирсэн манай орны эрчим хүчний томоохон үйлдвэрийн нэг юм. Энэхүү хугацаанд байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр байгаль орчинд нөлөөлөх нарийвчилсан үнэлгээ, байгаль орчны аудитыг хуулийн дагуу хийлгэн заавар зөвлөмжийн дагуу эрсдэлийг бууруулан ажиллаж байна.

2002 онд “Экотрейд” ХХК гэрээний дагуу байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээнд оруулах нэмэлт өөрчлөлтийг.

2004 онд “САТУ” ХХК гэрээний дагуу үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны байгаль орчинд үзүүлж буй нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тодотгол,

2007 онд “САТУ” ХХК гэрээний дагуу Зуух, турбины шинэчлэлийн төслийн байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний нэмэлт тодотгол,

2012 онд “САТУ” ХХК гэрээний дагуу Нүүрсний шаталтаас үүссэн үнсний санг өргөтгөх төслийн байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ,

2013 онд “САТУ” ХХК гэрээний дагуу байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ,

2017 онд “Й ЭЙЧ ЭС ЭМ” ХХК №70/17 гэрээний дагуу газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгаа,

2018 онд “ТЕКОЛ” ХХК гэрээний дагуу байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ.

2019 онд “ЭКО НАТИОНАЛ” ХХК гэрээний дагуу байгаль орчины аудит

2021 онд “Гранд-Амур” ХХК гэрээний дагуу ургамлан мониторинг судалгааг тус тус хийж гүйцэтгэсэн.

2022 онд “ЭКО НАТИОНАЛ” ХХК гэрээний дагуу байгаль орчины аудит

2022 онд “ХОС НАХИА” ХХК-аар газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгаа

2023 онд “ГАЗАР ДЭЛХИЙ” ХХК гэрээний дагуу байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг хийлгэж байна.

Нарийвчилсан үнэлгээний дүгнэлтийн дагуу компани үйл ажиллагаагаа хэрэгжүүлэх явцад байгаль орчин, хүн амын эрүүл мэндэд үзүүлэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг тогтоож, тэдгээрийн цар хүрээг тооцон гаргаж сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээний зөвлөмж, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг боловсруулсан болно.

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Төслийн нэр, Ангилал, Дугаар

“Дархан Дулааны Цахилгаан Станц” ТӨХК

Энэхүү төсөл нь “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” Монгол улсын хуулийн дагуу “Дэд бүтцийн хөгжлийн төсөл”-ийн ангилалд хамаарна.

Төслийн дугаар: 2013/VJ-004

1.2 Төсөл хэрэгжүүлэгч

“Дарханы Дулааны Цахилгаан Станц” ТӨХК,

Улсын бүртгэлийн дугаар -9012001010,

Регистрийн дугаар – 2688549

1.3 Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг

Дархан–Уул аймаг, Дархан сум, 13-р баг,

Үйлдвэрийн хэсэг, “Дарханы Дулааны

Цахилгаан Станц” ТӨХК-ийн байр,

Утас: 01-372-2-30-22, Факс: 01-372-2-30-21,

Гүйцэтгэх захирал: М.Жаргалсайхан

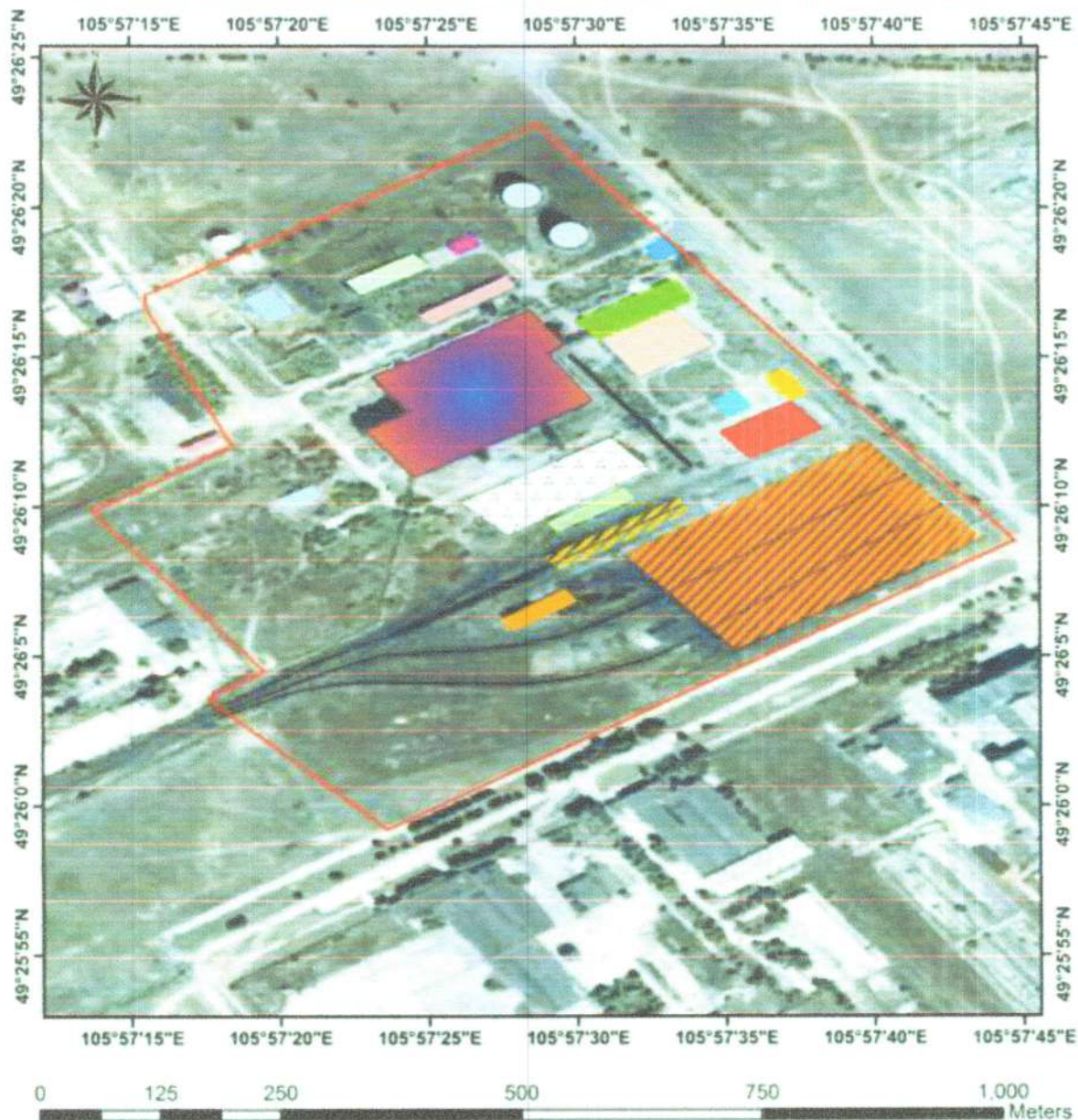
1.4 Төслийн зорилго

Төвийн эрчим хүчний системийн цахилгаан ачааллын тодорхой хэсгийг үйлдвэрлэх, Дархан-Уул аймгийн Дархан хотын байгууллага, аж ахуйн нэгж, ард иргэдийг цахилгаан, дулааны эрчим хүчээр хангах, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, ард иргэдийн тав тухтай орчинг бүрдүүлэхэд үйл ажиллагааны үндсэн зорилго оршино.

1.5 Төслийн байршил

Дархан хотын зүүн урд хэсэг болох Үйлдвэрийн дүүрэгт 20.19 га талбайг эзлэн оршдог. Хойд өргөргийн 49°26', Зүүн уртрагийн 105°57' байрлана.

ДАРХАН ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦЫН БАЙГУУЛАМЖУУДЫН БАЙРШИЛ

Таних тэмдэг

— ДДЦС-ын талбайн хил	Зуухан цехийн контор	Нефть бүтээгдэхүүн хадгалах байгууламж
— Түлш дамжуулах конвейр	Үйлдвэрлэлийн үндсэн барилга	Мазут аж ахуйн байр
— Төмөр зам	ДДЦС-ын ажилчдын байр	Аккумуляторын бакны насос
Хөргөх цамхаг	Хими цехийн барилга	Хуваарилах байгууламж
Нүүрс хадгалах ил сарай	Харуулын байр	Халуун ус хангамжийн насос
Түлш хадгалах далд сарай	Хүчилтөрөгчийн аж ахуй	Трансформатор
Давсны аж ахуй	Уусмал бэлтгэх бак	Ацетлиний аж ахуй

1.1-р зураг. Дархан дулааны цахилгаан станцын барилга, байгууламжийн байршил

1.6 Төслийн хүчин чадал

Дарханы дулааны цахилгаан станц нь Сэлэнгэ, Дархан-Уул аймгийг цахилгаанаар, Дархан хотыг дулааны эрчим хүчээр хангадаг манай улсын төвийн эрчим хүчний системийг анх бүрдүүлсэн нэг үндсэн эх үүсвэр болдог. Жилдээ 48 мянган кВт/ц буюу 302,8 сая кВт/ц цахилгаан, 1196 мянган Гкал дулааны эрчим хүч боловсруулах хүчин чадалтайгаар байгуулагдсан.

Хуучнаар ЗХУ-д үйлдвэрлэгдсэн БКЗ-75-39ФБ маягийн 75 т/цаг уур боловсруулах хүчин чадалтай 9 зуух, АПТ-35-10 маркийн тус бүр нь 12 мВт/ц чадалтай 4 турбин, 35 мВт/ц чадалтай 1 турбин генератортай. Үйлдвэрлэсэн цахилгаан эрчим хүчээ 110 кВ-ын шугамаар Дарханы 220 кВ-ын дэд станц, Сүхбаатар, Дархан, Ерөө, Шарын голын уурхайтай, 35 кВ-ын шугамаар Энх тал, Дархан САА-тай, 6 кВ-ын шугамаар Дарханы үйлдвэр аж ахуйн газруудтай холбогддог.

Жилд дунджаар 390 мянган тн нүүрс Шарын голын уурхайгаас авч технологийн хэрэгцээндээ ашигладаг байсан. Гэвч 2006 оноос Шарын голын уурхай нүүрсээр бүрэн хангаж чадахгүй болсон тул Багануур болон бусад уурхайн нүүрс авч ашигладаг болсон. Жилд хэрэглэсэн нүүрсийг сүүлийн 5 жилийн байдлаар харуулбал.

№	Онууд	Нийт хэрэглэсэн нүүрс /тн/	Шарын голын уурхайн нүүрс / тн /	Багануурын нүүрсний уурхай / тн /
1	2019	439123	318123	121000
2	2020	436628	307017	129611
3	2021	435623	311065	124558
4	2022	533198	379949	153249
5	ХБГ 2023	570443	408490	161953

1.1-р хүснэгт. Дулааны цахилгаан станцын хүчин чадал

Он	Цахилгааны чадал	Дулаан, Гкал/жил	
		Уураар	Усаар
1965	48 мВт буюу 240 сая кВтц/жил	775000	
2005 он	48 Мвт	11200	440000
2017 он	227,4 сая/кВт.цаг	4966	497094
2018 он	218.6 сая/кВт.цаг	5650	512050
2019 он	59 Мвт буюу 259,4 сая кВтц/жил	10417	527028
2020 он	83 Мвт буюу 346,8 сая кВтц/жил	12308	548900
2021 он	83 Мвт буюу 332.1 сая кВтц/жил	17350	554743
2022 он	83 Мвт буюу 405.5 сая кВтц/жил	14341	586959
ХБГ 2023 он	83 Мвт буюу 426.1 сая кВтц/жил	15186	622200

1.7 Төсөл хэрэгжүүлэхэд ашиглах үндсэн тоног төхөөрөмж

БКЗ-75-39ФБ маягийн уурын зуух-9. Үүнээс:

1. Нам температурын буцлах давхаргад шатаах технологид шилжүүлсэн зуух №1,2
2. Алхан тээрэмтэй шууд үлээлгийн тоосон системд шилжүүлсэн 1 зуух №9
3. Завсрын бункер бүхий тоос бэлтгэлийн системтэй 6 зуух №3-8
4. Турбогенератор – 5

Мазутын агуулахын багтаамж: 1 ба 2 -р тус бүр 500 м³, 3-р 700 м³

Нөөцийн резервуарууд: С-1 маркийн 40-50 тн багтаамж бүхий салерканы бак-1 ш

34.68 м³ багтаамжтай тосны сав- 4 ш

Эргэлтийн ус хөргөх цамхаг (градирня)-2 ш

Утааны яндан - 120 м өндөр

Хими цэвэрлэгээний байгууламж-1 ком

Зөөлөрсөн усны сан - 2 ш тус бүр 200 м³ багтаамжтай

Давсны аж ахуй - 1 ком

Фосфатын аж ахуй - 1 ком

Нүүрсний агуулах:

Далд сарай - 1200 тн

Ил сарай - 40000 тн

Нүүрс буулгах зориулалтын өндөрлөсөн төмөр зам - 2

Нүүрсний эстакад - 255 м

Нүүрс ачиж буулгах байгууламж

Үнсний сан: 705000 м³

Тунгаасан усны сан - 80000 м³

Бүх төрлийн инженерийн шугам сүлжээ

Гүний ЭЦВ10-65-150 насос-8 ком

1.8 Үндсэн түүхий эд, материал, химийн бодис

ДЦС-ын үндсэн түүхий эд нь түлш (нүүрс, мазут), ус юм. Сүүлийн 10 жилийн дунджаар жилд 410.0 мян.тн нүүрс, 1900.0 мян.тн ус хэрэглэж үйлдвэрлэлээ явуулж байна. Нэг зууханд цагт дунджаар 10 тн нүүрс түлдэг. 200...300 тн мазут, 10 м³ орчим тослох материал И-40 хадгалдаг. Жилд үйлдвэрлэлийн зориулалтаар >25%-ийн концентрац бүхий давсны хүчил 2900 кг, 10-35 %-ийн концентрац бүхий усан аммиак 965 кг, три натри-фосфат 6650 кг хэрэглэнэ.

1.9 Үйл ажиллагааны үндсэн чиглэл

Тус ДЦС нь нүүрсийг төмөр замаар тээвэрлэн ирж ил ба далд агуулахад нөөцлөн хадгалж, түүнийг бутлан түлш дамжуулах хэсгийн тоног төхөөрөмжүүдийн тусламжтайгаар шууд түлш тэжээгчээр 1, 2-р зуухны галын хотолд, цаашид үрлэн тээрмээр нунтаглан бэлтгэж сеператор ба тоосны бункерээр дайруулан 4-8-р зуухнуудын галын хотолд, харин 9-р зуухны хувьд 2 алхан тээрмээр нунтаглан шууд галын хотолд тус тус үлээлгэн оруулна.

Зуухны галын хотолд тоосон нүүрсний шаталт явагдахад ялгарсан дулаан галын хотлын ханаар эгнэн байрласан экран хоолойгоор өгсөх усанд өгөгдөн түүнийг буцалган ууршуулж барабанд оруулан түүнээс цааш уурын халаагуураар дамжуулан халааж өндөр даралт, температуртай (4.0 МПа даралт, 440 °С температуртай) уур боловсруулна.

Зууханд боловсруулсан өндөр даралт, температуртай уураар турбиныг ажиллуулан цахилгаан эрчим хүч үйлдвэрлэх ба турбины авлагуудаас дулааны эрчим хүчийг хэрэглэгчдэд түгээнэ. Ингэж дулаан, цахилгааны эрчим хүчийг хослон үйлдвэрлэснээр түлшний хувийн зарцуулалтыг бууруулна.

1.10 Эцсийн бүтээгдэхүүн

Цахилгаан, Дулаан (уур, халуун ус)

1.11 Дэд бүтэц

Цахилгаан-өөрөөсөө

Дулаан-өөрөөсөө

Ахуйн ус хангамж-төвлөрсөн системээс

Технологийн ус хангамж- төвлөрсөн систем, худгуудаас

Холбоо - Дархан хотын ба өөрийн дотоод холбоо (210 нэгжийн АТС)

Зам - Хотын ба өөрийн дотоод замыг ашиглана.

Тээвэр-Дарханы төмөр замын галт тэрэг (нүүрсний 4 салаа төмөр замтай), өөрийн авто аж ахуйг ашигладаг.

1.12 Төрөл бүрийн хаягдал түүнийг цэвэрлэх, зайлуулах хэлбэр

ДЦС-ын цахилгаан ба дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэх технологи ажиллагааны явцад түлшний 40тн шаталтаас цагт дунджаар 12тн үнс, 6тн шлак ялгарч гарах бөгөөд түүнийг багерын насосын тусламжтайгаар усаар хөөн 705000 м3 багтаамжтай үнсэн санд өгч усыг тунгаан 80000 м3 багтаамжтай усан санд хуримтлуулан эргүүлэн ашиглана. Бусад хуурай хог хаягдлыг машинаар тээвэрлэн хогийн цэгт хаяна. Станцын ажиллагааны явцад нэг зуух цагт дунджаар 150000 м3 утааны хийг агаар

мандалд хаях бөгөөд түүнтэй тээвэрлэгдэж гарсан үнсийг үнс баригчаар ялган зайлуулах системд өгөх бөгөөд бусад хийн байдалтай бодисууд утаатай хамт агаарт хаягдаж байна. Натри катионитын шүүлтүүрийн угаалгын усыг эргүүлэн ашиглах бөгөөд сийрэгжүүлэлт сэргээлтийн 41 мян.тн угаалтын усаа хаягдал усны баканд цуглуулан сийрэгжүүлэлтэд ашиглаж ГЗУ каналд хаяна. Устөрөгч катионитын шүүлтүүрийг сэргээлт хийхэд гарсан 21 мян.тн 5-6%-ийн концентрац бүхий давсны уусмалын хаягдал усыг үнс зайлуулах системийн усанд нийлүүлэн тус системд ашиглаж байна. Түлш дамжлагын хаягдлыг усаар угаан сувагт шүүж, шүүгдсэн нүүрсийг буцааж ашиглаж, хаягдал усыг үнс зайлуулах системд хаяж байна. Галын болон бусад тоноглолын цэвэрлэгээний хаягдал усыг насосоор соруулан үнс зайлуулах системд хаяж байна. Шааргыг нь машинаар зөөж зайлуулдаг ба үнсийг газрын хөрсөнд үл нэвтрүүлэх полиэтилен хамгаалалттай санд хадгалдаг.

1.13 Техник эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүд

ТЭЗ үзүүлэлтүүд	Хэмжих	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он	ХБГ 2023 он
ЦЭХ боловсруулалт	сая кВт/ц	310,0	346,8	332,1	405,5	426
ДХЦЭХ	сая кВт/ц	50,9	54,4	51,3	58,7	61,6
Хувь	%	16,5	15,7	15,44	14,48	14,46
ЦЭХ Түгээлт	сая кВт/ц	259,1	292,4	280,9	346,8	364,5
ДЭХ түгээлт	Гкал	537445	561208	572093	601367	637500
Уураар	Гкал	10417	12308	17350	14341	15186
Усаар	Гкал	527028	548900	554743	586959	622200
ЖТХЗарцуулалт ЦЭХ-д	гр/кВт	433,6	425,1	432,95	426,7	432,8
ЖТХЗарцуулалт ДЭХ-д	кг/гкал	190,1	185,7	189,83	186,2	189,8
Суурилагдсан хүчин чадал ашиглалт	цаг	5700	4179	4002	4887	5135
Турбины вакуум	%	85,3	87	90,3	87,8	82
Тэжээлийн усны халуун	С ⁰	145,1	146,3	145,6	146,8	146,8

ХОЁР. ТӨСЛИЙН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэхэд нүүрсийг зууханд түлж, түүний шаталтаас ялгарах дулааныг ашиглан усыг халаан ууршуулж тодорхой даралт, температуртай уур боловсруулан түүгээрээ уурын турбиныг эргүүлэн механик энергид хувиргаж улмаар цахилгаан генераторыг ажиллуулан цахилгаан эрчим хүч гарган хэрэглэгчдийг хангахын зэрэгцээ хэрэглэгчдэд шаардлагатай дулааны эрчим хүчийг зуухны боловсруулсан уурын зарим хэсгийг бууруулан хөргөх төхөөрөмжөөр дайруулан даралт, температурыг нь бууруулах замаар буюу турбины үйлдвэрийн авлагын уураар болон дулаанжуулалтын авлагын уураар сүлжээний усыг халааж халаалт, агааржуулалт, халуун ус хангамжийн ачааллыг хангаж байна.

Энэхүү үйлдвэрлэлийн цогц процесс нь техник технологийн хувьд иж бүрэн олон хэсгээс тогтох бөгөөд тэдгээрийн өөр өөрийн онцлогтой уялдан байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх нөлөөлөл нь ялгаатай байна. Өөрөөр хэлбэл дээрх процессын нөлөөллийн эрч хүч, хугацаа, хамрах хүрээ нь дан ганц болон нийлмэл хүчин зүйлсийн нөлөөллүүдээс хамааран бүрдэх шинжтэй. Нөлөөллийн онцлогийг тодруулахын тулд технологийн шат дамжлага, хэсгүүдийн үйл ажиллагааг тус бүрээр авч үзье.

2.1. Түлш дамжуулах цехийн үйл ажиллагаа

Түлш бэлтгэж дамжуулах ажиллагаа нь нүүрс буулгах, овоолж хадгалах, дамжуулах ажлаас эхлэх бөгөөд гараар болон бульдозероор түрэх ажиллагааны явцад нүүрсний тоос босож орчинд тархах, техникийн ажиллагааны улмаас тоостой хамт хорт нэгдлүүд агаарт дэгдэх, шуугиан нэмэгдэх, улмаар тороор шигшин туузан дамжуулгуудад өгөх, дамжуулгуудын цахилгаан хөдөлгүүрүүд ажиллах зэргээр тоосжилт, шуугианы нөлөөлөл нэмэгдэнэ. Түүнчлэн туузан дамжуулгын дунд ажилладаг CM-170 маркийн 2 бутлуурын нүүрс бутлах ажиллагааны үед мөн л тоосжилт, шуугианы нөлөөлөл үүсэж байдаг. Түлш дамжуулах хэсгүүдийн ажлын байрны чийглэг хэмжсэн хэмжилтийн дунджаар 50,2% байгаа нь эрүүл ахуйн зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байна. Энэ орчныг чийгшүүлэн тоосжилтыг дарж байгаа нь нэг талаар тоосны нөлөөллийг эрс дарж байгаа боловч усалгаа мананжуулалтыг ихэсгэвэл ажиллах орчин хэт чийглэг болж ажиллагсдад таагүй нөлөөлж чийгтэй хувцас биеийн дулаан солилцоонд нөлөөлж орчны халуун хүйтний үйлчлэлд амархан

өртөх боломжийг бүрдүүлэх тул чийгшүүлэлтийг тохируулах, агааржуулалтыг тогтмол хийх шаардлага гарч ирнэ.

Нүүрсний туузан дамжуулгуудын талбайд унасан нунтаг нүүрсний хаягдал, тоосыг усаар цэвэрлэх ажиллагаа бас тогтмол байх нь чухал юм. Туузан дамжуулгын зарим хэсэгт (2-5-р туузан дамжлагын орчимд 23.5-29.3°C) байгаа нь 4-р туузан дамжлагын адгаас бусад ажлын байрны температур зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байна. Түлш дамжуулах цехийн механик болон цахилгаан хөдөлгүүрүүд, техникийн үйл ажиллагааны явцын эвдрэл гэмтэл зэрэг нь ажиллагсдын эрүүл мэнд амь насанд нөлөөлж болох тул хөдөлмөр, техникийн аюулгүй ажиллагааны дүрмийг чанд сахих шаардлагатай байдаг.

2.2. Мазутыг түлшинд хэрэглэх үйл ажиллагаа

Зуухыг галлах болон шаталтын горим алдагдах, дөл унтрах үед мазут хэрэглэх зориулалтаар түүнийг бэлтгэхдээ түүнийг вагоноос буулгах, уураар халаах, хадгалах, дамжуулах ажиллагаа явагдана. Энэ үед мазут асгарч хөрс орчин бохирдох, халаалтын үед ууршилт үүсэж агаар орчныг бохирдуулах, гал гарч түймрийн нөхцөл байдал бий болох нөхцөлтэй. Энэ нь үйлдвэрлэлийн байр, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийг гэмтээх, шатаах, хүний эрүүл мэнд амь насанд хохирол учруулах зэрэг нөлөөлөл үүсэж болох талтай. Энэ нь техник хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдал, ажиллагсдын анхаарал болгоомж, аюулгүй ажиллагааны дүрмийн мөрдөлтөөс хамаарна.

Мазутын аж ахуйн дренажийн усыг мазутаас ялгах зориулалтаар мазут ялгагч, мазут баригч төхөөрөмжүүд хийсэн нь мазутын хаягдал гаргахгүй байх зориулалттай бөгөөд тэр бүр бүрэн баригдахгүй зарим үед ихээхэн хэмжээгээр алдагддаг байсан байна. Мазут баригчийн горимыг алдагдуулж крантыг хэт нээснээс мазуттай ус хуйлралд орж хөдөлгөөн нь ихсэж мазут ялгагдаж баригдах процесс алдагдах нөхцөл үүсэж болзошгүй байдаг тул ажиллагсад онцгой анхаарч тохируулгыг сайн хийж хянаж байх нь мазут алдахгүй байх нэг нөхцөл болно.

Харин тус станц 2004 онд 1 мазут баригч нэмж ашиглалтад оруулснаар мазутаар бохирдсон уснаас мазут ялгах ажиллагаа сайжирч, одоогийн байдлаар мазут ялгагчийн дараа гарч байгаа ус тунгалаг болсон байна. Мөн мазутыг нь ялгасан усаа борооны усны сувагт хаядаг байсныг өөрчилж, зуухан цехийн үнс зайлуулах системд ашигладаг болсноор үнс зайлуулах системд хэрэглэх цэвэр усыг хэмнэж байна. Мэргэжлийн Хяналтын Газрын 2017 оны үзлэг шалгалтын шаардлагын дагуу

мазут буулгах талбайг цементэн хучилттай болгон тохижуулсан нь хөрсөнд нэвчиж учруулах эрсдлийг бууруулсан. 2020 онд мазутын бак орчмыг шороон далангаар хамгаалалтын зурвас хийсэн нь аюулгүй ажиллагааг нэмэгдүүлэх, осол гарсан үед хөрсний бохирдол үүсэх талбайн хэмжээг багасгах, өндөр эрсдэл үүсэхээс сэргийлсэн ажил болсон. Цаашид хатуу хучилттай талбай, далантай болгох боломжийг судалж байна.

2.3. Нүүрсний тоос бэлтгэх үйл ажиллагаа.

Тус ДЦС-ын нүүрсний тоос бэлтгэх ажиллагааны үед нүүрсний дамжлага, үрлэн ба алхан тээрэм, түүний салхилуурын шуугиан, тоосжилт, доргионы нөлөөлөл үүснэ. Үүнээс гадна Шарын голын нүүрс нь тэсрэмтгий шинж чанартай учраас нүүрсний тэсрэлт үүсэж болох талтай. Үүнээс хамгаалах зориулалтаар сеператорын дээд талд дотор ба гадна конуст 2-оос доошгүй хамгаалах клапан байрлуулсан нь нөлөөллийг багасгаж байна.

2.4. Зуухан цехийн үйл ажиллагаа.

Станцын гол корпусын зүүн талд байрлах БКЗ-75-39ФБ маягийн 9 зууханд түлшний шаталтын процесс явагдаж 3.82 МПа даралт, 440 °С температуртай 75 т/ц хурц уур боловсруулах бөгөөд энэ процессын улмаас утаатай хамт үнс, хорт нэгдлүүд үүсэж агаар орчныг бохирдуулах эх үүсвэр болдог. Жилд дунджаар үүсэх 97800 тн үнсний 85-95 % нь утааны хамт тээвэрлэгддэг.

Гагцхүү дэгдэж байгаа энэ их хэмжээний үнсийг барьж үлдээлгүй утааны хамтаар гаргавал хот орчим үнсэн хөх дахтай болж байгаль орчин ихээхэн бохирдох болно. Энэхүү үнсийг хуурай, нойтон аргаар болон цахилгаан шүүлтүүрээр утаанаас ялгаж үлдээдэг. Дарханы станцад нойтон үнс баригчийг нэг зууханд хоёрыг суурилуулж утааны хийтэй тээвэрлэгдэж яваа дэгдэмхий биетийг ялгаж байгаа ба үнс барилтын АҮК нь 95 % байна.

Үнс баригч нь хийн байдалтай бодисуудын хувьд онцгой нөлөөлөл үзүүлэхгүй юм. Ингэхлээр түлшний шаталтаас үүссэн хорт хийнүүд болох хүхрийн ангидрид, хүхэрлэг хий, азотын ислүүд, нүүрстөрөгчийн давхар ба дан ислүүд, бенз(а)перин зэрэг хийнүүд агаар орчинд сарнин тархаж орчныг бохирдуулах, хордуулах нөлөөлөл үүсгэнэ. Тэдгээрийн хэмжээ нь станцын технологи, хүчин чадлаас хамаарах боловч байнгын бохирдлын гол эх үүсвэр болдог.

Шаталтын процессын үед үүсэх үнс, шлакийн 5-15 % нь галын хотол, экономайзер ба агаарын халаагуурын доод цэгүүдийн бункерүүдэд шууд унаж усаар

хөөгдөн бутлуураар бутлагдаж, багерийн насосоор шахагдан хоолойгоор үнсэн санд хаягдана. Тухайлбал шаталтаас шууд бункерт унаж зайлуулагдах үнс шлак жилд дунджаар 4516.8 тн байна. Үнс баригчаар болон галын хотлоос шууд унах үнсний хэмжээ жилд дунджаар 92990 тн байх бөгөөд тэр нь үнсэн санд хуримтлагдана.

Үнс, шлакийг зайлуулсан усыг тэнд нь шүүлтүүрээр дамжуулан тунгааж насосоор шахаж ДЦС-д эргүүлэн ашиглаж байгаа нь ус ашиглалтыг хэмнэж байна.

Тус станц нь үйл ажиллагаа явуулж эхэлснээсээ хойш 4 үнсний санг дүүргэн шороогоор дарж хөрсжүүлсэн бөгөөд №2 үнсний санг дахин сэргээн ашиглаж байна.

2020 онд компани агаарын бохирдол, хөрсний бохирдол үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх болон үнсэн сангийн ашиглалтын насжилтыг уртасгах зорилгоор байгууламжийн даланг засварлах ажлыг бүрэн хийж дуусгасан.

2023 онд үнсэн сан №2-г дахин ашиглахаар өргөтгөх засварын ажлыг бүрэн дуусган ашиглалтад оруулан ажиллаж байна.

2.5. Үнсний сангийн үйл ажиллагаа.

Үнс нь дулаан, цахилгаан үйлдвэрлэх явцад үүсч буй үндсэн хог хаягдал юм. Нүүрсний шаталтаас үүсч буй үнс, шааргыг усаар хөөж зайлуулах багерийн насосын системийг ашиглаж байгаа нөхцөлд үнс зайлуулах ажиллагаанд галын хотлоос унасан үнс усаар угаагдан, сувгаар даралттай усаар хөөгдөн багерийн насосын хүлээн авах нөөцийн саванд орж, тэндээс бутлуураар бутлагдаж, зутан хэлбэртэй болж, багерийн насосын тусламжтайгаар хоолойгоор шахагдан үнсний санд хаягдана. Дээрхээс үзэхэд үнсний сан нь түүнд хуримтлагдах хорт бодисын агууламж ихтэй усыг хөрсөнд алдахгүй байх, тухайлбал хөрсний усыг бохирдуулахгүй байх, мөн хүнд металл, цацраг идэвхт элемент ихтэй үнсийг салхиар хийсгэхгүй байх нь үнсний сангийн хийцийн техникийн шийдлийн экологийн үндсэн шаардлага байх ёстой. Үүнтэй уялдуулан үнсний сангийн далангийн хажуу, ёроолыг ус үл нэвтрэх плёнк дэвсэж усны нэвчилтээс хөрс, газрын доорх усыг бохирдохоос сэргийлдэг.

2.6. Химийн цехийн үйл ажиллагаа.

Хими цехийн сорилтын нэгдсэн лабораторид аюултай, хортой 88 төрлийн химийн бодис ашиглагддаг. Химийн усан уусмалын ууршилт, түүний алдагдал нь хүний эрүүл мэндийг хордуулах, түлэх үйлчлэл үзүүлэхээс гадна орчныг бохирдуулах нөлөө үзүүлнэ. Уусмал бэлтгэх, шахах зэргээр ус зөөлрүүлэх ажиллагаанд хэрэглэж байгаа насосуудын шуугианы нөлөөлөл байна. 2020 онд зуух тэтгэх химийн цэвэр ус

боловсруулахад Н катионит шүүлтүүрийг бүрэн халж хүхрийн хүчил огт ашиглахгүй болсон ба түүнийг орлуулан давс ашиглан анионит шүүлтүүрийн сэргээлтийг хийж ашиглаж байна. 2023 онд хими цехийн сорилтын нэгдсэн лабораторид аюултай, хортой 88 төрлийн химийн бодис ашиглах зөвшөөрлийг 3 жилийн хугацаатайгаар сунгалт хийлсэн.

2.7. Турбин цехийн үйл ажиллагааны нөлөөлөл.

Тус станцад 3.5 МПа даралт, 435°C температуртай хурц уураар 5 турбиныг эргүүлэн генераторыг ажиллуулж цахилгаан эрчим хүч гарган авах, мөн технологийн хэрэгцээнд өндөр даралттай уур түгээх үйл ажиллагааг эрхлэн явуулах нь усны уурын өндөр даралт, температурын нөхцөлийн болон өндөр хүчдэлийн цахилгааны болзошгүй осол аваарын нөлөөлөл бий болох аваас үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжид нөлөөтэйгээс гадна ажиллагсдын эрүүл мэнд, амь насанд хохирол учруулах үр дагавар гарах нөхцөлтэй юм. Турбин, шахуургын насос, генераторуудын ажиллагааны үед шуугиан, цахилгаан соронзон орны нөлөөлөл үүснэ. Тухайлбал, 2000 онд хийсэн хэмжилтээр турбины 3, 4 дүгээр шит, 0, 12 дугаар тэмдэгт орчимд шуугианы төвшин эрүүл ахуйн зөвшөөрөгдөх хэмжээг давж 88-100 дБА хүрч байсан бол 2004 оны хэмжилтээр 82-91 дБА, 2013 онд 57.9-81.6 дБА, 2023 онд 44.0-89.0 дБА байгаа нь шуугианы төвшин нэмэгдээгүйг харуулж байна.

Гэвч шуугианы төвшин эрүүл ахуйн зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс давж байгаа нөхцөлд шуугиан намтгах болоод ажиллагсдыг шуугианаас хамгаалах зорилгоор 2022-2023 онуудад турбины машинистын ажлын байрыг вакум өрөөтэй болгосоноор 20-35дБА-аар шуугианыг багасган ажлын байрыг сайжруулсан ба ажилчдыг хамгаалах хэрэгслээр хангаж, тэдгээрийг хэрэглүүлж хэвшүүлэн ажилласан.

ГУРАВ. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЯВЦАД БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЖ БОЛОХ ГОЛ НӨЛӨӨЛӨЛ

Тус станцын байгаль орчинд үзүүлж буй гол нөлөөлөл нь үнсэн сан болон зуухны үйл ажиллагаа болох нь тогтоогдож байгаа бөгөөд үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны явцад байгаль орчинд учруулж байгаа бохирдол 3 төлөв байдлаар илэрч байна.

Үүнд:

1. Дэгдэмхий, хорт хий буюу агаарын бохирдуулалт
2. Шингэний бохирдуулалт
3. Хуурай хог хаягдлын бохирдуулалт

Түүнчлэн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа явагдаж байгаа ажлын байранд үүсэж буй нөхцөлийн нөлөөллийг голлох нөлөөлөлд оруулж болох юм.

Байгаль орчинд үзүүлэх гол нөлөөллийн мөн чанар, бохирдлын хэмжээ, үргэлжлэх хугацаа, газар зүйн байршил, хамрах хүрээ зэргийг зааж өгөх шаардлагатай болдог.

3.1 Агаар орчны бохирдол

Агаар орчныг бохирдуулах үндсэн эх үүсвэрийг байгалийн гаралтай, хүний үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй гэж 2 ерөнхий хэсэгт хувааж үздэг.

Галт уулын дэлбэрэлт, шороо, тоос, шуурга, ой, хээрийн түймэр, хөрсний элэгдлийн буюу ургамал, амьтан, микробиологийн гаралтай төрөл бүрийн бодис, үер, манан зэрэг нь байгалийн эх үүсвэрт хамаарна.

Байгалийн гаралтай бохирдлын эх үүсвэр бол түр зуурын болон гамшгийн байдалтай тохиолдох тул бохирдлын ерөнхий төвшинд мөн тийм байдлаар нөлөөлөх бөгөөд удаан хугацаагаар хадгалагдахгүй.

Агаарын бохирдлын нэлээд аюултай эх үүсвэрт хүний үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй хэсэг ордог. Энэ нь ихэвчлэн үйлдвэрлэлтэй холбоотой. Цахилгаан станцын хувьд нүүрсний шаталт болон түлшний бүтэц, зуухны хэлбэр, хэмжээ, шатаах нөхцөл, ачаалал, хяналтын технологи, тоног төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээ зэргээс хамаарч ялгарах бохирдол нь янз бүр байна.

Дэгдэмхий, хорт хийн бохирдуулалтын гол эх үүсвэрүүдэд ДЦС, ДС, халаалтын зуух, тээврийн хэрэгслүүд, гэрийн ба галладаг орон сууцны зуух, үйлдвэрийн газрууд, газрын хөрс, цардаагүй авто зам зэрэг хамрагдана. Эдгээрийг суурин ба хөдөлгөөнт эх үүсвэрүүд гэж ангилж болно. Суурин эх үүсвэрт ДЦС болон бусад үйлдвэрүүд,

хөдөлгөөнт эх үүсвэрт бүх төрлийн автомашин, механизм, зөөврийн чанартай бусад хэрэгслүүд орно.

Агаар мандлаас үнстэй жижиг хэсгүүд газрын гадаргад буцаж буух үзэгдэл.

Дулааны цахилгаан станцын яндангаар утааны хийтэй хамт тээгдэн гарсан үнсний жижиг хэсгүүд агаар мандалд тархах явцдаа тодорхой хугацааны дараа газрын гадарга, барилгын дээвэр дээр буцаж унана. Үнс, тоосны хөдөлгөөний зүй тогтол, түүний ширхэгжилтийн хэмжээнээс хамаарч харилцан адилгүй байдаг.

Шаталтаас үүсэж байгаа үнсний ширхэгжилт (дисперс) нь зөвхөн нүүрсний төрөл чанараас төдийгүй түүнийг шатаах аргаас хамаарна. Үнсний 0.1 мкм-ээс бага хэсгүүд Броуны хөдөлгөөнөөр, 1 мкм-ээс том хэмжээтэй хэсгүүд Стоксын хуулиар, нэлээд томоохон хэсгүүд нь газрын татах хүчний үйлчлэлээр буух хөдөлгөөнд ордог.

Түлшний шаталтаас үүсэж утааны хийтэй агаарт хаягдаж буй бохирдуулагч бодисуудын хэмжээг тодорхойлсон хэмжилтийн үр дүн.

Манай ДЦС-ын горимын инженер ашиглалтын явцад зуухны түлшний шаталтаас үүсч байгаа утаатай хаягдах зарим хийн төлөвтэй бохирдуулагч бодисуудын агууламжийг зөөврийн хэмжүүрээр сар бүр хэмжиж тодорхойлдог байна. 9 зуух тус бүрийн ажиллагааны үед түлшний шаталтаас үүсэж агаар мандалд хаягдаж байгаа утааны хий дэх SO₂, NO₂, нийт тоосонцорын 2023 оны хэмжилтүүдийг хавсралтаар оруулав.

Дарханы ДЦС-ын бензин ба дизель түлшээр ажиллах машин механизмуудаас үзүүлэх нөлөөлөл.

Бүх төрлийн автомашин, механизм, зөөврийн чанартай бусад хэрэгслүүд агаар орчныг бохирдуулагч хөдөлгөөнт эх үүсвэрт хамаарагдана.

Тээврийн хэрэгслүүдийн ашиглалтын үед хаяж байгаа утаа нь амьсгал боогдуулагч, хорт хавдар үүсгэгч зэрэг хүний эрүүл мэндэд ихээхэн хортой бодис агуулж байдаг бөгөөд тэдгээр нь агаар мандалд хүний амьсгалах төвшинд шууд цацагдаж байдаг. Эдгээр хийн хэмжээ авто машины хөдөлгүүрийн ялгаруулж байгаа утааны найрлагатай шууд холбоотой. Автомашины хөдөлгүүрийн утааны найрлага нь хэрэглэж байгаа шатахуун, тосны төрөл, чанар, хөдөлгүүрийн ажиллагааны горим, түүний техникийн байдал, хөдөлгөөний нөхцөл зэрэг олон хүчин зүйлээс хамаарна. Автомашины агаар орчныг бохирдуулах байдлыг бензинээр ажилладаг хөдөлгүүрт нүүрстөрөгчийн ба азотын исэл, дизель хөдөлгүүрт азотын ислүүд, хөө, тортгийн агууламжаар тодорхойлж үнэлгээ өгдөг.

Агаар орчны бохирдлыг бууруулах

- Утааны хийтэй хамт хаягдах үнс, хөө, тортог
- Утааны хийтэй хамт хаягдах хорт нэгдлүүд
- Ажлын байрны агаар бохирдох, тоосжих
- Шуугиан, доргион
- Цахилгаан соронзон орон
- Химийн бодисын ууршилт
- Дизелийн түлш, мазутын ууршилт
- Температурын өөрчлөлттэй болох
- Хөрс хуулалт
- Тээвэрлэлт
- Ачилт, буулгалт
- Шимт хөрсний болон шороон овоолго
- Үнсний сангийн үнс
- Авто машин механизмын утаа

1.2 Нөлөөлөлд өртөх объект

- Тоосны төвд орших ажиллагсад
- Үнсний сангийн ойр орчинд байгаа хүн ам
- Утааны замналын дагуух үйлдвэрийн ажиллагсад
- Ургамал
- Хөрс

Мэргэжлийн байгууллагаар агаарын сорьц, дээж авахуулан шинжилгээ хийлгэж /яндангийн утаан дахь хорт хий/ агаарыг бохирдлоос хамгаалах, түүний бохирдлын дэвсгэр хэмжээ болон үйлдвэрлэлийн ид ачааллын үеийн бохирдлын хэмжээг тодорхойлуулан дүгнэлт гаргуулж, сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажил төлөвлөж хэрэгжүүлж байх,

Ажлын байрны агаарын чанарыг сайжруулах, түүнийг шинжилж байх, агаарын найрлага чанар, температур, чийгшил, гэрэлтүүлэг, шуугиан, доргион, цахилгаан соронзон орон зэргийг хэмжиж тогтоон, дүгнэлт гаргаж ажиллах, ажиллагсдын эрүүл мэндийг мэргэжлийн эмч нарт үзүүлж мэргэжлээс шалтгаалах өвчнүүдийг эмчийн хяналтад авах.

Агаарын бохирдлын хяналт шинжилгээ

Дулааны цахилгаан станцын үйл ажиллагаа явагдаж буй талбайн орчимд утааны хийтэй хамт хаягдах үнс, хорт хийн хаягдал, үнсэн сангийн үнсний тархалт, дизелийн түлшний ууршилт, турбин суурилуулах үйл ажиллагааны үеийн техник, тоног төхөөрөмжийн дутуу шаталтаас үүссэн хорт хийн хаягдал, утаа зэргээс орчны агаарт, химийн хорт болон аюултай бодисын ууршилтаас ажлын байранд бохирдол үүсэх тул дараах үзүүлэлтүүдээр хяналт шинжилгээ явуулна. Үүнд:

Станц орчмын агаарт:

- Үнс
- Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл
- Хүхэрлэг хий
- Азотын давхар исэл

Яндангийн утаанд:

- Үнс
- Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл
- Хүхэрлэг хий
- Азотын давхар исэл

Ажлын байранд:

- Температур
- Агаарын урсгал
- Шуугианы төвшин
- Доргион
- Гэрэлтүүлэг
- Чийгшил
- Тоосжилт
- Цахилгаан соронзон орон
- Химийн бодисын ууршилт

1.2 Дээж авах цэг

- Станцаас ялгарч буй бамбарласан утааны доор станцаас 500, 1000, 1500 м-ийн зайцад
- Яндангаас гарч буй утаа
- Ажлын байранд

1.3 Хяналт шинжилгээ явуулах хугацаа

Улиралд 1 удаа, шаардлагатай тохиолдолд тухай бүр

3.2. Хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл

Дарханы дулааны цахилгаан станцын хашаанд ба ойр орчимд хар хүрэн хөрстэй. Тус станцын хувьд барилга байгууламжийн шинэчлэл, өргөтгөлийн ажил хийгдэж дууссан тул төдийлөн нөлөөлөхгүй.

Шинээр байгуулсан үнсэн сангийн үйл ажиллагаанаас хөрсөнд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ.

Ашиглалтын үед: Шимт хөрсийг бүрэн хуулснаар түр овоолгын хэмжээ 96.7 мян.м3-ээс доошгүй эзлэхүүнтэй байх хэрэгтэй. MNS 5916:2008 стандартын шаардлагын дагуу шимт хөрсний овоолгын өндрийг 5 м-ээс илүүгүй хийх хэрэгтэй. Овоолго салхи, усны нөлөөгөөр эвдрэхээс болон хөрсний үржил шимийг алдагдуулахгүй хадгалах талаар анхаарвал зохино.

Хөрс, ургамлыг тоос шороогоор дарах голлох нөлөөлөл нь овоолго хийх үед үүсэх тул овоолгыг эмх цэгцтэй, бага талбайд байршуулах талаар санаачилгатай ажиллавал зохино. Машин механизмд засвар үйлчилгээ хийх үед хөрс, ургамлыг шатах тослох материалаар бохирдуулахгүй байхад анхаарал хандуулан хяналт тавьж байх нь зүйтэй.

Хаах үед: Бэлчээрийн зориулалтаар нөхөн сэргээлтийг хийнэ. Нөхөн сэргээлт хийх үед үүсмэл тогтцыг зөв хэлбэржүүлж хучих, үржил шимт хөрсний тогтвортой байдлыг ихээхэн анхаарч нөхөн сэргээлтийг чанартай хийх хэрэгтэй.

Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Байгалийн ургамлыг зүй зохистой хамгаалах нь чухал асуудлын нэг мөн. Ургамлан нөмрөг нь хөрс бэхжүүлж, тогтворжуулах, хөрсийг ус, салхины угаагдал, үлээгдлээс хамгаалахад багагүй үүрэг гүйцэтгэдэг тул талхлагдалаас сэргийлэх нь туйлын чухал юм. Төсөл хэрэгжүүлэгч байгууллага ургамал хамгаалах талаар байгаль орчны холбогдох хууль, дүрэм, журам, стандарт шаардлагуудыг ажиллагсад, ойр орчмын нутгийн хүмүүсийн сэтгэлгээний онцлог байдалд тохируулан ойлгуулж идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулбал орчны ургамлын талхлагдлаас сэргийлж чадна. Үүнийг анхаарч ажил хэрэг болгох нь чухал юм.

Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг авч үзье.

Үүнд:

Ашиглалтын үед:

- ✓ Үнсний сангийн хаягдлыг хэтэрхий хатааж агаарт хийсгэхгүй байхын тулд ус, үнсний хольцыг жигд тархаан байрлуулах.
- ✓ Дарханы дулааны станц нь Дархан-Уул аймаг төдийгүй төвийн бүсийг эрчим хүчээр хангах гол нөхцөлтэй олон жил ажиллах томоохон үйлдвэр учраас түүнд хэрэглэж байгаа түүхий нүүрсийг боловсруулж, хорт элемент болон цацраг идэвхт бодисыг ялгах, багасгах, хоргүйжүүлэх арга хэмжээг зайлшгүй хийх шаардлагатай. Ингэснээр үнсний хаягдлыг барилгын материалд ашиглах, мөн хөдөө аж ахуйд бордоонд ч ашиглах боломж бүрдэх юм. Үүний тулд нарийвчилсан судалгаа хийх шаардлагатай.

Хаах үед:

- ✓ Бэлчээрийн эдэлбэр газар байдлаар ашиглах үүднээс нөхөн сэргээх ажлыг үр дүнтэй гүйцэтгэх хэрэгтэй.
- ✓ Нөхөн сэргээлт хийх явцдаа олон салаа зам гаргахгүй байх

Нефтийн бүтээгдэхүүн хадгалах байгууламжаас хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл.

Тус ДЦС-д мазут хадгалах зориулалт бүхий 700 м³ бүхий багтаамжтай 1 ширхэг, 500 м³ бүхий багтаамжтай 2 ширхэг бактай. 34.68 м³ багтаамжтай 2 баканд трансформаторын цэвэр тос, 2 баканд бохир тос, 50 тн багтаамж бүхий 1 баканд дизель түлш хадгалдаг байна. Тос, салерка, мазут зэрэг бүтээгдэхүүнүүд ерөнхийд нь нефтийн бүтээгдэхүүн болно.

Паркийн талбайд хатуу хучилт, далан бариагүй байгаа. Паркийн даланг тухайн паркад байгаа хамгийн том савны эзлэхүүнтэй тэнцүү эзлэхүүнтэй хийж байнга бүрэн бүтэн байлгах шаардлагатай байдаг. Далан ямар нэг хэмжээнд хотойж нурсан бол эрсдэл гарсан үед асгарсан их хэмжээний нефтийн бүтээгдэхүүн ДЦС-ын талбайгаар тарж урсаж, гал гарах аюултай.

Түүнчлэн нефтийн бүтээгдэхүүн хадгалах савнуудын орчимд хөрс бохирдуулах дараах нөлөөллүүд үүсч болзошгүй байна. Үүнд:

Нефтийн бүтээгдэхүүн ачих, буулгах.

- Ачилт хийх үедээ вагон болон автоцистерний торхыг хэт дүүргэн халиулан асгах,
- Ачих-буулгах насосууд гэмтвэл шатахуун хөрсөнд нэвчих боломжтой.
- Хүлээн авах үйл ажиллагааны доголдлоос нефтийн бүтээгдэхүүн гоожих, асгарах үед агаарт хорт бодис дэгдэхээс гадна хөрс, хөрсний усыг бохирдуулах нөлөө үзүүлж болзошгүй.

- Ер нь нефть болон нефтийн бүтээгдэхүүн хадгалах болон дамжуулах технологийн тоног төхөөрөмжийн битүүмжлэл алдагдсан хэсгээр секундэд 8-9 дуслаар алдагдвал хоногт 4 кг, жилд 1.5 тн хэмжээний алдагдал гарах боломжтой байдаг.

Нефтийн бүтээгдэхүүн хадгалах.

- Сав, шугам хоолой, арматурын гэмтлийн улмаас бүтээгдэхүүн шүүрч гоожих байдлаар хэвийн бус алдагдал гарч хөрсөн дээр асгарч болзошгүй.
- Нефтийн бүтээгдэхүүн хадгалах сав, шугам хоолой, тоног хэрэгслүүдийн битүүмж алдагдсан үед үүсэх бүтээгдэхүүний алдагдал агаар, хөрс, усыг бохирдуулах нөлөөлөл үүсгэдэг.
- Технологийн үйл ажиллагааны заавар зөрчсөнөөс нефть бүтээгдэхүүн алдагдаж хөрсөн бүрхэвч улмаар ургамлан бүрхэвчийг хордуулах, гадаргын болон гүний усны бохирдол үүсгэх нөлөөтэй.

Нефтийн бүтээгдэхүүнийг нөөцлөн хадгалж байгаа дээрх технологийн үйл ажиллагааны үед мөн хөрсний бохирдолт дараах үндсэн шалтгаануудын улмаас гарч болно. Үүнд:

- Сав, тоног төхөөрөмжийн битүүмжлэл алдагдан нефтийн бүтээгдэхүүн шүүрч, гоожиж алдагдаж болзошгүй.
- Савны ёроолын үндсэн ган хуудас болон гагнуурын оёдолд цууралт үүсэх, зэвэрч цоорох зэрэг шалтгааны улмаас бүтээгдэхүүн алдагдаж болзошгүй.
- Нефтийн бүтээгдэхүүн дамжуулан шахах насос, шугам хоолойн фланецан холбоосны битүүмжлэл алдагдан бүтээгдэхүүн шүүрэх ба гоожих хэлбэрээр алдагдаж болно.
- Саванд дүүргэлт хийх үедээ хэмжилт, тооцоололтын алдаа гаргаснаас шалтгаалан бүтээгдэхүүнийг халиах тохиолдол гарч болзошгүй.
- Тээврийн хэрэгсэлд нефтийн бүтээгдэхүүн ачихдаа халиах тохиолдол гарч болзошгүй.
- Аваар ослын үед бүтээгдэхүүн асгарах магадлал үүснэ. Гадаргуугийн болон хөрсний усны бохирдолт нь хөрсний бохирдолттой ижилхэн шалтгаанаар үүснэ.
- Хөрсөнд нефтийн бүтээгдэхүүн тархсанаар түүний ялзмагт бодисын хэмжээ багасаж хөрсний үржил шим муудан хөрсөн дээрх бичил биетэн хордож устаж үгүй болох сөрөг үр дагавартай.
- Нефтийн бүтээгдэхүүн уснаас хөнгөн учраас түүний гадарга дээгүүр тархах онцлогтой бөгөөд урсцын дагуу тархалт үргэлжилдэг. Усны гадарга дээгүүр

тархан нимгэн хальс үүсгэдэг. Мөн гидролизын урвалд орж давирхай үүсгэж ёроолд нь буюу хөрсөн дээр тунадаг байна.

- Хөрсөн дээр асгарсан нефтийн бүтээгдэхүүн харьцангуй их хэмжээтэй болж тогтоол үүсгэвэл илүү ихээр ууршихаас гадна газрын тосны бүтээгдэхүүний галын аюулын эрсдэлийг нэмэгдүүлнэ.
- Нефть ба нефтийн бүтээгдэхүүн усанд муу уусдаг, задралын бүтээгдэхүүнүүд нь хөрсөнд маш удаан хугацаагаар хадгалагдаж, бохирдлын эх үүсвэр бий болгодог.

Нефтийн бүтээгдэхүүн хадгалах байгууламжийн үйл ажиллагаанаас хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ.

- Станцын нефтийн бүтээгдэхүүн /дизелийн түлш г.м/ хүлээн авах талбайг стандартын шаардлагад нийцүүлэн хийх,
- Сав паркийн даланг сэргээн засаж стандартын найрлагатай зуурмаг ашиглан хатуу хучилттай болгох,
- Сав паркийн доторх талбайг хатуу хучилттай болгох,
- Хөрсний бохирдлоос сэргийлэхийн тулд хөрсөнд нөлөөлж болзошгүй нефть бүтээгдэхүүний алдагдлыг /сав, шугам хоолой, арматурын болон технологийн/ гаргахгүй байх арга хэмжээг тогтмол авч явуулж байх,
- Нефть бүтээгдэхүүний сав, ачих буулгах эстакадуудын орчмын хөрсний шинжилгээ хийлгэж тогтмол хянаж байх нь хөрсний бохирдлоос сэргийлэх арга хэмжээ авах үндэслэл болно.
- Хөрсөнд алдагдсан нефтийн бүтээгдэхүүн нь хөрсөнд хадгалагдахдаа задралын процесс нь он удаан жилийн хугацаанд явагдаж ялангуяа хөрсний хар тугалгын хэмжээг нэмэгдүүлж ургамлын ургалтын процессыг зогсоох нөлөө үзүүлнэ. Улмаар энэ нь хөрсний үржил шимт ялзмагт давхаргын ашигтай бодисын хэмжээ буурч ургамал ургах нөхцөл муудах учраас бохирдсон хөрсийг саармагжуулан хоргүйжүүлэх арга хэмжээ авбал зохино. Үүний тулд хөрсөнд нефть бүтээгдэхүүн алдагдсан тохиолдолд бохирдсон хөрсийг хуулан тусгай талбай дээр хурааж, түүнийг 18-22 %-ийн хлорт уусмалаар нэвчтэл норгож, уг хөрс шороонд нефть бүтээгдэхүүний агууламж 0.07 мг/кг- аас ихгүй болсон тохиолдолд байсан газарт нь буцааж хийж болох юм.
- Нефтийн бүтээгдэхүүн асгарч алдсан тохиолдолд бохирдсон хөрсийг саармагжуулан хор нөлөөгүй болгосны дараа нөхөн сэргээх ажлыг гүйцэтгэж байх,

- Хөрсөн дэх нефтийн бүтээгдэхүүний агууламжийг MNS 5850:2008–д заасан аргаар үнэлдэг

Химийн бодисын эрсдэлийн хор хөнөөлийг бууруулах, арилгах арга хэмжээний зөвлөмж

Дарханы дулааны цахилгаан станцын хими-усны цех нь ажлын байрны эрсдэлийн үнэлгээ хийж, осолд дөхсөн тохиолдлын мэдээ бүртгэл хөтөлж, болзошгүй аюулын мэдээллийн тогтолцоо бүрдүүлж, аюулыг арилгах болон эрсдэлийг устгах ажлын төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлж байгаа нь химийн бодисын эрсдэлээс сэргийлэхэд ихээхэн чухал өгч байгааг тэмдэглэх нь зүйтэй.

Химийн бодисын алдагдлын эрсдэл нь болзошгүй осол, аваарын болон сав баглаа боодол, тоног төхөөрөмжийн эвдрэл гэмтлийн үед болон ажиллагсдын анхаарал болгоомжгүй ажиллагаанаас үүдэн тохиолдох бөгөөд өмнөх хэсэгт химийн хортой ба аюултай бодисын болзошгүй эрсдэлийн төвшний талаар авч үзсэн. Эрсдэл үүсэхээс өмнө түүнээс урьдчилан сэргийлэх нь эрсдэлийг бууруулах гол арга зам болно.

Химийн бодисын эрсдэлийн нөлөөллийг нь бууруулах арга хэмжээг хортой нөлөөлөгч бодисуудын онцлогтой уялдуулан авч хэрэгжүүлэх хэрэгтэй юм. Үүний тулд бодис тус бүрийн хор нөлөө, түүнээс сэргийлэх, хор нөлөөг бууруулах онцлог арга хэмжээг авах нь чухал. Хорт бодисуудын холбогдох мэдээллийг хавсралтад үзүүлсэн тул эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээнд уг мэдээллийг ашиглах хэрэгтэй. Энд химийн хорт бодисуудын нийтлэг хор нөлөө, хордлого үүсэхээс сэргийлэх талаар товч авч үзье.

Хордлогоос сэргийлэх арга хэмжээ:

- Бодис гоожсон, асарсан газрыг агааржуулах
- Шатах төрлийн бодисыг холдуулах
- Хуурай элс, вермикулит, шороо гэх мэтийг ашиглан тухайн газраас цэвэрлэх
- Гоожуур руу асгахгүй байх

Хадгалалтын үед авах арга хэмжээ:

- Бодисоор бохирдсон агаараар амьсгалахаас сэргийлэх
- Нүд, арьс, хувцсанд хүргэхгүй байх
- Халуун, оч, цогтой зүйлээс хол хадгалах
- Сайн агааржуулалт бүхий газар хадгалах
- Савны тагийг сайн хаах

Орчинд хортой нөхцөл үүсэх үед авах арга хэмжээ:

- Арьсаар хордлого авахгүйн тулд зориулалтын бээлий, ажлын хувцас, гутал болон хормогч өмсөх
- Нүдэнд оруулахгүй байхын тулд химийн бодисоос хамгаалах шил, бодис үсэрсэн бол нүүрний хамгаалалт өмсөх
- Хорт бодистой агаараар амьсгалахгүйн тулд бодис ууршсан үед АНУ-ын мэргэжлийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн үндэсний хүрээлэн /NIOSH/ -ийн батлагдсан органик ууршилтаас сэргийлэгч маск зүүх
- Агааржуулалтыг сайжруулах сорох вентилятор, сэнс хэрэглэж хортой агаарыг хөөж агаарын бохирдлыг зайлуулах

Анхны тусламж үзүүлэх аргууд:

- Хэрэв химийн бодисыг залгисан бол яаралтай эмнэлгийн тусламж дуудах
- Бөөлжих гэж оролдохгүй байх
- Ухаан алдсан хүнд амаар нь ямар нэг зүйл хийж өгөхийг хориглох
- Нүд рүү орсон тохиолдолд яаралтай усаар 15 минутаас доошгүй хугацааны турш булхах
- Хэрэв химийн бодис дэгдсэн уур амьсгалсан бол цэвэр агаар оруулах, бохир агаарыг хөөх
- Амьсгалахад бэрхшээлтэй байвал яаралтай эмнэлгийн тусламж дуудах
- Ямар ч тохиолдолд эмнэлгийн тусламж дуудах
- Анхан шатны тусламжийн эмийн иж бүрдэл бүхий сантай байх
- Сургалт зохион байгуулалтын арга хэмжээ:
- Химийн бодисын хорт нөлөөнөөс сэргийлэх, хамгаалах талаар сургалт, сурталчилгаа явуулах
- Хүмүүсийг бие хамгаалах хэрэгслээр хангах
- Химийн бодистой харьцах аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмыг боловсронгуй болгож, зааж сургаж, зааварчилгаа тогтмол өгч байх
- Ажиллагсдын эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг хийж байх
- Орчны химийн бодисын мониторинг хийж байх

3.3. Хог хаягдлаас хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөлөл.

Тус станцын үйл ажиллагаанаас хатуу, шингэн, хийн хог хаягдал үүсдэг.

Хийн хаягдал. Үндсэн үйл ажиллагаа болох зуухан дахь нүүрсний шаталтын явцад үүсэх утааны хамт хаягдах үнс, хорт нэгдлүүд хөрс бохирдуулах үндсэн эх үүсвэр болно. Эдгээр бохирдуулагчид нь түлшний зарцуулалтаас хамаарч янз бүр байдаг. Түлшний шаталтаас үүсч утааны хийтэй хамт агаарт хаягдсан бохирдуулагчид агаар орчноос газарт унаж хөрсөн бүрхэвчийг бохирдуулсан нь тодорхой юм.

Хатуу хаягдал. Үйлдвэрийн үндсэн хатуу хог хаягдал нь шаталтаас үүсэх үнс, шлак юм. Мөн үйлдвэрлэлийн хог хаягдлын хувьд засвар үйлчилгээ, газар шорооны ажил хийсэн үед хог хаягдал үүсэхээс гадна ажиллагсдын ахуйн хог хаягдал үүснэ.

Шингэн хаягдал. Зууханд нэгэнт шатсан нүүрсний үнсэн дэх хорт бодисуудыг зайлуулахдаа усаар зайлуулан тэр нь тухайн үнсэн дэхь элементүүдтэй урвалд орж төрөл бүрийн исэл болон бусад нэгдлүүдийг шууд хөрсөнд алдагдах нэг эх үүсвэр болдог.

Хог хаягдлаас хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ.

Хийн хаягдал. Үндсэн үйл ажиллагаа болох зуухан дахь нүүрсний шаталтын явцад үүсэх утааны хамт хаягдах үнс, хорт нэгдлүүдийн хөрсөн дээр шууд унах нөлөөллийг бууруулах арга болох зуухны горим, ажиллагааг сайжруулж ашигт үйлийн коэффициентийг дээшлүүлэх, түлшний зарцуулалтыг бууруулах арга хэмжээ авах хэрэгтэй.

Хатуу хаягдал. Үйлдвэрийн үндсэн хатуу хог хаягдал болох үнс шлактай ус багериин насосоор шахагдан хоолойгоор үнсний сан руу хаягдана. Үнсний санд усан толио үүсгэж үнсийг ил гарахааргүй төвшинд байлгах нь чухал. Мөн ахуйн болон үйлдвэрлэлийн бусад хог хаягдлын хувьд төвлөрсөн хогийн цэгт хүргэх шаардлагатай.

Шингэн хаягдал. Нефтийн бүтээгдэхүүний савны ёроолын лагийг орчинд тархаалгүй битүү саванд хуримтлуулж халаалтын зууханд шатааж устгаж байх хэрэгтэй. Галын аюулгүй байдлыг хангаж ажиллавал зохино.

Ажлын байрны сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Гэрэлтүүлгийг сайжруулах, шуугиан тоосжилтыг багасгах, хаалт хашилтаар бүрэн хангах, аюулгүй ажиллагааны тэмдэг тэмдэглээ /AATT/-г сайжруулах, MNS OHSAS 18001:2012 стандартыг нэвтрүүлэн хэрэгжүүлж удирдлагын зүгээс анхаарч ажиллаж байна.

Ажлын байрны зарим хэсгүүдэд PM10 тоосыг хэмжихэд хэмжилт хийсэн ихэнх ажлын байруудад стандартаас давж байснаас үзэхэд ажлын байрны тоосжилтыг тогтоосон шаардлагын хэмжээнд чийглэн дарж байх хэрэгтэй байна.

Туузан дамжлагын адагт тоосжилт дундчилж үзэхэд 2 хувиар буурсан байна. Гэрэлтүүлэг 20 люкс-ээр нэмэгдсэн. 4-р туузан конвейрийн талбайд гидроизоляциятай шал хийж, усан усалгаатай болгож тоосжилтыг багасгах арга хэмжээ авсан.

ДӨРӨВ. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ

Техникийн нөхөн сэргээлт

Энэ тайлангийн нөхөн сэргээлтийн хэсэгт одоо ашиглаж буй үнсэн санг нөхөн сэргээхэд шаардагдах зардлыг барагцаалан тооцов.

Техникийн нөхөн сэргээлт хийх. Нөхөн сэргээлтийн ажлын техникийн үе шатанд үнсэн санг ашиглаж дууссаны дараа уг талбайг цаашид аж ахуйн үйл ажиллагаанд үргэлжлүүлэн ашиглах зорилгоор бэлтгэх арга хэмжээнүүд хамаарна.

Одоо ашиглаж буй үнсний сангийн ашиглалтын төгсгөлд явуулах үйл ажиллагаанаас үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах ба арилгахад нөхөн сэргээлтийн гол зорилго чиглэгдэнэ. Энд байгалийн нөөцийг ашиглах, хамгаалах, нөхөн сэргээх үйл ажиллагаа зэрэгцэн явагдсанаар байгальд үзүүлэх сөрөг нөлөө багасна.

Үнсэн санг ашиглаж дууссаны дараа тухайн газрыг өмнөх төлөв байдалд нь ойртуулах үүднээс нөхөн сэргээх хэрэгтэй байна.

Талбайн хэмжээ. Одоо ашиглаж буй үнсэн сангийн хөрс, ургамал бүрэн устсан тул ашиглаж дууссаны дараа тус талбайд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх хэрэгтэй.

Нөхөн сэргээлтийн бодлого. Нөхөн сэргээлт нь ашиглалт дууссаны дараа аль болох эрт сэргээж байгалийн унаган төрхөнд ойртуулан засах зорилт тавигдана. Энэ үйл ажиллагаанд дараах стандартуудыг мөрдлөг болгоно. Үүнд:

1. MNS 5914:2008 Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томъёо, тодорхойлолт
2. MNS 5916:2008 Газар шорооны ажлын үеийн үржил шимт хөрсний хуулалт, хадгалалт
3. MNS 5918:2008 Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах техникийн шаардлагын дагуу хэрэгжүүлэх арга хэмжээг гүйцэтгэнэ.

Нөхөн сэргээлтийн ажлыг гүйцэтгэхдээ холбогдох стандарт, заавар журмуудыг мөрдөн ажиллах шаардлагатай.

Нөхөн сэргээлтийн ажлыг техникийн, биологийн гэсэн 2 үе шаттайгаар гүйцэтгэх бөгөөд үнсэн санг техникийн нөхөн сэргээлтийг тухайн чиглэлээр ажил гүйцэтгэх техник хэрэгсэлтэй аж ахуйн нэгжээр өөрсдийн хүч, хөрөнгөөр хариуцан гүйцэтгэх ба биологийн нөхөн сэргээлтийг мэргэжлийн хүмүүс болон байгууллагаар гүйцэтгүүлэх нь үр дүнтэй болно.

Биологийн нөхөн сэргээлтийн зардал.

Техникийн нөхөн сэргээлтийн үе шат бүрэн дуусч, талбайн хөрс чулуулаг тогтворжиж, нягтарсны дараа овоолгод хадгалж байсан үржил шимт хөрсийг эргүүлэн байршуулах замаар биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг эхлүүлнэ.

Үнсэн сангийн ашиглалт дууссаны дараа өмнөх төлөв байдалд нь ойртуулахын тулд техникийн нөхөн сэргээлт хийгдсэн талбайг бэлчээрийн зориулалтаар ургамалжуулах хэрэгтэй байдаг. Үр суулгахын өмнө түүний соёлолт, амьдрах чадвар, цэвэршилт, 1000 үрийн жин зэрэг чанарын үзүүлэлтүүдийг тодорхойлуулах хэрэгтэй.

Энэ ажлын хүрээнд өвслөг ургамал бүх талбайд тарих ба зардлыг томъёолбол:

$$36.н.с = Sn.с * (Ho.н * Pyp) + 3ц * T * N + 3тээв + 3ус + 3хө.с$$

Энд, 36.н.с- биологийн нөхөн сэргээлт хийх ажлын зардал, мян.төг

Sn.с- биологийн нөхөн сэргээлт хийх талбай, га

Ho.н- 1 га газарт шаардагдах үрийн норм, кг

Pyp- 1 кг ургамлын үрийн зах зээлийн үнэ, мян.төг

3ц- 1 ажилчны өдрийн цалин, мян.төг

T- нөхөн сэргээлт хийх нийт хоног

N- шаардлагатай ажилчдын тоо

3тээв- тээврийн зардал, мян.төг

3ус- усалгааны зардал, мян.төг

3хө.с- хөрс сайжруулах зардал, мян.төг

Тус талбайн биологийн нөхөн сэргээлтийн тооцоог гаргая. Биологийн нөхөн сэргээлтийн зардалд 1 га талбайд тарих ургамлын үнэ, ажилчдын цалин, усалгааны зардал, тээврийн зардал, хөрс сайжруулах зэрэг зардлууд багтах юм.

ТАВ. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

Эрсдэлийн үнэлгээ нь болзошгүй осол, аюулаас сэргийлэх менежментийн уян хатан арга хэлбэр бөгөөд тухайн төслийг хэрэгжүүлэхэд үүсэж болзошгүй осол аваар, химийн бодисуудын талаар шинжлэх ухааны үндэслэлтэй мэдээлэлд тулгуурлан дүн шинжилгээ хийх, эрсдэлийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг төлөвлөх, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх цогц үйл ажиллагаа юм.

Эрсдэлийн үнэлгээний зорилго нь:

- Төслийн үйл ажиллагааны явцад үүсэх аливаа ослоос хүн, байгаль орчин, төслийн үйл ажиллагаанд үүсэх эрсдэлийг тодорхойлох
- Үүсэх нөхцөл байдлыг эрсдэл гэж тооцох эсэх, эрсдэлийн төвшинг тогтоох
- Болзошгүй эрсдэлийг бууруулах менежментийн асуудлыг тодорхойлоход оршино.

Дулааны цахилгаан станцын эрсдэлийн үнэлгээ нь:

1. Үйлдвэрлэлийн осол эрсдэлийн үнэлгээ
2. Химийн бодисын эрсдэлийн үнэлгээ гэсэн 2 хэсгээс бүрдэнэ.

Үйлдвэрлэлийн осол эрсдэлийн үнэлгээ

ДДЦС-ын осол, түүний үр дагавар болон үүсэх нөхцөл байдалд хийх дүн шинжилгээнд дараах зүйлсийг хамруулав.

1. Төслийн орчин, үйл ажиллагаанаас тэнд ажиллагсдын эрүүл мэнд, аюулгүй байдал, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлыг тусгах, төслийн үйл ажиллагаанаас эдгээрт учруулах ноцтой осол, түүний үр дагаврыг тогтоох.
2. Эрсдэлийн матриц болон шинжээчийн таамаглалыг ашиглан тэнд ажиллагсдын эрүүл мэнд, аюулгүй байдал, байгаль орчинд учрах болзошгүй осол, түүний онц ноцтой үр дагаврыг төслийн үйл ажиллагаанд тооцох.
3. Эрсдэлийн матрицын дагуу эрсдэлийн шалгуур үзүүлэлтийг тодорхойлон авч үзэх.
4. Эрсдэлийн ямар төвшинг хүлээн зөвшөөрч бууруулах арга хэмжээг авч болох, ямар төвшинг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүйг тогтоож өгөх.
5. Гарч болзошгүй эрсдэлүүдийг бүртгэн жагсаалтыг гаргахдаа бүх төрлийн осол, тухайн төслийн хувьд тусгайлан авч үзэх эрсдэл зэргийг нэгтгэн авч үзэх.
6. Эрсдэлийг бууруулах нөхцөл, бууруулахад болон дараа нь авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зөвлөх.

Осол, аюулын эрсдэлийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ

Үйлдвэрлэлийн болзошгүй ослын эрсдэлийн үнэлгээний дүнд тулгуурлан болзошгүй ослын төрөл тус бүрээр авч үзсэн эрсдэлийн менежментийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх хэрэгтэй. Үүнд:

1. **Нүүрсний агуулах.** Нүүрсний агуулахад буулгасан болон буулгаж буй нүүрсийг замаас тухай бүр холдуулан байршуулж замыг саадгүй болгож байх, чийгтэй нойтон нүүрс удаан хадгалахгүй байх талаар анхаарч ажиллаж тухай бүр замын үзлэг хяналт хийж аюулгүй ажиллагааны заавар дүрмийг мөрдөн ажиллах хэрэгтэй юм.

2. **Нүүрс дамжуулах конвейер.** Нүүрс дамжуулах туузны элэгдэл гэмтэлд тухай бүр үзлэг хяналт хийж, засвар үйлчилгээг тогтмолжуулж, сэлбэг хэрэгслээр тогтмол ханган, дамжлагын эвдрэл гэмтлээс гарах ослоос сэргийлнэ. Нүүрсний тоосны цогшилт, гал үүсэх, тэсрэлт дэлбэрэлт болохоос сэргийлж байнгын хяналт, тоосны шинжилгээ, цэвэрлэгээг тогтмолжуулах хэрэгтэй.

3. **Тоос бэлтгэлийн систем.** Нүүрсний бутлалт, нунтаглалтын байдалд хяналт тавихын зэрэгцээ тоосны насосуудын ажиллагаанд хяналт тавьж тоосны тэжээгчийн хоолойд бөглөрөл гарахгүй байх нөхцөл бүрдүүлэх, техник ашиглалтын дүрмийг баримтлах, хамгаалах хувцас хэрэгсэлтэй байх, аюулгүй ажиллагааны дүрэм журам, тухайн үеийн мэргэжилтний зааварчилгааг баримтлан ажиллах хэрэгтэй юм. Тоосны бункерийн температурыг норм байлгах, зуух зогссон үед 8 цагийн дотор бункер доторх тоосыг бүрэн цэвэрлэж байвал зохино.

4. **Тээрэм.** Тээрэм дотор болон тээрмээс гарах агаар тоосны хоолойд, циклон сеператорт, тээрэмд чийгтэй нойтон нүүрс орсноос чийгшилт үүсэж тэсэрч дэлбэрэхээс сэргийлж тогтмол хяналт тавьж байх хэрэгтэй.

5. **Уурын зуухны галлагаа.** Зуух түр хугацаагаар унтарч зогссон үед шууд тоос өгч сэргээхээс сэргийлж ТАД, ААД мөрдөх, зуухны тэжээлийн усны чанар муудах г.м

Химийн хорт болон аюултай бодисын эрсдэлийн үнэлгээ

Тус дулааны цахилгаан станцын үйл ажиллагаанд лабораторийн болон үйлдвэрлэлийн зориулалтаар химийн бодисуудыг ашигладаг бөгөөд тэдгээрийг агуулахад хүлээн авах, ашиглах, хадгалах, устгах явцад үүсэж болзошгүй осол, аюулаас болон химийн хортой бодисоос үүдэн гарч болзошгүй эрсдэлийг үнэлэх нь байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний ажлын нэгэн чухал хэсэг гэж үзэв.

Энэхүү үнэлгээнд дулааны цахилгаан станцын хэрэглэж буй химийн бодисууд, тэдгээрийн шинж чанар, тархалт, хүлээн авагч, өртөлтийг тодорхойлж, үнэлгээний

шинжилгээ хийж, эрсдэлийн түвшинг тодорхойлж, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний талаар авч үзсэн болно.

Тус станц нь Дархан хотын үйлдвэрийн районд байрлах тул зэрлэг амьтад байхгүй, тэдгээрийн идэш тэжээлийн хэлхээний жижиг амьтад станцын хашаа орчимд ховор юм. Ийм учраас экологийн эрсдэлийн үнэлгээ, тооцоо хийх шаардлагагүй юм. Химийн бодисын хэрэглээний хүрээ нь лабораторийн болон үйлдвэрлэлийн технологийн зориулалтаар дулаан цахилгааны үйлдвэрийн байранд, лабораторийн анализ хийх болон үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн технологийн усыг цэвэршүүлж, зөөлрүүлэх, зуух, шугам хоолойг цэвэрлэх зориулалтаар ашиглах үед зөвхөн станцын ажиллагсад өртөж болзошгүй тул химийн хорт ба аюултай бодисын эрсдэлийн үнэлгээг хүн амын /ажиллагсдын/ эрсдэлийн үнэлгээнд хамруулж авч үзэв.

ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Дарханы дулааны цахилгаан станцын төсөл хэрэгжиж үйл ажиллагаа тасралтгүй явагдаж буй энэ үед байгаль орчинд учруулах сөрөг нөлөөлөл, байгаль орчны өөрчлөлтийг тухай бүр илрүүлэх, түүнийг бууруулах, арилгах зорилгоор байгаль орчны төлөв байдалд тодорхой орон зайд, тодорхой хугацааны дотор, тодорхой давтамжтайгаар ажиглалт, хэмжилт, хяналт явуулах ёстой. Үүнд тулгуурлан үйл ажиллагааныхаа явцад байгаль орчинд учруулж буй нөлөөлөл, түүний хэмжээ, цар хүрээ, байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд гарч буй өөрчлөлтөд дүгнэлт хийж, цаашид авах арга хэмжээг нарийвчлан төлөвлөж хэрэгжүүлнэ.

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх явцад байгаль орчны төлөв байдалд өөрчлөлт орох, бохирдлын хэмжээ байгаль орчны стандарт, норм нормативаар тогтоосон хэмжээнээс хэтэрч илрэх тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагад яаралтай хандаж, холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээнэ.

**БАЙГУУЛЛАГЫН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ДАГУУ УЦУОШГ-ААР ХИЙЛГЭХ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АЖЛЫН ХӨТӨЛБӨР**

2023.01.02

1. **Агаарын бохирдлын хяналт шинжилгээ.** /Хавар, Намар/
Сорьц авах цэг: Станцын яндангаас 500, 1000, 1500 метрийн зайд.
Тодорхойлох үзүүлэлтүүд:
 - А. Агаар дахь азотын давхар исэл. /NO₂ /
 - Б. Агаар дахь хүхэрлэг хий. /SO₂ /
 - В. Агаар дахь PM10 тоосны агууламж

2. **Үнсэн сангийн орчинд хөрсний бохирдлын хяналт** /Намар/
Тодорхойлох үзүүлэлтүүд:
 - А. Цацраг идэвхийн түвшин
 - Б. Агро-химийн үзүүлэлтүүд: Аммонийн азот /NH₄ /
Нитратын азот / NO₃ /
Эрдэс фосфор /PO₄ /
РН / орчин /
Сульфат /SO₄ /

3. **Технологийн усны чанарын хяналт шинжилгээ** /Хавар, Намар/
Сорьц авах цэг:
 - А. Гүний худгаас 2 цэг сонгохТодорхойлох үзүүлэлтүүд: Хөтөлбөрт тусгагдсан 13 үзүүлэлт
РН / орчин /
Перманганатын исэлдэх чанар /ПИЧ/
Аммонийн азот /NH₄ /
Нитритын азот / NO₂ /
Нитратын азот / NO₃ /
Эрдэс фосфор / PO₄ /
Жинлэгдэх бодис / Умбуур /
Хатуулаг / Ca⁺+Mg⁺ /
Кальцийн ион / Ca⁺ /
Магний ион / Mg⁺ /
Гидрокарбонатын ион / HCO₃ /
Хлорид / Cl /
Сульфат /SO₄ /

4. **Хөрсний бохирдлын хяналт шинжилгээ** /Хавар, намар /
Сорьц авах цэг:
 - А. Мазутын бакны орчинд
Тодорхойлох үзүүлэлтүүд: Хөрсөн дэх нефтийн бүтээгдэхүүн
 - Б. ШТС орчинд
Тодорхойлох үзүүлэлтүүд: Хөрсөн дэх нефтийн бүтээгдэхүүн

ХЯНАСАН: ХХ-ИЙН ДАРГА

Л.Балт

ХӨТӨЛБӨР ГАРГАСАН: ХХ-ИЙН БОХИ

Н.БАТСАЙХАН

Ус цаг уур, орчны шинжилгээний төвийн
2022 оны 05 дугаар сарын 18 -ны өдрийн
01/30 дугаар албан бичгийн 1 хавсралт

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Дархан сум, 5 дугаар баг, УЦУОШТ-ийн байр
Утас: 7037-3783, 70374161
E-mail: darkhan-tsaquur@yahoo.com

ЛАБОРАТОРИЙН ХЭМЖИЛТИЙН ДҮН

Дугаар он/№ : 2022/4-08
Хэмжилт хийлгэсэн газрын нэр, хаяг, утас : ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ
ТӨХК
Хэмжилт хийсэн хүний нэр, албан тушаал : Ө.Алтанзул, БОШЛ-ийн техникч
Хэмжилтийн тоо, төрөл : 4 цэг, Цацрагийн түвшин
Хэмжилт хийсэн огноо : 2023.04.12
Хуудасны тоо : 1/1

№	Шинжилгээний аргачлал	Шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Орчны аюултай болон гамшигт үзэгдлийн түвшин	Хэмжилт хийсэн цэгүүд	
					40401a	40402a
1	RDS-110 багажит анализер	Гамма цацраг идэвхийн түвшин	$\mu\text{Zv}/\text{цаг}$	0.60 \leq	0.5 метрт	0.5 метр
					0.10	0.10
					1.5 метр	1.5 метр
					0.09	0.09

Тайлбар:

- 0.60 \leq - МУ-ын ЗГ-ын 2015 оны 286 дугаар тогтоолоор батлагдсан орчны аюултай болон гамшигт үзэгдлийн түвшний 4.1-д заасан цацрагийн тунгийн чадлын хэмжилтийн утга
- Сорьцын код: 40401a-Үнсэн сан
40402a-Нүүрсний талбай

ХЭМЖИЛТ ХИЙСЭН:

БОШЛ-ИЙН АГААРЫН ТЕХНИКЧ: *Ө. Алтанзул* Ө. АЛТАНЗУЛ

ХЯНАСАН:

БОШЛ-ИЙН АГААРЫН ИНЖЕНЕР *Г. Анхмаа* Г.АНХМАА

Ус цаг уур, орчны шинжилгээний төвийн
2023 оны 10 дугаар сарын 07-ны өдрийн
04/166 дугаар албан бичгийн хавсралт

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Дархан сум, 5 дугаар баг УЦУОШТ-ийн байр
Утас: 7037-3783, 70374161
E-mail: darkhan-tsaquur@yahoo.com

ЛАБОРАТОРИЙН ХЭМЖИЛТИЙН ДҮН

Дугаар он/№ : 2023/4-24
Хэмжилт хийлгэсэн газрын нэр, хаяг, утас : ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ ТӨХК
Хэмжилт хийсэн хүний нэр, албан тушаал : Ө.Алтанзул, БОШЛ-ийн техникч
Хэмжилтийн тоо, төрөл : 4 цэг, Цацрагийн түвшин
Хэмжилт хийсэн огноо : 2023.10.05
Хуудасны тоо : 1/1

№	Шинжилгээний аргачлал	Шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Орчны аюултай болон гамшигт үзэгдлийн түвшин	Хэмжилт хийсэн цэгүүд	
					40901a	40902a
1	RDS-110 багажит анализер	Гамма цацраг идэвхийн түвшин	μZv/цаг	0.60 ≤	0.5 метрт	0.5 метр
					0.10	0.09
					1.5 метр	1.5 метр
					0.10	0.09

Тайлбар:

- 0.60 ≤ - МУ-ын ЗГ-ын 2015 оны 286 дугаар тогтоолоор батлагдсан орчны аюултай болон гамшигт үзэгдлийн түвшний 4.1-д заасан цацрагийн тунгийн чадлын хэмжилтийн утга
- Хэмжилтийн код: 40901a-Үнсэн сан
40902a-Нүүрсний талбай

ХЭМЖИЛТ ХИЙСЭН:
БОШЛ-ИЙН АГААРЫН ТЕХНИКЧ: *Ө. Алтанзул* Ө. АЛТАНЗУЛ

ХЯНАСАН:
БОШЛ-ИЙН ТЕХНОЛОГИЧ ИНЖЕНЕР *Э. Сайнзаяа* Э. САЙНЗАЯА

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Дархан сум, 5 дугаар баг, УЦУОШТ-ийн байр
Утас: 7037-3783, 70374161
E-mail: info@darkhan-uul.namem.gov.mn

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Дугаар он/№
Сорьц ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал
Сорьцын тоо, төрөл
Сорьц авсан огноо
Шинжилсэн огноо
Хуудасны тоо

: 2023/1-8
: "ДАРХАН ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ"
ТӨХК
: Г.Анхмаа, БОШЛ-ийн агаарын инженер
Ө.Алтанзул, БОШЛ-ийн техникч
: 4 цэг, агаарын бохирдлын шинжилгээ
: 2023.04.12
: 2023.04.13
: 1/3

№	Шинжилгээний аргачлал	Агаарын шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 4585:2016 1 удаагийн сорьцын ХА	Хэмжилт хийсэн цэг			
					20 минутын сорьцын дундаж агууламж /давтамж 3/			
					10401в	10402в	10403в	10404в
1	MNS 0017-2-5-12:2021	Хүхэрлэг хий /SO ₂ /	мкг/м ³	450	8	10	14	12
2	MNS 0017-2-5-11:2021	Азотын давхар исэл /NO ₂ /	мкг/м ³	200	25	28	31	29
3	MNS4048-88	Нийт тоос /20 мин/	мкг/м ³	500	397	389	400	441

Товчилсон үг: ХА-хүлцэх агууламж
Сорьцын код: 10401в- Яндангаас 500 метр зайд
10402в- Яндангаас 1000 метр зайд
10403в- Яндангаас 1500 метр зайд
10404в -Уурын зуухны орчин

Тайлбар:

- 1) Тухайн сорьц авах, хэмжилт хийх хугацааны цаг агаарын нөхцөл: Агаарын чийгшил 15-18%, агаарын температур 13.7 градус дулаан, хойдын баруун хойноосоо 3м/с хурдтай байсан.
- 2) Агаар дахь хүхэрлэг хий, азотын давхар исэл, нийт тоосонцрын агууламж агаарын чанарын MNS4585:2016 стандартын 1 удаагийн сорьцын ХА-аас давсан бохирдолгүй.

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:
БОШЛ-ИЙН ТЕХНОЛОГИЧ ИНЖЕНЕР
ХЯНАЖ, БАТАЛГААЖУУЛСАН:
УОШХ-ИЙН ДАРГА

Э.САЙНЗАЯА

М.АЛИМАА

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Дархан сум, 5 дугаар баг, УЦУОШТ-ийн байр
Утас: 7037-3783, 70374161
E-mail: info@darkhan-uul.namem.gov.mn

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Дугаар он/№ : 2023/1-73
Сорьц ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : "ДАРХАН ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ"
ТӨХК
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : М.Атарцэцэг, БОШЛ-ийн агаарын инженер
Р.Отгонтуяа, БОШЛ-ийн техникч
Сорьцын тоо, төрөл : 4 цэг, агаарын бохирдлын шинжилгээ
Сорьц авсан огноо : 2023.10.05
Шинжилсэн огноо : 2023.10.05
Хуудасны тоо : 1/3

№	Шинжилгээний аргачлал	Агаарын шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 4585:2016 1 удаагийн сорьцын ХА	Хэмжилт хийсэн цэг 20 минутын сорьцын дундаж /давтамж 3/			
					11001e	11002e	11003e	11004e
1	MNS 0017-2-5-12:2021	Хүхэрлэг хий /SO ₂ /	мкг/м ³	450	14	24	32	29
2	MNS 0017-2-5-11:2021	Азотын давхар исэл /NO ₂ /	мкг/м ³	200	36	42	52	46
3	MNS4048-88	Нийт тоос /20 мин/	мкг/м ³	500	119	130	178	163

Товчилсон үг: ХА-хүлцэх агууламж
Сорьцын код: 11001e-Уурын зуухны орчин
11002e-Яндангаас 500 метр зайд
11003e-Яндангаас 1000 метр зайд
11004e-Яндангаас 1500 метр зайд

Тайлбар:

- Тухайн сорьц авах, хэмжилт хийх хугацааны цаг агаарын нөхцөл: Агаарын чийгшил 38-40%, агаарын температур 14.9 градус дулаан, салхи өмнөөсөө 2м/с хурдтай байсан.
- Агаар дахь хүхэрлэг хий, азотын давхар исэл, нийт тоосны агууламж агаарын чанарын MNS4585 2016 стандартын 1 удаагийн сорьцын ХА-аас давсан бохирдолгүй.

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:
БОШЛ-ИЙН АГААРЫН ТЕХНИКЧ
ХЯНАСАН:
БОШЛ-ИЙН ТЕХНОЛОГИЧ ИНЖЕНЕР
БАТАЛГААЖУУЛСАН:
УОШХ-ИЙН ДАРГА

Р.ОТГОНТУЯА

Э.САЙНЗАЯА

М.АЛИМАА

Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Дархан сум, 5 дугаар баг, УЦУОШТ-ийн байр
Утас: 7037-3783, 70374161
E-mail: info@darkhan-uul.naem.gov.mn

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Дугаар он/№ : 2023/3-02
Сорьц ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : "ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ"
ТӨХК
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Ц.Оюунчулуун БОШЛ-ийн инженер,
Ө.Алтанзул БОШЛ-ийн техникч
Сорьцын тоо, төрөл : 5 цэг, Хөрсний химийн шинжилгээ
Сорьц авсан огноо : 2023.04.12
Сорьц хүлээн авсан огноо : 2023.04.12-15
Хуудасны тоо : 3/3

№	Шинжилгээний аргын стандарт	Химийн шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 3297:2019 ЗДХ	Бохирдлын агууламж			
					304016	304026	304036	304046
1	MNS 3310:91	Ялзмаг	%		2.33	2.65	1.81	1.53
2		Нитрат, NO ₃	мг/кг	130	5.1	5.0	3.8	6.5
3		Сульфат, SO ₄	мг/кг	160	15.7	25.9	57.2	40.2
4		Аммони, NH ₄	мг/кг		10.0	16.3	11.1	12.6
5		РН			7.10	7.35	7.37	7.57
6		ЕС		µS/cm		173.5	192.5	1046.0
7	ОХУ.БОН-ны НББ 16.1.41-04	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 5850:2018 ЗДХ	340056			
		Хөрсөн дэх нефтийн бүтээгдэхүүн	г/кг	2.0	1.00			

Товчилсон үг: ЗДХ - Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, ХА-хүлцэх агууламж

Тайлбар: 304016- Гүний худаг №09 орчны хөрс
304026- Гүний худаг №04 орчны хөрс
304036- Уурын зуух орчин
304046- Нүүрс ачиж буулгах талбайн орчин
304056- Мазутын цех орчин

Хөрсний сорьц авсан арга: Диагоналийн арга

- Хот, суурин газрын хөрсний эрүүл ахуйн аюулгүйн үзүүлэлт, бохирдлыг үнэлэх MNS3297:2019 стандарт дахь хөрсний эрүүл ахуйн шаардлагын химийн үзүүлэлтээр нитрат /NO₃/, сульфат /SO₄/-ын агууламж зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс давсан бохирдолгүй.
- Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS5850:2018 стандартын хөрсөн дэх органик бохирдуулах бодис газрын тосны бүтээгдэхүүний агууламж зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс даваагүй.

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

БОШЛ-ИЙН ИНЖЕНЕР

Г.АНХМАА

ХЯНАСАН:

БОШЛ-ИЙН ТЕХНОЛОГИЧ ИНЖЕНЕР Э.САЙНЗАЯА

БАТАЛГААЖУУЛСАН

УОЛХ-ИЙН ДАРГА:

М.АЛИМАА

Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Дархан сум, 5 дугаар баг, УЦУОШТ-ийн байр
Утас: 7037-3783, 70374161
E-mail: info@darkhan-uul.namem.gov.mn

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Дугаар он/№ : 2023/3-48
Сорьц ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : "ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ"
ТӨХК
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : М.Атарцэцэг БОШЛ-ийн инженер,
Р.Отгонтуяа БОШЛ-ийн техникч
Сорьцын тоо, төрөл : 4 цэг, Хөрсний химийн шинжилгээ
Сорьц авсан огноо : 2023.10.05
Сорьц хүлээн авсан огноо : 2023.10.10-16
Хуудасны тоо : 3/3

№	Шинжилгээний аргын стандарт	Химийн шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 3297:2019 ЗДХ	Үзүүлэлтүүд		
					31001а	31002а	31003а
1	MNS 3310:91	Ялзмаг	%		2.40	2.70	1.90
2		Нитрат, NO ₃	мг/кг	130	4.0	4.5	3.2
3		Сульфат, SO ₄	мг/кг	160	25.2	26.9	52.5
4		Аммони, NH ₄	мг/кг		12.0	15.2	12.8
5		РН			7.25	7.45	7.67
6		ЕС		µS/cm		185.5	192.5
7	ОХУ.БО-ны НББ 16.1.41-04	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 5850:2018 ЗДХ		31004а	
		Хөрсөн дэх нефтийн бүтээгдэхүүн	г/кг	2.0		1.10	

Товчилсон үг: ЗДХ - Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, ХА-хүлцэх агууламж
Дээжийн код: 31001а- Гүний худаг №6 орчны хөрс
31002а- Гүний худаг №8 орчны хөрс
31003а- Уурын зуух орчны хөрс
31004а- Мазутын цех орчны хөрс

Тайлбар:

- 1) Хөрсний сорьц авсан арга: Диагоналийн арга
- 2) Хот, суурин газрын хөрсний эрүүл ахуйн аюулгүйн үзүүлэлт, бохирдлыг үнэлэх MNS3297:2019 стандарт дахь хөрсний эрүүл ахуйн шаардлагын химийн үзүүлэлтээр нитрат /NO₃/, сульфат /SO₄/ -ын агууламж ЗДХ давсан бохирдолгүй.
- 3) Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS5850:2018 стандартын хөрсөн дэх органик бохирдуулах бодис газрын тосны бүтээгдэхүүний агууламж зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс даваагүй.

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:
БОШЛ-ИЙН ТЕХНОЛОГИЧ ИНЖЕНЕР
ХЯНАСАН:
УОШХ-ИЙН ДАРГА

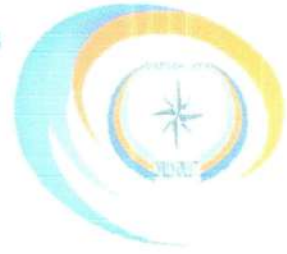
Э.САЙНЗАЯА

М.АЛИМАА

Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Дархан сум, 5 дугаар баг, УЦУОШТ-ийн байр
Утас: 7037-3783, 70374161
E-mail: info@darkhan-uul.namem.gov.mn

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Дугаар он/№ : 2023/2-03
Сорьц ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : “ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ”
ТӨХК, 13-р баг
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Ц.Оюунчулуун, БОШЛ-ийн инженер
Ө.Алтанзул, БОШЛ-ийн техникч
Сорьцын тоо, төрөл : 2 цэг, усны химийн шинжилгээ
Сорьц авсан огноо : 2023.04.12
Шинжилсэн огноо : 2023.04.13-17
Хуудасны тоо : 2/3

№	Шинжилгээний аргачлал	Усны химийн шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 0900:2018 ЗДХ	Агууламж	
					20401а	20402а
1	MNS1097:1970	Ca ⁺ /кальци/	мг/л	100.0	37.3	35.9
2	MNS1097:1970	Mg ⁺ /магни/	мг/л	30.0	11.6	12.4
3	MNS1097:1970	Na ⁺ +K ⁺ /натри К/	мг/л	200.0	24.0	28.7
4	MNS1097:1970	HCO ₃ ⁻ /гидрокарбонат/	мг/л		180.6	190.4
5	MNS 6271:2011	SO ₄ ⁻ /сульфат/	мг/л	500.0	31.4	31.7
6	MNS4424:2005	Cl ⁻ /хлорид/	мг/л	350.0	5.7	6.4
7	MNS1097:1970	Нийт эрдэсжилт	мг/л		290.6	305.5
8	MNS ISO6059:2005	Нийт хатуулаг	мг-экв/л	7.0	2.81	2.81
9	MNS ISO11923:2001	Жинлэгдэх бодис	мг/л		1.2	1.4
10	MN ISO 8467:1999	NH ₄ /аммони/	мгN/л	1.5	илрээгүй	илрээгүй
11	MNS7150-1:2006	NO ₂ /нитрит/	мгN/л	1.0	илрээгүй	илрээгүй
12	MNS1097:1970	NO ₃ /нитрат/	мгN/л	50.0	0.32	0.40
13	MN ISO 6878:2001	Рэрд /ортофосфат/	мгP/л		0.037	0.038
14	MNS 6272:2011	F /фтор/	мг/л	0.7-1.5	0.11	0.14
15	MNS 4430:2005	Fe /төмөр/	мг/л	0.30	илрээгүй	илрээгүй
16	MNS ISO10523:2001	РН /усны орчин/		6.5-8.5	6.61	6.69
17	MNS ISO7898:1999	ЕС /ЦДЧанар/	µS/cm		344.0	356.0
18	MNS ISO11083:2001	Cr-VI /6 валентат хром/	мг/л		илрээгүй	илрээгүй
19	MNS ISO8467:1999	Перманганатын исэлдэх чанар	мг/л		0.3	0.5

Товчилсон үг ЗДХ-Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Тайлбар: 20401а- Технологийн ус /худаг №9/
20402а- Технологийн ус /худаг №4/

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:
БОШЛ-ИЙН УСНЫ ИНЖЕНЕР
ХЯНАСАН:
БОШЛ-ИЙН ТЕХНОЛОГИЧ ИНЖЕНЕР
БАТАЛГААЖУУЛСАН:
УОШХ-ИЙН ДАРГА

Ц.ОЮУНЧУЛУУН
Э.САЙНЗАЯА
М.АЛИМАА
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Дархан сум, 5 дугаар баг, УЦУОШТ ийн байр
Утас: 7037-3783, 70374161
E-mail: info@darkhan-uul.namem.gov.mn

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Дугаар он/№ : 2023/2-45-1
Сорьц ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : "ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ"
ТӨХК
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : М.Атарцэцэг, БОШЛ-ийн инженер
Ө.Алтанзул, БОШЛ-ийн техникч
Сорьцын тоо, төрөл : 2 цэг, усны химийн шинжилгээ
Сорьц авсан огноо : 2023.10.05
Шинжилсэн огноо : 2023.10.08-11
Хуудасны тоо : 2-1/3

№	Шинжилгээний аргачлал	Усны химийн шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 0900:2018 ЗДХ	Агууламж	
					21001д	21002д
1	MNS1097:1970	Ca ⁺ /кальци/	мг/л	100.0	37.3	36.5
2	MNS1097:1970	Mg ⁺ /магни/	мг/л	30.0	12.0	12.5
3	MNS1097:1970	Na ⁺ +K ⁺ /натри К/	мг/л	200.0	26.8	25.3
4	MNS6832:2020	HCO ₃ ⁻ /гидрокарбонат/	мг/л		191.6	189.2
5	MNS6271:2011	SO ₄ ⁻ /сульфат/	мг/л	500.0	30.5	29.8
6	MNS4424:2005	Cl ⁻ /хлорид/	мг/л	350.0	5.0	4.6
7	MNS1097:1970	Нийт эрдэсжилт	мг/л		303.2	298.3
8	MNS ISO6059:2005	Нийт хатуулаг	мг-экв/л	7.0	2.85	2.85
9	MNS ISO11923:2001	Жинлэгдэх бодис	мг/л		2.4	2.1
10	MN ISO 7150-1:2006	NH ₄ /аммони/	мгN/л	1.5	илрээгүй	0.01
11	MNS6779:2019	NO ₂ /нитрит/	мгN/л	1.0	0.001	0.001
12	MNS6834:2020	NO ₃ /нитрат/	мгN/л	50.0	0.33	0.29
13	MN ISO 6878:2001	Рэрд /ортофосфат/	мгP/л		0.034	0.032
14	MNS 6272:2011	F /фтор/	мг/л	0.7-1.5	0.08	0.10
15	MNS 4430:2005	Fe /төмөр/	мг/л	0.30	илрээгүй	илрээгүй
16	MNS ISO10523:2001	PH /усны орчин/		6.5-8.5	7.08	7.11
17	MNS ISO7888:1999	ЕС /ЦДЧанар/	µS/cm		351.0	342.0
18	MNS ISO11083:2001	Cr-VI /6 валентат хром/	мг/л		илрээгүй	илрээгүй
19	MNS 6833:2020	Перманганатын исэлдэх чанар	мг/л		0.5	0.5

Товчилсон үг: ЗДХ-Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Дээжийн код: 21001д - № 6 гүний худгийн ус
21002д - № 8 гүний худгийн ус

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:
БОШЛ-ИЙН УСНЫ ИНЖЕНЕР
ХЯНАСАН:
БОШЛ-ИЙН ТЕХНОЛОГИЧ ИНЖЕНЕР
БАТАЛГААЖУУЛСАН:
УОШХ-ИЙН ДАРГА

Ц.ОЮУНЧУЛУУН

Э.САЙНЗАЯА

М.АЛИМАА

Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН
УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ЛАБОРАТОРИ

Дархан сум, 5 дугаар баг, УЦУОШТ-ийн байр
Утас: 7037-3783, 70374161
E-mail: info@darkhan-uul.namem.gov.mn

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Дугаар он/№ : 2023/2-45-2
Сорьц ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : "ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ"
ТӨХК
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : М.Атарцэцэг, БОШЛ-ийн инженер
: Ө.Алтанзул, БОШЛ-ийн техникч
Сорьцын тоо, төрөл : 2 цэг, усны химийн шинжилгээ
Сорьц авсан огноо : 2023.10.05
Шинжилсэн огноо : 2023.10.08-11
Хуудасны тоо : 2-2/3

№	Шинжилгээний аргачлал	Усны химийн шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Агууламж	
				21003д	21004д
1	MNS1097:1970	Ca ⁺ /кальци/	мг/л	243.7	179.8
2	MNS1097:1970	Mg ⁺ /магни/	мг/л	27.7	33.2
3	MNS1097:1970	Na ⁺ +K ⁺ /натри К/	мг/л	207.8	166.5
4	MNS6832:2020	HCO ₃ ⁻ /гидрокарбонат/	мг/л	746.9	634.6
5	MNS6271:2011	SO ₄ ⁻ /сульфат/	мг/л	349.0	233.5
6	MNS4424:2005	Cl ⁻ /хлорид/	мг/л	114.9	109.9
7	MNS1097:1970	Нийт эрдэсжилт	мг/л	1690.0	1357.5
8	MNS ISO6059:2005	Нийт хатуулаг	мг-экв/л	14.44	11.70
9	MNS ISO11923:2001	Жинлэгдэх бодис	мг/л	1370.0	7.6
10	MN ISO 7150-1:2006	NH ₄ ⁺ /аммони/	мгN/л	0.66	0.01
11	MNS6779:2019	NO ₂ ⁻ /нитрит/	мгN/л	0.215	0.025
12	MNS6834:2020	NO ₃ ⁻ /нитрат/	мгN/л	0.20	0.15
13	MN ISO 6878:2001	P ₂ O ₅ /ортофосфат/	мгP/л	0.049	0.003
14	MNS 6272:2011	F ⁻ /фтор/	мг/л	2.56	2.57
15	MNS 4430:2005	Fe /төмөр/	мг/л	0.01	0.01
16	MNS ISO10523:2001	PH /усны орчин/		7.29	7.58
17	MNS ISO7888:1999	EC /ЦДЧанар/	µS/cm	1883.0	1642.0
18	MNS ISO11083:2001	Cr-VI /6 валентат хром/	мг/л	0.001	0.005
19	MNS 6833:2020	Перманганатын исэлдэх чанар	мг/л	7.3	0.2

Товчилсон үг: ЗДХ-Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

Дээжийн код: 21003д- Үнс зайлуулах технологийн ус

21004д- Үнсэн сангаас технологит ашигладаг ус

Тайлбар: Үйлдвэрлэлийн технологит циклээр ашигладаг усны харьцуулах стандарт тодорхойгүй.

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

БОШЛ-ИЙН УСНЫ ИНЖЕНЕР

ХЯНАСАН:

БОШЛ-ИЙН ТЕХНОЛОГИЧ ИНЖЕНЕР

БАТАЛГААЖУУЛСАН:

УОШХ-ИЙН ДАРГА

Ц ОЮУНЧУЛУУН

Э.САЙНЗАЯА

М АЛИМАА

Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна

**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИЙН
ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРТ
ХИЙЛГЭСЭН ШИНЖИЛГЭЭ**

ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,
7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол

Утас: +976 99141955

E-mail: soilab.IGG@gmail.com

Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Дээж авсан газрын нэр: Дархан Дулааны цахилгаан станц

Дээж шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Газар Дэлхий" ХХК

Шинжилгээ хийсэн огноо: 2023 он 05 сар 19

Хөрсний ширхэгийн бүрэлдэхүүн

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
			Элс (2-0.05мм)	Тоос (0.05-0.002мм)	Шавар (< 0.002мм)
1	D-1	0-10	39.5	45.4	15.3
2	D-2	0-10	62.9	23.4	13.7
3	D-3	0-10	46.8	38.0	15.2
4	D-4	0-10	39.5	45.2	15.3
5	D-5	0-10	55.6	27.8	16.6
6	D-6	0-10	62.9	22.0	15.1
7	D-7	0-10	41.7	43.0	15.3
8	D-8	0-10	45.3	39.2	15.5
9	D-9	0-10	40.9	43.8	15.3
10	D-10	0-10	54.8	31.5	13.7
11	D-11	0-10	56.3	30.7	13.0
12	D-12	0-20	14.6	46.8	38.6
13		20-40	21.9	53.4	24.7
14	D-13	0-20	51.9	32.9	15.2
15		20-40	26.3	58.4	15.3

Шинжилгээний арга

pH, EC-MNS ISO 10390:2001- Ионометр, кондуктометр

CaCO₃-Кальциметр (10% HCl)

Ялзмаг-Тюрин (Walkley & Black)

Хөдөлгөөнт фосфор, кали-Спектрофотометр, Дөлөн фотометр-Мачигин (1% (NH₄)₂CO₃)

Хөрсний ширхэгийн бүрэлдэхүүн-Гидрометрийн арга

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч, доктор Х. Золжаргал

ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,

7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол

Утас: +976 99141955

E-mail: soilab.IGG@gmail.com

Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Дээж авсан газрын нэр:

Дархан Дулааны цахилгаан станц

Дээж шинжлүүлсэн байгуулага, хувь хүн:

"Газар Дэлхий" ХХК

Шинжилгээ хийсэн огноо:

2023 он 05 сар 19

Хөрсний химийн үндсэн шинж

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	pH _{н.о} (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	EC _{2:5} dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	K ₂ O
1	D-1	0-10	6.50	0.00	2.061	0.172	7.64	32.6
2	D-2	0-10	5.38	0.00	6.317	0.320	5.10	49.7
3	D-3	0-10	6.09	0.00	3.576	0.175	6.68	38.3
4	D-4	0-10	4.42	0.00	1.331	1.272	3.41	13.7
5	D-5	0-10	6.70	0.00	1.898	0.410	4.33	10.9
6	D-6	0-10	6.81	0.00	2.535	0.240	5.05	23.2
7	D-7	0-10	6.86	4.73	1.747	0.275	2.85	26.0
8	D-8	0-10	6.98	0.00	1.879	0.234	5.90	32.6
9	D-9	0-10	6.77	2.91	0.099	1.114	3.66	12.8
10	D-10	0-10	7.99	1.82	0.414	1.649	4.07	9.0
11	D-11	0-10	7.81	1.27	1.493	0.925	6.02	62.9
12	D-12	0-20	10.64	4.18	0.254	2.410	1.05	9.9
13		20-40	10.65	0.00	0.236	0.600	1.36	2.0
14	D-13	0-20	8.52	0.91	6.484	0.375	2.52	15.6
15		20-40	8.11	0.00	1.231	0.164	2.49	4.2

Товч дүгнэлт:

Хөрсний урвалын орчин хүчиллэгээс хүчтэй шүлтлэгийн хооронд, D-7, D-9, D-12 0-20 см, дээжнүүд дунд зэрэг карбонатлаг, D-10, D-11, D-13 дээжнүүд бага зэргийн карбонаттай, бусад дээжнүүд карбонатгүй, ялзмагийн агууламжаар D-2, D-13 0-20 см их, D-1, D-3, D-6 дээжнүүд дунд зэрэг, бусад дээж бага зэрэг, цахилгаан дамжуулах чанараар D-9, D-10, D-11 бага буюу бага зэргийн давсжилттай, D-12 0-20 см дунд зэргийн давсжилттай, бусад дээж давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфорын хангамжаар D-1, D-2, D-3, D-6, D-8, D-11 дээжнүүд их, D-4, D-5, D-9, D-10 дээжнүүд хангалттай зэрэг, D-7, D-13 дээжнүүд дунд зэрэг, бусад дээж бага зэрэг, калийн хангамжаар D-2, D-11 их, D-1, D-3, D-8 дээжнүүд хангалттай, D-6, D-7 дунд зэрэг, бусад дээж бага зэрэг, механик бүрэлдэхүүнээр шавранцараас элсэнцэрийн хооронд. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин D-2 сайн, D-1, D-3, D-6, D-13 дундаж, бусад дээж бага.

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч, доктор

Х.Золжаргал

Х.Золжаргал

ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,
7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол
Утас: +976 99141955
E-mail: soillab IGG@gmail.com

Дээж авсан газрын нэр: Дархан ДЦС
Дээж шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Газар дэлхий" ХХК
Шинжилгээ хийсэн огноо: 2023 оны 10 сарын 16

Хөрсөн дэх хүнд металлын агууламж

Дээжний дугаар	Гүн, см	Хүнд металлын агууламж мг/кг				
		Cr	Pb	Cd	Ni	Zn
Зүсэлт-4	0-15	32.7	23.4	0.895	15.4	50.9
Зүсэлт-8	0-10	30.5	21.6	0.754	13.2	49.3
Стандарт (MNS 5850 2019)		150	100	3	150	300

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч, доктор   Х.Золжаргал

ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
 ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
 УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2023 оны 06 сарын 07 өдөр

Шинжилгээ хийсэн: 2023 оны 06 сарын 09 өдөр

Сорьц авсан газрын нэр: Дархан-Уул аймаг, Дархан сум "Дарханы Дулааны
 цахилгаан станц ТӨХК", 8-р худаг

Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Газар Дэлхий" ХХК

Солбицлол: X=
 Y=

Гүн:
 Ундарга:

Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Худаг

Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм ³ -д байгаа			Катион	1дм ³ -д байгаа		
	МГ	МГ-экв	МГ-экв%		МГ	МГ-экв	МГ-экв%
Cl ⁻	10.7	0.30	7.3	Na ⁺ +K ⁺	24.5	1.07	25.9
SO ₄ ⁻	32.0	0.67	16.2	Ca ⁺⁺	38.1	1.90	46.2
NO ₂ ⁻	0.00	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	14.0	1.15	27.9
NO ₃ ⁻	0.0	0.00	0.0	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
CO ₃ ⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	192.2	3.15	76.5	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	234.8	4.12	100.0	Дүн	76.6	4.12	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын

нийлбэр: 215.3 мг/дм³

Ерөнхий хатуулаг 3.05 мг-экв/дм³

pH: 7.0

Исэлдэх чанар: 0.96 мг/дм³

Физик шинж чанар

Тунгалаг: >30 см

Үнэр: үгүй

Тунадас: үгүй

Өнгө: үгүй

Амт: ***

Булингаршил: 0.0 NTU

Анион катионуудын

нийлбэр: 311.4 мг/дм³

ЕС: 360 µS/cm

TDS: 206 ppm

HCO₃⁻77 SO₄²⁻16

Усны найрлагын томъёо: M_{0,31}

Ca²⁺46 Mg²⁺28 Na⁺+K⁺26

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангийн, кальцийн бүлгийн, 1-р төрлийн, чанарын хувьд цэнгэг, зөөлөвтөр ус байна. Шинжилсэн химийн үндсэн үзүүлэлтүүд нь "Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018" стандартын шаардлага хангаж байна.

Жич: Энэхүү уст цэгээс сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

Хийсэн: Химич, ЭШДА: Магистр (M.Sc)

Шинжилгээг

Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч:

/Ц.Эрдэнэцэцэг/

/Д.Гэрэлт-Од/

ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2023 оны 06 сарын 07 өдөр

Шинжилгээ хийсэн: 2023 оны 06 сарын 09 өдөр

Сорьц авсан газрын нэр: Дархан-Уул аймаг, Дархан сум "Дарханы Дулааны
цахилгаан станц ТӨХК", 9-р худаг

Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Газар Дэлхий" ХХК

Солбицлол: X=
Y=

Гүн:
Ундарга:

Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Худаг

Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм ³ -д байгаа			Катион	1дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Cl ⁻	9.9	0.28	7.1	Na ⁺ +K ⁺	21.5	0.94	23.8
SO ₄ ⁻	31.0	0.65	16.5	Ca ⁺⁺	37.9	1.89	48.1
NO ₂ ⁻	0.00	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	13.4	1.10	28.0
NO ₃ ⁻	0.0	0.00	0.0	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
CO ₃ ⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	183.0	3.00	76.4	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	223.9	3.93	100.0	Дүн	72.8	3.93	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын

нийлбэр: 205.2 мг/дм³

Ерөнхий хатуулаг 2.99 мг-экв/дм³

pH: 6.90

Исэлдэх чанар: 1.12 мг/дм³

Физик шинж чанар

Тунгалаг: >30 см

Өнгө: үгүй

Үнэр: үгүй

Амт: ***

Анион катионуудын

нийлбэр: 296.7 мг/дм³

EC: 334 μS/cm

TDS: 191 ppm

Тунадас: үгүй

Булингаршил: 0.0 NTU

HCO₃⁻76 SO₄²⁻17

Усны найрлагын томъёо: M_{0.3}

Ca²⁺48 Mg²⁺28 Na⁺+K⁺24

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангийн, кальцийн бүлгийн, 1-р төрлийн, чанарын хувьд цэнгэг, зөөлөн ус байна. Шинжилсэн химийн үндсэн үзүүлэлтүүд нь "Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS0900:2018" стандартын шаардлага хангаж байна.

Жич: Энэхүү уст цэгээс сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

Хийсэн: Химич, ЭШДА: Магистр (M.Sc)

Шинжилгээг

Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч:

/Ц.Эрдэнэцэцэг/

/Д.Гэрэлт-Од/

ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2023 оны 06 сарын 07 өдөр

Шинжилгээ хийсэн: 2023 оны 06 сарын 09 өдөр

Сорьц авсан газрын нэр: Дархан-Уул аймаг, Дархан сум "Дарханы Дулааны
цахилгаан станц ТӨХК" үнсэн сан

Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Газар Дэлхий" ХХК

Солбицлол: X=
Y=

Гүн:
Ундарга:

Уст цэгийн төрөл ба дугаар:

Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм ³ -д байгаа			Катион	1дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Cl ⁻	54.3	1.53	16.0	Na ⁺ +K ⁺	42.6	1.85	19.4
SO ₄ ⁻²	235.0	4.90	51.1	Ca ⁺⁺	117.2	5.85	61.1
NO ₂ ⁻	0.00	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	22.5	1.85	19.3
NO ₃ ⁻	0.0	0.00	0.0	NH ₄ ⁺	0.4	0.02	0.2
CO ₃ ⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	192.2	3.15	32.9	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	481.5	9.58	100.0	Дүн	182.8	9.58	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын

нийлбэр: 568.2 мг/дм³

Ерөнхий хатуулаг 7.70 мг-экв/дм³

pH: 7.18

Исэлдэх чанар: 1.92 мг/дм³

Физик шинж чанар

Тунгалаг: 28 см

Үнэр: үгүй

Тунадас: үл мэдэг

Өнгө: сул шаргал

Амт: ***

Булингаршил: 14.0 NTU

SO₄²⁻51 HCO₃⁻33 Cl⁻16

Усны найрлагын томъёо: M_{0.66}

Ca²⁺61 Na⁺+K⁺19 Mg²⁺19

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ сульфатын ангийн, кальцийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд цэнгэгдүү, хатуу ус байна.

Жич: Энэхүү уст цэгээс сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

Хийсэн: Химич, ЭШДА: Магистр (M.Sc) /Ц.Эрдэнэцэцэг/

Шинжилгээг

Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч: /Д.Гэрэлт-Од/

ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2023 оны 06 сарын 07 өдөр

Шинжилгээ хийсэн: 2023 оны 06 сарын 09 өдөр

Сорьц авсан газрын нэр: Дархан-Уул аймаг, Дархан сум "Дарханы Дулааны
цахилгаан станц ТӨХК" технологийн ирж буй ус (эргэлтийн ус)

Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Газар Дэлхий" ХХК

Солбицлол: X=
Y=

Гүн:
Ундарга:

Уст цэгийн төрөл ба дугаар:

Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм ³ -д байгаа			Катион	1дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Cl ⁻	183.9	5.18	20.0	Na ⁺ +K ⁺	35.0	1.52	5.9
SO ₄ ⁻²	945.0	19.69	76.0	Ca ⁺⁺	409.0	20.41	78.8
NO ₂ ⁻	0.00	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	47.9	3.94	15.2
NO ₃ ⁻	14.0	0.23	0.9	NH ₄ ⁺	0.4	0.02	0.1
CO ₃ ⁻²	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	48.8	0.80	3.1	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	1191.7	25.89	100.0	Дүн	492.3	25.89	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын

нийлбэр: **1659.6 мг/дм³**

Ерөнхий хатуулаг **24.35 мг-экв/дм³**

pH: 6.73

Исэлдэх чанар: **2.08 мг/дм³**

Физик шинж чанар

Тунгалаг: 30 см

Үнэр: үгүй

Өнгө: үгүй

Амт: ***

Анион катионуудын

нийлбэр: **1684.0 мг/дм³**

EC: 2511 μS/cm

TDS: 1435 ppm

Тунадас: үл мэдэг

Булингаршил: 1.41 NTU

SO₄²⁻76 Cl⁻20

Усны найрлагын томъёо: M_{1.68}

Ca²⁺79 Mg²⁺15

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ сульфатын ангийн, кальцийн бүлгийн, 3-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, маш хатуу ус байна.

Жич: Энэхүү уст цэгээс сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

Хийсэн: Химич, ЭШДА: Магистр (M.Sc) /Ц.Эрдэнэцэцэг/

Шинжилгээг

Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч: /Д.Гэрэлт-Од/

ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
УСНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2023 оны 06 сарын 07 өдөр
Шинжилгээ хийсэн: 2023 оны 06 сарын 09 өдөр
Сорьц авсан газрын нэр: Дархан-Уул аймаг, Дархан сум "Дарханы Дулааны
цахилгаан станц ТӨХК" технологийн ирж буй ус (эргэлтийн ус)
Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Газар Дэлхий" ХХК

Солбицлол: X= Гүн:
Y= Ундарга:

Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм ³ -д байгаа			Катион	1дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Cl ⁻	181.4	5.11	19.0	Na ⁺ +K ⁺	22.2	0.97	3.6
SO ₄ ⁻	965.0	20.10	74.8	Ca ⁺⁺	464.3	23.17	86.2
NO ₂ ⁻	0.15	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	33.1	2.72	10.1
NO ₃ ⁻	10.0	0.16	0.6	NH ₄ ⁺	0.4	0.02	0.1
CO ₃ ⁻	30.0	1.00	3.7	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	30.5	0.50	1.9	Fe ⁺⁺⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	1217.1	26.88	100.0	Дүн	520.0	26.88	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын нийлбэр: **1721.8 мг/дм³**
Ерөнхий хатуулаг **25.89 мг-экв/дм³**
pH: 8.06
Исэлдэх чанар: **3.84 мг/дм³**
Физик шинж чанар
Тунгалаг: 0 см Үнэр: үгүй
Өнгө: хар саарал Амт: ***
Анион катионуудын нийлбэр: **1737.1 мг/дм³**
EC: 2533 μS/cm
TDS: 1447 ppm
Тунадас: маш их нунтаг саарал
Булингаршил: **3900 NTU**

Усны найрлагын томъёо: M_{1.73} SO₄²⁻75 Cl⁻19
Ca²⁺86 Mg²⁺10

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ сульфатын ангийн, кальцийн бүлгийн, 3-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, маш хатуу, маш их булингартай ус байна.

Жич: Энэхүү уст цэгээс сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.
Хийсэн: Химич, ЭШДА: Магистр (M.Sc) /Ц.Эрдэнэцэцэг/
Шинжилгээг Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч: /Д.Гэрэлт-Од/

ҮНДЭСНИЙ ИТГЭМЖЛЭЛИЙН ТӨВ

ИТГЭМЖЛЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

Дугаар TL 32

ISO/IEC 17025:2017 (MNS ISO/IEC 17025:2018)
стандартын шаардлагыг хангасан

**“Дарханы дулааны цахилгаан станц” ТӨХК-ийн
Хими цехийн нэгдсэн сорилтын лабораторийг**

(Хаяг: Дархан-уул аймаг, Дархан сум, 13-р баа, Үйлдвэрийн дүүрэг)

*хавсралтад заасан итгэмжлэлийн хүрээнд
сорилт гүйцэтгүүлэхээр итгэмжлэв.*

Энэ итгэмжлэл нь тодорхойлсон хүрээнд сорилт гүйцэтгэх техникийн чадавхитай бөгөөд лабораторийн чанарын удирдлагын тогтолцоотой болохыг (ISO-ILAC-IAF-ын 2017 оны хамтарсан мэдээдлийг үндэслэн) гэрчилнэ.

Анх итгэмжлэл авсан огноо:
2007.06.01

Олгосон огноо: 2020.11.11
Дуусах огноо: 2024.06.08

ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

С.СОРОНЗОНБОЛД

0000032

"ДДЦ" ТӨХК-ийн гүний хурдуудын 2023 оны хими хяналтын шинжилгээний мэдээ

2023.12.05

Гүний хурдаг	Химийн шинжилгээ (Жилийн дундаж)															Бактериол огийн										
	Ж обш мг-э/дм ³	Са-ийн ион мг/дм ³	Мг-ийн ион мг/дм ³	LDH µS/cm	Давслаг мг/л	Ш м/о мг-э/дм ³	рН	Хлорид мг/дм ³	аммиак мг/л	NO ₂ мг/дм ³	NO ₃ мг/дм ⁴	Fe мг/дм ³	Си мкг/дм ³	Нефт бүтээг- 1-ээс икхүй мг/дм ³	Амт Балл	Өнгө	сульфат мг/дм ³	Фосфатын ион мг/дм ³	Исэлдэлт Mg O ₂ /л перманган	Булингар NTU	Булингар мг/дм ³	1 мл дэх Нянгийнтоо	100 мл дэхь E.coli тоо	Тайлбар		
Норм	6.5-8	100.0	30.0			3.5	6.5-8.5	350.00	1.500	1.000		300	20	1-ээс икхүй	2 Балл	20	20.00	3.50	Mg O ₂ /л	15.00	5.00	<20	0			
№4	2.9	37.7	12.3	345	173	2.8	7.37	9.94	0.062	0.011	1.22	21	3	0.037	2	10	24.48	0.08	0.81	0.00	0.00	12	0			
№5																										бэлтгэл
№6	2.8	34.9	12.8	340	170	2.6	7.58	9.59	0.070	0.012	1.08	40	2	0.036	2	10	23.65	0.07	0.64	0.00	0.00					
№7	2.7	37.1	10.8	341	171	2.7	7.41	9.59	0.057	0.006	1.23	28	2	0.032	2	10	24.59	0.08	0.65	0.00	0.00	10	0			
№8	2.9	36.3	13.1	351	176	2.8	7.37	10.30	0.052	0.011	1.29	36	3	0.032	2	10	23.19	0.08	0.81	0.00	0.00	12	0			
№9	2.9	35.9	13.3	334	167	2.8	7.39	9.23	0.061	0.013	1.24	42	2	0.039	2	10	22.44	0.08	0.65	0.00	0.00	17	0			

Дүгнэлт: 2023 онд тус станцын үүсгэвэр ус болох гүний хурдаг №4-9 усанд хийгдсэн шинжилгээний дүнгээс үзэхэд MNS 900:2018 "Ундны усны эрүүл ахуйн шаардлага түүнд тавигдах хяналт" стандарт болон эрчим хүчний ТАД-ийн нормыг хангасан болно.

Хянасан: Лабораторийн эрхлэгч..... Г.Алимаа
Шинжилгээ хийсэн: Уур-усны ахлах лаборант..... Н.Буянтөр
Нян судлагч..... Д.Оюунбал

"ДДЦС-ТӨХК"-ийн Хаягдал уснуудын хими хяналтын шинжилгээ

№	Хаягдал ус	Химийн шинжилгээ										
		РН	Давслаг мг/дм ³	Ж обш мг-э/дм ³	Хлорид мг/дм ³	NO ₂ мг/дм ³	аммиак мг/л	NO ₃ мг/дм ³	Нефт бүтээгдэхүүн мг/дм ³	Өнгө		
	Норм	6.0-8.5			300 мг/л		15 мг/л				0.5 мг/л	
1	Далангаас ирж буй ус	7.0	645	17.3	129.0	0.255	0.863	1.31	0.138	14		
2	Даланд хаягдаж байгаа ус ус	5.6	711	20.9	140.4	0.264	1.743	1.53	0.170	14		
3	ХУЦ-ний хаягдал ус	3.4	996	2.8	93.0	0.061	0.3	0.28	0.019	6		
4	Борооны худаг №17	7.0	402	10.8	529.2	0.164	0.693	0.84	0.226	14		

Дүгнэлт: 2023.01 сард тус станцын үйлдвэрийн хаягдал ус болох Далангаас ирж буй, Даланд хаягдаж буй, ХУЦ-ний хаягдал, Борооны худаг №17 зэрэг цэгүүдийн усанд хийгдсэн шинжилгээний дүнгээс үзэхэд MNS 6561:2015 "Хүрээлэн буй орчин. Ариутгах татуургын сүлжээнд нийлүүлэх хаягдал ус" Ерөнхий шаардлагыг хангасан болно.

Хянасан: Лабораторийн эрхлэгч.....Г.Алимаа
Шинжилгээний дүнг нэгтгэсэн: Ахлах лаборант.....Н.Буянтер

2023 оны ажлын байрны орчны шинжилгээ

Огноо	Түлш			Шнек			Зуух		
	T °C	Чийглэг	Тоос	T °C	Чийглэг	Тоос	T °C	Чийглэг	Тоос
MNS4990:20 15	18-20	40-60	3	18-20	40-60	3	18-20	40-60	3
	13-28	24 °C 75	10	13-28	24 °C 75	10	13-28	24 °C 75	10
Нэгж	0C	%	мг/м3	0C	%	мг/м3	0C	%	мг/м3
2023.01	19.1	38.8	18.6	18.1	31.7	8.9	24.7	25.3	2.1
2023.02	20.5	38.7	16.9	25.2	27.7	6	24.7	25.1	2.8
2023.03	22.9	35.7	11.2	23.9	31.8	6.8	25.1	24.7	1.5
2023.04	22.9	35.7	11.2	23.9	31.8	6.8	25.1	24.7	1.5
2023.05	23.8	48.5	12.9	26.4	41.4	5.2	26.5	33.2	0.9
2023.06	25.3	56.2	13.2	33.6	44.1	3.4	27.4	40.3	1.5
2023.07	26.3	63.9	12.1	32.3	50.6	4	27.4	50.8	1.1
2023.08	25.7	61.4	7.1	33.3	49.6	4.8	29.8	47.1	1.8
2023.09	23.8	58.9	7.5	26.3	42.5	3.4	24.3	42.3	1.1
2023.1	25.1	45.7	6	23.6	38.4	3.2	23.8	31.6	1.7
2023.11	21.5	43.6	11.8	23.7	34.0	7.6	29.3	19.8	1.3
2023.12									

Хянасан: Лабораторийн эрхлэгч..... Г.Алимаа
 Мэдээ гаргасан: Тос-тоосны лаборант..... Б.Батчимэг

БАТЛАВ:
ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫ
БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТЫН
ГАЗРЫН ДАРГА

Б. БУЯННЭМЭХ

ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:
"ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ
ЦАХИЛГААН СТАНЦ" ТӨХК
ЗАХИРАЛ

М.ЖАРГАЛСАЙХАН

"ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ" ТӨХК НИЙ ДАРХАН-УУЛ
АЙМАГ, ДАРХАН СУМЫН НУТАГТ ХЭРЭГЖИНЭ."ДУЛААН ЦАХИЛГААН
СТАНЦ" ТӨСЛИЙН 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 2688549

ХЯНАСАН:
ХБОБЗГ-ЫН МЭРГЭЖИЛТЭН

ПҮРЭВ. ШИНЭЦЭЦЭГ

БОЛОВСРУУЛСАН:
"ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ
ЦАХИЛГААН СТАНЦ" ТӨХК
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЭРГЭЖИЛТЭН

Н.БАТСАЙХАН

2023 ОН

2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Батлав.

БОАЖЯ-ны Хүрээлэн буй орчин, байгалийн
нөөцийн удирдлагын газрын дарга

(Г.Энхмөнх)

Зөвшөөрч, хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээсэн

“Дарханы дулааны цахилгаан станц” ТӨХК

Гүйцэтгэх захирал

М.Жаргалсайхан

“ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ” ТӨХК

Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын 13-р багийн нутагт
орших цахилгаан, дулааны эрчим хүчээр хангах үйлдвэр

/Аж ахуй нэгжийн РД:2688549/

Хянасан:

БОАЖЯ-ны ХБОБНУГ-ын мэргэжилтэн _____ П.Шинэцэцэг

Боловсруулсан:

“Дарханы дулааны цахилгаан станц” ТӨХК

Хяналтын хэлтсийн

Байгаль орчны хяналтын инженер

Н.Батсайхан

“ДДС” ТӨХ-ИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ / 2023 ОН /

5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Нийт зардал (төгрөг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Агаар орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, багасгах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө									
1		Автомашин механизм, тээврийн хэрэгслийн утааны хэмжээг стандартын шаардлага хангах хэмжээнд байлгах, үзлэг шалгалтыг тогтмол хийж, засвар үйлчилгээг хийх	Нийт авто тээврийн хэрэгсэл				Дотоод төлөвлөлтөд	Тогтмол. Жилд 1 удаа улсын үзлэг орно.	БОНХАЖ сайдын 2015 оны А-301 тоот тушаал Агаарт байх
2	Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн, газар шорооны ажлын үед үүсэх агаарын тоосжилт,	Ажлын байрны тоосжилтыг бууруулах төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагааг ханган ажиллах	Станц				Дотоод төлөвлөлтөд	Жилийн турш	Бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
3	Машин механизм яндангаас гарч буй хорт хий зэрэг нь тухайн орчинд агаарын бохирдол	Үнсэн санг салхины хурд ихтэй, хуурай үед чийгшүүлэх	Үнсэн сангийн талбай				Дотоод төлөвлөлтөд	Тухай бүр	МНС5885:2008 Бензин хөдөлгүүрт
4	үүсгэхээс гадна оршин суугчдын эрүүл мэнд болон амьтан ургамал мөн усан орчинд нөлөөлж болзошгүй юм.	Ажиллагсдын тусгай зориулалтын нормын хувцас хэрэгслээр хангах, /хошуувч, амны макс, чихэвч гэх мэт/ хүнсний нэмэлт бүтээгдэхүүнээр ажилчдыг хангах, сургалт сурталчилгаа явуулах	Ажиллагсад				Дотоод төлөвлөлтөд	Жилийн турш	МНС5013:2013 Дизель хөдөлгүүрт
5		Зуухнуудын түлшний шаталтын горимыг нарийн барьж дутуу шалтгалт гаргахгүй байх арга хэмжээ авах	Зуухан цех				Дотоод төлөвлөлтөд	Тогтмол	МНС5013:2003 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
6		Зуух тус бүрээс гарах болон яндангаар хаагдах утааны хийн шинжилгээг хийж, бохирдуулах бодисуудын гаралтыг тодорхойлж, стандарттай харьцуулан дүгнэж байх	Зуухан цех				Дотоод төлөвлөлтөд	Сар бүр	МНС5885:2008 MNS(ISO)13688:2000 MNS3306:1991 MNS5620:2006 MNS5623:2006 MNS5388:2004 MNS5389:2004
7		Зуухны засварын өмнө ба дараа горимын туршилт хийж, үзүүлэлтүүдийг харьцуулан дүгнэлт гаргах	Зуухан цех				Дотоод төлөвлөлтөд	Тухай бүр	

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Нийт зардал (төгрөг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
8		2 Түлш нийлүүлэх уурхайнуудтай гэрээ хийхдээ нүүрсний чанарын үзүүлэлтүүдийг (унслэг, чийглэг, хүхэр агуулалт илчлэг гэх мэт) тодорхой зааж, лабораторид тодорхойлон тохирсон үнэлгээгээр хяналт тавьж ажиллах	3 Хими цех	4	5	6	7 Дотоод төлөвлөлтөд	8 Тухай бүр	9
9		Агаарын бохирдлыг мэргэжлийн байгууллагаар тодорхойлуулах	Станцын орчинд				Дотоод төлөвлөлтөд	Тухай бүр	
Хөрс, ургамлан бүрхэвчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах багасгах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө									
10	<p>Өргөтгөл</p> <p>шинэчлэлийн ажил, төсөл хэрэгжих хугацаанд болзошгүй газар шорооны ажлын үед хөрс ургамлан нөмрөг талхлагдах элэгдэл, эвдрэхийн зэрэгцээ тоос, нефтийн бүтээгдэхүүн болон барилгын ажлын хог хаягдлаар бохирдож болзошгүй.</p>	Эзэмшлийн газрын хог хаягдлыг цэвэрлэх, эвдэрсэн хөрсийг засаж тэгшлэх, талхлагдсан хөрсийг ургамалжуулах ажлыг хийж гүйцэтгэх.	Бүх нэгж хэсэг				Дотоод төлөвлөлтөд	Тухай бүр	<p>Хог хаягдлын тухай хууль Газрыг тухай хууль Газар ашиглалтын тухай хууль MNS5916:2008 MNS5918:2008 MNS5850:2008 Энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөх журам (БОНХАЖЯ, Барилга хот байгуулалтын сайдын 2015 оны А-230/127 тушаал)</p>
11		Хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлэх болон олон салаа зам гаргахгүй байх, талаар жолооч нарт сургалт явуулах.	ХҮХ, Жолооч, ажилчдад				Дотоод төлөвлөлтөд	Жилд	
12		Нүүрс орчинд тархахаас сэргийлж талбайн эмх цэгцгийг сайжруулах	Түлш дамжуулах цех				Дотоод төлөвлөлтөд	тогтмол	
13		Мазут буулгах суваг, мазут, дизель түлшний шугам хоолойд үзлэг хийж алдагдлаас сэргийлэх арга хэмжээ авч байх	Зуухан цех				Дотоод төлөвлөлтөд	тогтмол	
14		Химийн хортой аюултай бодисын ашиглалт болон хадгалалт, хамгаалалтад хяналт тавих.	Хими цех хяналтын хэлтэс				Дотоод төлөвлөлтөд	тогтмол	

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ					Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал (тегрөг)	Нийт зардал (тегрөг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
		1	2	3	4	5							
Усны нөөц, чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах багасгах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө													
15		Усны чанарыг тогтмол хянаж байх, худгуудын үйл ажиллагааг (бөглөрөлт зэврэлтийг) хянаж байх.	Хими цех, Механик бэлтгэл цех						Дотоод төлөвлөлтөд	Тогтмол			
16		Ажилчдын үнд ахуйн усанд шинжилгээ хийлгэж байх	Хими цех						Дотоод төлөвлөлтөд	Тогтмол			
17		Үнсэн сангийн далангийн бүрэн бүтэн байдалд тогтмол хяналт тавьж сэтрэхээс сэргийлэх арга хэмжээ авч байх.	Зуухан цех						Дотоод төлөвлөлтөд	Ашиглалтын үед			
18	Гадаргын болон газар доорх ус бохирдсоноор нутгийн оршин суугчдын үндны ус бохирдох, мөн бохирдсон ус хөрсөөр дамжин хүрээгээ тэлж хөрс, ургамал, амьтан малд нөлөөлж болзошгүй.	Шатах, тослох материалын хаягдал, химийн бодисын асгаралт гаргахгүй байх	бүх цех						Дотоод төлөвлөлтөд	Жилийн турш		Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль Усны тухай хууль Эрүүл ахуйн тухай хууль MNS0900:2005 MNS3342:1982 MNS4943:2015 MNS3597:1983 MNS4288:1995 3Г-ын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын хавсралт	
19		Ус ашиглалтын тайлан бүртгэлийг холбогдох газруудад тайлагнаж, ус ашиглалтын төлбөрийг тоолуурын заалтаар тооцон тухайн орон нутгийн төсвийн дансанд оруулах	ИА, ХХ, СБХ						Дотоод төлөвлөлтөд	Тухай бүр			
20		Байгалийн нөөц ашиглах зорилгоор суурилуулсан тоног төхөөрөмжийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах, баталгаажуулалтыг хугацааг анхааран хяналт тавих	Хими цех						Дотоод төлөвлөлтөд	Тогтмол			

6. Орчны тохижилт, цэцэгжүүлэлт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлт хийх зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Нийт зардал (төгрөг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
1		2	3	4	5	6	7	8	9
1		Хамгаалалтын хашааг тойруулан мод тарих, /Нарс мод/	Гүний худгийн талбайд	ширхэг	40	67000	2,680,000	5, 10 дугаар сард	
2		Ашиглагдаж дууссан талбайд нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийнэ. Энэ жил хөрс, шороогоор хучих ажил хийнэ.	Ашиглагдаж дууссан үнсэн сангийн талбайд				100,000,000	5, 10 дугаар сард	Газрын тухай хууль, 6-р бүлэг, 65.6-р заалт, 2021.01.14 өдрийн №63, Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Мод тарих үндэсний өдөр, MNS 6257:2011 Сөөгийн суулгац, MNS 6255:2011 Улиасны суулгац, MNS 5918:2008 Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах, Техникийн шаардлага MNS 6258:2011 Суулгацын нүхийг бэлтгэх суулгах,
3	Хөрсний эвдрэл, гэмтэл засаж сайжруулах, ургамалжуулах болон хууль эрх зүйн хэрэгжилтийг ханган ажиллах	Навчит мод, бут сөөг тарих.	Тэрбум мод үндэсний хөтөлбөр, мод тарих өдрийн хүрээнд	ширхэг	10000	24000	24,000,000	5-10 дугаар сард	
4		Хөрс шороог ургамалжуулах, цэцэгжүүлэх	Үйлдвэрийн хашаан дотор	ширхэг	1000	1500	1,500,000	5-6 сард	
5		Мэргэжлийн байгууллагатай гэрээ байгуулан хамтарч ажиллах	Мод тарих, ургамалжуулах, ажилд зөвлөгөө авах				Дотоод төлөвлөлтөд	5-10 дугаар сард	
							128,180,000		

7. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө

Тус байгууллагын эзэмшил газрын ойр орчимд тусгай хамгаалалттай газар нутаг болон түүх, соёлын дурсгалт зүйлс байхгүй. Иймээс төслийн үйл ажиллагаа түүх, соёлын өв, дурсгалт зүйлст сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй тул төлөвлөгөө боловсруулах шаардлагагүй.

8. Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Нийт зардал (төгрөг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
1	Байгаль хүнд цаг уурын байдлаас ховор болон нэн ховор туруутан амьтадын тоо толгой цөөрөх сөрөг нөлөөтэй.	Байгаль хүнд цаг уурын байдлыг даван гарахад зориулж биотехникийн арга хэмжээ зохион байгуулах	Дархан-Уул аймгийн 2-р багийн нутагт	кг	1000	1000	1,000,000	2-р сард	БОНБУ-ний тухай хуулийн 3.1.11-д биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах
		Нийт					1,000,000		

9. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Нийт зардал (төгрөг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
1	Гал түймэр, газар хөдлөлт, хүний гоц халдварт өвчин, үер, террорист гэх мэт сөрөг нөлөөлөлд өртөх	Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулж орон нутгийн Онцгой байдлын газрын холбогдох албан тушаалтнаар хянуулан, батлуулж, болзошгүй гамшгийн үед хэрэгжүүлэх	Байгууллага болон орон нутгийн хэмжээнд		4	6	7	8	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль болон бусад холбогдох эрх зүйн баримт бичиг
2	Ажиллагсад хөдөлмөрийн чадвар түр алдах, мэргэжлээс шалтгаалах өвчинд өртөх зэрэг сөрөг нөлөөлөлтэй.	Ажиллагсдын тусгай зориулалтын нормын хувцас, хөдөлмөр хамгааллын хэрэгслээр хангах	Ажиллагсад				Дотоод төлөвлөлтөд	Жилийн турш /Нормын дагуу/	ХАБЭА-н заавар журам, стандарт, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Эрүүл мэндийн тухай хууль
3		Нарийн мэргэжлийн эмч нарын үзлэгт хамруулж байх	Ажиллагсад				Дотоод төлөвлөлтөд	Жилдээ	
4		Хортой нөхцөлд ажиллаж байгаа ажилчдад хор тайлах сүү, жүс олгож байх	лабораторийн болон бусад				Дотоод төлөвлөлтөд	Жилийн турш /Нормын дагуу/	

10. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Нийт зардал (төгрөг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1		Хатуу хог хаягдлыг ангилан ялгаж, зайлуулах, дахин ашиглах тогтолцоог нэвтрүүлэх	Ажиллагсад				Дотоод төлөвлөлтөд	Жилийн турш	
2		Хатуу хог хаягдлыг цуглуулж нэгдсэн цэгт хүргэж устгаж байх	Ажиллагсад				Дотоод төлөвлөлтөд	Жилийн турш	
3	Ахуйн болон үйлдвэрийн хог хаягдлыг тогтмол зайлуулаагүйгээс орчин бохирдох	Тээврийн хэрэгслийн засвар үйлчилгээний явцад гарсан хаягдал ажилласан тосыг тусгай саванд цуглуулж дахин боловсруулах үйлдвэрт өгөх	Турбин цех болон ХҮХ				Дотоод төлөвлөлтөд	Жилийн турш	Хог хаягдлын тухай хууль болон холбогдох журам, заалтууд
4		Дахин ашиглах боломжтой хог хаягдлыг ангилан ялган цуглуулж дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх	Цехүүд				Дотоод төлөвлөлтөд	Жилийн турш	
5		НАА ҮГ-тай жил бүр гэрээ байгуулан хамтран ажиллах	Станц				Дотоод төлөвлөлтөд	Жилийн турш /гэрээний дагуу/	
6		Хог хаягдлын бүртгэл, судалгаа, тайлан мэдээлэл гаргах ажлыг тогтмолжуулах мэдээллийн санд оруулж хяналт тавих, олон нийтэд мэдээлж байх	Станц				Дотоод төлөвлөлтөд	Жилийн турш	
7	Ашиглагдахгүй болсон химийн хортой бодисын үлдэгдэл болон сав баглаа боодлын хаягдал нь эрсдэл дагуулах сөрөг нөлөөтэй	Химийн хортой болон аюултай бодисын хог хаягдлыг устгах тусгай зөвшөөрөлтэй байгууллагаар устгал хийлгэх	Станц	кг	677.5	5974	4,047,371	7 сард	Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам
8		Химийн хортой болон аюултай бодисын хог хаягдлыг устгах тусгай зөвшөөрөлтэй байгууллагаар устгал хийлгэх	Станц	кг	183.6	1622	297,744	7 сард	
		Нийт дүн					4,345,115		

11. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа	Давтамж тоо	Нэгжийн зардал	Нийт зардал	Тайлбар	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Агаарын чанар Хийн хэмжилт: SO ₂ , NO ₂ , CO ₂ , тоосонцор, PM ₁₀ , PM _{2.5}	Үнсэн сангийн зүүн урд-1, Нүүрсний талбайн зүүн урд талд талбай дотор-1, гадна-1	4, 10-р сард	2	200,000	400,000	SO ₂ , NO ₂ , CO ₂ , тоосонцор, PM ₁₀ , PM _{2.5}	MNS 4585-5016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага. MNS 3384-1982 Сорьц авахад тавигдах ерөнхий шаардлага. MNS 4048-1988 тоосны хэмжээг тодорхойлох жингийн арга.
2	Дотоод орчны агаарын чанар	Дотоод орчинд өөрсдийн баталгаажсан багаж	Сар бүр	12			Температур шуугианы урс доргион гэрэлтүүлэг чийгшил тоосжилт	MNS (ISO) 4867:1999 Усны чанар. Дээжийг боловсруулах, хадгалах зөвлөмж. MNS 4586:1998 Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага. MNS 13.060.50 Усны чанарын стандарт. MNS 0900:2005 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, түүнд тавих хяналт
	Усны хяналт шинжилгээ	Усны эх үүсвэр бүрд	4, 10-р сард	2	150,000	300,000	Мэдрэмжлэгдэхүй чанар, физик үзүүлэлтүүд	
3	Үйлдвэрлэлийн технологийн дамжлага бүрд	Технологийн дамжлага бүртд /өөрийн итгэмжлэгдсэн лабораторид/	тогтмол /хуваарийн дагуу/	Өдөр бүр			Хүчилтөрөгчийн үзүүлэлтүүд Эрдсийн бүрэлдэхүүн үзүүлэлтүүд шим бохирдлын үзүүлэлтүүд Нян судлалын үзүүлэлтүүд	
	Унд, ахуйн болон технологийн усны хэрэглээ, хангамж	Усан хангамж /өөрийн итгэмжлэгдсэн лабораторид/	тогтмол /хуваарийн дагуу/	Өдөр бүр			Хөрсний морфологи бичиглэл, рН, цахилгаан дамжуулалт, давс%, ялзмагийн агууламж %, шим тэжээлийн элемент (NO ₃ , P ₂ O ₅ , K ₂ O), хөрсний механик бүрэлдэхүүн нүүрс ус төрөгчийн нэгдлүүд, кадьюми, хром, кобальт, зэс, хар тугалга, мангани, никель цайр	MNS 3297 : 2019 Хөрс. Хот, суурин газрын хөрсний эрүүл ахуйн аюулгүйн үзүүлэлт, бохирдлыг үнэлэх MNS 5850-2018 Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
4	Хөрсний төлөв байдал, бохирдол:	Станцын орчимд мазут, дизелийн түлшний нөөцийн сав орчим	Жилд 1 удаа	2	90,000	180,000		MNS 3297 : 2019 Хөрс. Хот, суурин газрын хөрсний эрүүл ахуйн аюулгүйн үзүүлэлт, бохирдлыг үнэлэх MNS 5850-2018 Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
4	Цацраг идэвхт бодис. Хүнд металлууд	Үнсэн сангийн салхин доорх талбай, үнсний сан, нүүрс хадгалах ил сарай орчим	Жилд 1 удаа	2	10,000	20,000	Цацраг идэвхт бодис. Хүнд металлууд	MN-ын ЗГ-ын 2015 оны 286 дугаар тогтоолоор батлагдсан орчны аюултай байдал болон гамшигт үзэгдлийн түвшин 4.1-д заасан тунгийн хэмжилт түвшин
		Нийт зардал				900,000		

12. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь												Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2023 он													
			1-р сар	2-р сар	3-р сар	4-р сар	5-р сар	6-р сар	7-р сар	8-р сар	9-р сар	10-р сар	11-р сар	12-р сар		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Серег нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөөний хэрэгжилт														БОХИ Н.Батсайхан	Төлөвлөгөөт ажлыг гүйцэтгэх
2	Орчны тохижилт, цэцэрлүүлэлт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт	128,180,000													БОХИ Н.Батсайхан	Дүүрсэн үнсэн сангийн хучилт, нөхөн сэргээлт, Тэрбум мод хөтөлбөр, байгууллагын ногоон байгууламжийн үзэмжийн ажил
3	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт	1,000,000													БОХИ Н.Батсайхан	Биотехникийн ажил зохион байгуулах
4	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт														Хяналтын хэлтсийн дарга Л.Балт	Төлөвлөгөөт ажлыг гүйцэтгэх
5	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт	4,345,115													БОХИ Н.Батсайхан	Төлөвлөгөөт ажлыг гүйцэтгэх
6	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хэрэгжилт	900,000													Лабораторийн эрхлэгч Г.Алимаа,	Төлөвлөгөөт ажлыг гүйцэтгэх
7	Байгаль орчны нарийвчилсан үнэлгээг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх	35,000,000													БОХИ Н.Батсайхан	Ажил үйлчилгээ авах тендер зарлан мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх
8	Байгаль орчныг хамгаалах талаар сургалтыг жилд нэг удаа зохион байгуулах, холбогдох сум, багийн байгаль орчны алба, байгаль хамгаалагч нартай харилцан холбоотой ажиллах														БОХИ Н.Батсайхан	Хамтран ажиллах, заавар зөвлөмжийг төлөвлөгөөнд тусган ажиллах

“ДДЦС” ТӨХК-ИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ / 2023 ОН /

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	ЦАР ХҮРЭЭ	ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХУГАЦАА	БИЕЛЭЛТ	ХУВЬ
1. АГААР ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ БАГАСГАХ УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ						
1		Автомашин механизм, тээврийн хэрэгслийн утааны хэмжээг стандартын шаардлага хангах хэмжээнд байлгах, үзлэг шалгалтыг тогтмол хийж, засвар үйлчилгээг хийх	Нийт авто тээврийн хэрэгсэл	Жилийн турш	Компанийн хэмжээнд нийт ашиглагдаж байгаа 19 авто тээврийн хэрэгслүүд 2023 оны авто тээврийн үзлэг шалгалтад бүрэн хамрагдсан. Авто тээврийн үзлэг шалгалтын дүгнэлтээр бүх авто тээврийн хэрэгсэл MNS5885;2008, MNS5013;2013 стандарт шаардлагыг бүрэн хангасан.	100%
2		Ажлын байрны тоосжилтыг бууруулах төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагааг ханган ажиллах	Станц	Жилийн турш	Ажлын байрны тоосжилтыг Хими цехийн түлшний лабораторид байнга хэмжилт хийж хяналт тавьж тоосжилтыг бууруулах /асбераци, агаар сэлгэлтийн систем гэх мэт/ төхөөрөмжийн хэвийн аюулгүй үйл ажиллагаа, ХАБЭА нь шаардлагыг ханган ажиллаж байна. /конвейер - 10.5мг/м3, зуух - 1.5мг/м3 /	100%
3		Үнсэн санг салхины хурд ихтэй, хуурай үед чийгшүүлэх	Үнсэн сангийн талбай	Тухай бүр	Үнсэн сангийн хэвийн үйл ажиллагааг Зуухан цех ханган ажиллаж байна. Усан хөшгийг байнга тавьсан.	100%
4		Ажиллагсдын тусгай зориулалтын нормын хувцас хэрэгслээр хангах, /хошуувч, амны макс, чихэвч гэх мэт/ хүнсний нэмэлт бүтээгдэхүүнээр ажилчдыг хангах, сургалт сурталчилгаа явуулах	Ажиллагсад	Жилийн турш	Байгууллагын хэмжээнд нийт 482 ажилтныг бизнес төлөвлөгөөнд тусгаж батлуулсан ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгслээр тухай бүрд нь ханган ажилласан. Мөн химийн хортой буюу тоостой орчинд ажиллаж байгаа ажилтнуудад хор саармагжуулах бүтээгдэхүүнийг нормын дагуу олгосон.	100%
5	Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн, газар шорооны ажлын үед үүсэх агаарын тоосжилт, үйлдвэрийн болон машин механизмын яндангаас гарч буй хорт хий зэрэг нь тухайн	Зуухнуудын түлшний шаталтын горимыг нарийн барьж дууу шалталт гаргахгүй байх арга хэмжээ авах	Зуухан цех	Тогтмол	Зуухнуудын түлшний шаталтын горимыг нарийн барьж дууу шаталт гаргахгүй байх талаар Зуухан цехийн гормын инженер, 2 техникч нар едер бүр хяналт тавин ажилласан. Зуухнаас гарах утааны хийн шинжилгээг зуух тус бүр дээр тогтсон хугацаанд хийсэн.	100%

6	орчинд агаарын бохирдол үүсгэхээс гадна оршин суугчдын эрүүл мэнд болон амьтан ургамал мөн усан орчинд нөлөөлж болзошгүй юм.	Зуух тус бүрээс гарах болон яндангаар хаягдах утааны хийн шинжилгээг хийж, бохирдуулах бодисуудын гаралтыг тодорхойлж, стандарттай харьцуулан дүгнэж байх	Зуухан цех	Сар бүр	Зуух тус бүрээс гарах утааны хийн шинжилгээг зуухан цехийн горимын инженер, техник нараар TESTO-350 багажийг ашиглан хэмжилт хийлгэн үр дүнг тооцон хяналт тавин гжиллаж байна. Өнөөдрийн байдлаар MNS5919:2008 стандартыг давсан тохиолдол гараагүй байна.	100%
7		Зуухны засварын өмнө ба дараа горимын туршилт хийж, үзүүлэлтүүдийг харьцуулан дүгнэлт гаргах	Зуухан цех	Тухай бүр	Засвар үйлчилгээ хийж буй зуух засвар үйлчилгээнд цехийн инженер, мастерууд болон техник хяналтын инженер нар хяналт тавин ажилладаг. Засвар хийхийн өмнө болон дараагийн туршилт тохируулгын ажлыг хийж акт үйлдэн хүлээн авсан. Мөн аймгийн мэргэжлийн хяналтын байцааг ирж хяналт тавих дүгнэлт гаргадаг.	100%
8		Түлш нийлүүлэх уурхайнуудтай гэрээ хийхдээ нүүрсний чанарын үзүүлэлтүүдийг (үнслэг, чийглэг, хүхэр агуулалт илчлэг гэх мэт) тодорхой зааж, лабораторид тодорхойлон тохирсон үнэлгээгээр хяналт тавьж ажиллах	Хими цех	Тухай бүр	Түлш нийлүүлэх уурхайнуудтай гэрээний дагуу хамтран ажилладаг. Гэхдээ нүүрсний чанарын үзүүлэлтүүдийг (үнслэг, чийглэг, хүхэр агуулалт илчлэг гэх мэт) тодорхой заасан үзүүлэлтийг 2 байгууллагын химийн лабораторид тодорхойлж хяналт тавьж ажилласан.	100%
9		Агаарын бохирдлыг мэргэжлийн байгууллагаар тодорхойлуулах	Станцын орчинд	Жилд	Мөн агаарын бохирдлын хөндлөнгийн шинжилгээг 2023 онд 2 удаа гэрээт байгууллагаар буюу Дархан-Уул аймгийн УЦУОШТ-өөр хийлгэсэн. Шинжилгээнүүдийн дүгнэлтээр агаарын бохирдлын хүхэрлэг хий /SO2/, азотын давхар исэл /NO2/, нийт тоосонцор нь MNS 4585:2016 стандарт дахь хүлцэх агууламжаас давсан бохирдол илээгүй.	100%

2. ХӨРС, УРГАМЛАН БҮРХЭВЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ БАГАСГАХ УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

10		<p>Эзэмшлийн газрын хог хаягдлыг цэвэрлэх, эвдэрсэн хөрсийг засаж тэгшлэх, талхлагдсан хөрсийг ургамалжуулах ажлыг хийж гүйцэтгэх.</p>	<p>Станцын эзэмшил талбайд</p>	<p>Тухай бүр</p>	<p>Байгууллагын хэмжээнд эрүүл аюулгүй орчныг бүрдүүлэх 2023 оны төлөвлөгөө гарган ажилласан. Бүх алба, хэлтэс, цехүүд өөрсдийн хуваарьт талбайн цэвэрлэгээг тогтмол хийхээс гадна хавар, намрын их цэвэрлэгээний ажлыг 5, 11 сард зохион байгуулж ажилласан. Байгууллагынхаа ногоон байгууламжийн эвдэрсэн хөрсийг засаж тэгшлэх, талхлагдсан хөрсийг ургамалжуулах зорилгоор 200м2 талбайг зүлэгжүүлэх ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Мөн мод тарих үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд мод тарьсан талбай өнгөрсөн онуудад бэлчээрийн талхагдалд орсон байсан. Бид тус талбайг 2 жил хашиж мал оруулахгүй байх бүхий л арга хэмжээг авч мод тарьсан мөн хур бороо ихтэй байсаны тул 400000м2 талбайн хөрс сэргэж ургамалжилтын нягтрал сайжирсан.</p>	100%
11	<p>Өргөтгөл шинэчлэлийн ажил, төсөл хэрэгжих хугацаанд болзошгүй газар шорооны ажлын үед хөрс ургамлан нөмрөг талхлагдах элэгдэл, эвдрэхийн зэрэгцээ тоос, нефтийн бүтээгдэхүүн болон барилгын ажлын хог хаягдлаар бохирдож болзошгүй.</p>	<p>Хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлэх болон олон салаа зам гаргахгүй байх, талаар жолооч нарт сургалт явуулах.</p>	<p>Жолооч, ажилчдад</p>	<p>Жилд</p>	<p>Компанийн жолооч нарыг авто тээврийн хэрэгсэлтэй явж байх үедээ батлагдсан замаар зорчих, шинэ зам гаргаж явахгүй байх талаар сургалт, зөвлөмж өгч ажилласан.</p>	100%
12		<p>Нүүрс орчинд тархахаас сэргийлж талбайн эмх цэгцгийг сайжруулах</p>	<p>Зуухан цех</p>	<p>Жилийн турш</p>	<p>Нүүрсний талбайн ашиглалтыг Түлш цех хариуцан хяналт тавин ажилласан. Талбайн нүүрсэнд нягтруулаг хийх, талбайн нүүрсний хумилт хийх ажлыг байнга хийсэн.</p>	100%
13		<p>Мазут буулгах суваг, мазут, дизель түлшний шугам алдагдлаас сэргийлэх арга хэмжээ авч байх</p>	<p>Зуухан цех</p>	<p>Жилийн турш</p>	<p>Мазут буулгах суваг, мазут, дизель түлшний шугам хоолойд үзлэг 2 удаа хийж гарсан нэг зөрчлийг богино хугацаанд устгуулсан.</p>	100%
14		<p>Химийн хортой аюултай бодисын ашиглалт болон хадгалалт, хамгаалалтад хяналт тавих</p>	<p>Хими цех, Хяналтын хэлтэс</p>	<p>Жилийн турш</p>	<p>Химийн хортой аюултай бодисын ашиглалтад хяналт тавин ажиллаж байна. Гарсан зөрчил дутагдлыг дор бүр нь шаардах хуудас өгч зөрчлийг арилгуулан ажилласан. Ашиглагдахгүй, хугацаа нь дууссан ХХАБ-ын үлдэгдэл, хог хаягдлыг устгуулах ажлыг химийн цехийн бизнес төлөвлөгөөнд суулгасан. 2023 оны 06-р сарын 23 өдөр Элемент ХХК-тай хамтран ажиллах гэрээнийхээ дагуу ХХАБ хог хаягдлыг устгуулахаар бүрэн хүлээлгэн өгсөн.</p>	100%

3. УСНЫ НӨӨЦ, ЧАНАРТ ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ БАГАСГАХ УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

15	<p>Усны чанарыг тогтмол хянаж байх, хуудгуудын үйл ажиллагааг хянаж байх.</p>	<p>Хими цех, Механик бэлтгэл цех</p>	<p>Тогтмол</p>	<p>Гүний худгийн эргэн тойрны хөрсөнд нян судлалын шинжилгээг хими цехийн лабораторид жил 2 удаа, хөрсний хөндлөнгийн шинжилгээг жилд 2 удаа гэрээт байгууллагаар хийлгэсэн. Хөрсний хими шинжилгээний дүгнэлтээр хөрсний эрүүл ахуй, аюулгүйн үзүүлэлт, бохирдолт Монгол Улсад мөрдөгдөж байгаа MNS3297:2019 стандарт дахь үзүүлэлтүүд зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс давсан бохирдолгүй. Мөн гүний худгийн усны хөндлөнгийн хяналт шинжилгээг жилд 2 удаа /4, 10-р сард/ гэрээт УЦУОШГ-аар хийлгэхэд Монгол Улсад мөрдөгдөж байгаа MNS0900:2018 стандартын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс давсан тохиолдол гараагүй. Усны тухай хуулийн 30.1.4-т зааснаар ус авах цэг, газар доорх усны цооног, шугам хоолой бүрийг баталгаажуулсан тоолуур суурилуулж ашиглах гэсэн шаардлагын дагуу ашиглаж байгаа 6 гүний худгийн тоолуурын баталгаат хугацаа дуусаж байсан учир 2023 оны 06 сарын 29-нд 2 жилийн хугацаатайгаар шинээр баталгаажуулсан.</p>	100%
16	<p>Ажилчдын унд ахуйн усанд шинжилгээ хийлгэж байх</p>	<p>Хими цех</p>	<p>Тогтмол</p>	<p>Хими цехийн лабораториор үйлдвэрийн технологийн болон унд ахуйн усанд 7 хоног усанд шинжилгээг тогтсон хугацаанд тогтмол хийлгэн хяналт тавин ажиллаж байна. Шинжилгээний дүнгээр MNS0900:2018 Ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага, түүнд тавих хяналт стандарт норм шаардлагыг хангаж байна.</p>	100%
17	<p>Гадаргын болон газар доорх ус бохирдсоноор нутгийн оршин суугчдын ундны ус бохирдох, мөн бохирдсон ус хөрсөөр дамжин хүрээгээ тэлж хөрс, ургамал, амьтан малд нөлөөлж болзошгүй.</p>	<p>Зуухан цех</p>	<p>Ашиглалтын үед</p>	<p>Үнсэн сангийн хэвийн үйл ажиллагаанд байнга хяналт тавьж ажилласан. Далан сэтэрэлт үүсэх байдал энэ жил бодисын хяналтыг жилд 2 удаа гэрээт УЦУОШГ-аар хэмжилт хийлгэж хянасан. Шинжилгээний дүгнэлтээр цацрагийн түвшин Монгол Улсын Засгийн газрын 2015 оны 286 дугаар тогтоолоор баталсан орчны аюултай болон гамшигт үзэгдлийн түвшин Гамма цацраг идэвхийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ 0,60 $\mu\text{Zv}/\text{цаг}$ байхаас үнсэн сангийн үнсэнд 0,10 $\mu\text{Zv}/\text{цаг}$ байгаа нь орчны аюултай болон гамшигт үзэгдлийн түвшинг давсан тохиолдолгүй зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байна.</p>	100%

18	Шатах, тослох материалын хаягдал, химийн бодисын асгаралт гаргахгүй байх	бүх цех	Жилийн турш	Шатах тослох материалын хаягдлыг цуглуулах тусгай цэг байгуулан хадгалж дахин ашиглах боломжтой байгууллагад гэрээний дагуу өгч ажилласан. Тос асгаргахгүй байх талаар зөвлөгөөг байнга өгч хяналт тавин ажилласан. Аймгийн БОАЖГ-ын улсын хяналтын байцаагч ирж хаягдал тосны хадгалалт, хамгаалалтад хяналт шалгалт хийсэн. Хяналтын дүнгээр зөрчил илрээгүй цаашид сайжруулах анхаарах зүйлсийн зөвлөмжийг өгсөн.	100%
19	Ус ашиглалтын тайлан бүртгэлийг холбогдох газруудад тайлагнаж, ус ашиглалтын төлбөрийг тоолуурын заалтаар тооцон тухайн орон нутгийн төсвийн дансанд оруулах	ИА, ХХ, СБХ	Тухай бүр	ХЕГСГ-тай усны дүгнэлтийн дагуу 2023 оны 02 дугаар сарын 06 өдөр 2 595 726.6м3 ус ашиглах гэрээг байгуулсан. 2023 оны ашигласан усны гүйцэтгэл /ХБГ/ 2 035 067м3. Усны дүгнэлтээр өгсөн зөвшөөрлийн гүйцэтгэлийн дүн 78% буюу 22 %-ийн усны хэмнэлттэй гарсан. Ашигласан усны төлбөрийг хугацаанд нь төлж барагдуулсан.	100%
20	Байгалийн нөөц ашиглах зорилгоор суурилуулсан тоног төхөөрөмжийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах, баталгаажуулалтын хугацааг анхааран хяналт тавих	Хими цех	Жилийн турш	Усны тухай хуулийн 30.1.4-т зааснаар ус авах цэг, газар доорх усны цооног, шугам хоолой бүрийг баталгаажуулсан тоолуур суурилуулж ашиглах гэсэн шаардлагын дагуу ашиглаж байгаа 6 гүний худгийн тоолуурын баталгаат хугацаа дууссаж байсан учир 2023 оны 06 сарын 29-нд 2 жилийн хугацаатайгаар шинээр баталгаажуулуулсан.	100%
4. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ					
21	Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаатай холбоотой, байгаль орчныг хамгаалах болон аюулгүй ажиллагаатай холбогдсон сургалт зохион байгуулах	ХХ, бүх цехүүд	Жилд	Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаатай холбоотой байгаль орчныг хамгаалах болон аюулгүй ажиллагаатай холбогдсон 6 удаагийн сургалт явуулж шалгалт аван баталгаажуулсан.	100%
22	Байгаль орчныг хамгаалах талаар сургалтыг жилд нэг удаа зохион байгуулах, холбогдох сум, багийн байгаль орчны алба, байгаль хамгаалагч нартай харилцан холбоотой ажиллах	Хяналтын хэлтэс	Жилд	Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр сургалтыг байгууллага болон сургуулийн сурагчдын дунд 4 удаа явуулсан. Байгаль орчны алба, байгаль хамгаалагч нартай харилцан холбоотой ажилласан.	100%

23	Гал унтраах хэрэгслээр объектуудийг бүрэн хангах арга хэмжээ авах, гал унтраах талаар тодорхой түвшинд бэлтгэлийг хангуулах арга хэмжээ зохион байгуулах	ОБГ-н байцаагч, бүх нэгж хэсэг	Жилийн турш Дархан-Уул аймгийн ОБГ-ын дарга, ДДЦС ТӨХК-ийн гүйцэтгэх захиралтай байгуулсан хамтран ажиллах гэрээний хүрээнд гал түймрийн улсын ахлах байцаагчийг томилон ажиллуулдаг. Уг байцаагч нь байгууллагын галын аюулгүй байдал, гал түймрээс хамгаалах тоног төхөөрөмжийн бүрэн бүтэн байдалд хяналт шалгалт хийх график төлөвлөгөөг гарган удирдлагаар батлуулан хэрэгжүүлэн ажилладаг. Аймгийн хэмжээнд Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль, ОБГ-тай хамтран төлөвлөгөөт гал унтраах тактикийн сургуулийг амжилттай зохион байгуулсан.	100%
24	Ахуйн хог хаягдлыг ангилан ялгах сав байршуулах, ахуйгаас гарах хатуу хог хаягдлыг зориулалтын хогийн цэг рүү тээвэрлэн хаях	Алба, хэлтэс, цехүүд	Хог хаягдлыг ангилан хогийн нэгдсэн цэгт ачуулж байна. Жич: цаас, төмрийн хог хаягдал, зай хураагуур, тос, хуванцар савнууд, нойтон хог хаягдал, хүнсний хог хаягдал гэх мэтээр ангилан ялгадаг.	100%
25	Байгаль орчны нарийвчилсан үнэлгээг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх	Компаний хэмжээнд	БОННУ хийлгэхээр тендер зарласан. Тендэрт "Газар дэлхий" ХХК шалгарч 2023 оны 06-р сарын 01-ээс гэрээ байгуулан ажиллаж байна. БОННУ-ны ажил нь 2023 оны 11-р сарын 30-ыг хүртэл үргэлжлэн явагдана. Одоогийн байдлаар ажил 90%-тай явж байна. Компани БОННУ хийхтэй холбогдолтой материалууд, ажил гүйцэтгэхэд шаардлагатай ажлын байр, нөхцөл бололцоогоор бүрэн хангасан. Компанийн байгаль орчны төлөв байдлын тайланг БОАЖЯ-нд хүргүүлэн Ерөнхий дүгнэлт гаргуулсан. Мөн БО-ны төлөв байдлын тайланг Дархан сумын 13, малчин багийн иргэдийн нийтийн хурлаар хэлэлцүүлэн хурлын тэмдэглэл, тогтоол гаргуулан БОННУ тайлангийн хамт БОАЖЯ-нд хүргүүлсэн.	80%

Нөхөн сэргээлт

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Нэгжийн өртөг /Төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Биелэлт	Тайлбар
5. НӨХӨН СЭРНЭЭЛТ							
26		Мод, бут сөөг тарих, ургамалжуулах	Нөхөн сэргээлт болон усалгаа хийх	4,180,000	5, 10 дугаар сард	100%	200м2 талбайд зүлэгжүүлэлт, 900ширхэг талбайн цэцэг, 40 ширхэг нарс мод тарьсан
27	Хөрсний эвдрэл, гэмтэл засаж сайжруулах, ургамалжуулах болон хууль эрх зүйн хэрэгжилтийг ханган ажиллах	Эвдэрсэн болон талхлагдсан талбайд нөхөн сэргээлт хийж ургамалжуулж, мод арчилж тордох	Ашиглагдаж дууссан үнсэн сангийн талбайд	100,000,000	5, 10 дугаар сард	100%	Ашиглагдаж дууссан үнсэн санг шороогоор хучилт хийх зорилгоор Дархан-Уул аймагт барилгын ажлын хөрс хуулалт хийгдэж буй газрын хөрсийг үнсэн санд буулгуулахаар Дархан-Уул аймгийн Захирагчийн алба, БОАЖГ-т хүсэлтийг өгч хамтран ажилласан. Тус үнсэн сангийн хучилтыг хийх 2 удаагийн тендер зарлагдан "Энх дормон" ХХК шалгаран ажилласан. Одоогийн байдлаар талбайн 50 хувь нь шороогоор бүрэн хучигдсан.
28		Навчит мод, бут сөөг тарих	Мод тарих үндэсний өдрийн арга хэмжээнд	4 803 330	5, 10 дугаар сард	100%	Нийт 2000 ширхэг бургас, 2220 ширхэг хайлаас мод тарьсан.
29		Мэргэжлийн байгууллагатай гэрээ байгуулан хамтарч ажиллах	Мод тарих, ургамалжуулах, ажилд зөвлөгөө авах	Дотоод төлөвлөлтт өд	5-10 дугаар сард	100%	Газар дэлхий ХХК, Алд дэлгэм ХХК-тай гэрээний дагуу мэргэжлийн зөвлөгөө авч ажилласан.
6. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ							
30	Байгаль хүнд цаг уурын байдлаас ховор болон нэн ховор туруутан амьтадын тоо толгой цөөрөх сөрөг нөлөөтэй.	Байгаль хүнд цаг уурын байдлыг даван гарахад зориулж бистехникийн арга хэмжээ зохион байгуулах	Дархан-Уул аймгийн 2-р багийн нутагаар	1,000,000	2-р сард	100%	БОМТ-нд тусгагдсан дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Дархан-Уул аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газартай хамтран ойн нэн ховор туруутан амьтдын гол тархац газрууд болох Хонгор сумын 2 дугаар багийн нутагт бистехникийн арга хэмжээ авах ажлыг 2022.02.08-09-ны өдрүүдэд зохион байгууллаа. Дээрх ажлыг нийт 6 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр Хонгор сумын 2-р багийн нутаг Мөөл уул, Мухарын гол, Хүйтний гол, Домогт уул, Могойн гол, Моностой гэх газруудын 8 марааны байршилд нийт 1000кг хужир байршуулах арга хэмжээг авч ажиллаа.

6. АЖИЛЧДЫН НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ АХУЙ ХӨДӨЛМӨР ХАМГААЛАЛ						
31	Ажиллагсад хөдөлмөрийн чадвар түр алдах, мэргэжлээс шалтгаалах өвчинд өртөх зэрэг сөрөг нөлөөлөлтэй.	Ажиллагсдын тусгай зориулалтын нормын хувцас, хөдөлмөр хамгааллын хэрэгслээр хангах	Ажиллагсад	Дотоод телевиз	Жилийн турш /Нормын дагуу/	100%
32		Нарийн мэргэжлийн эмч нарын үзлэгт хамруулж байх	Ажиллагсад	Дотоод телевиз	Жилдээ	100%
33		Хортой нөхцөлд ажиллаж байгаа ажилчдад хор тайлах сүү, жүүс олгож байх	Лабораторийн болон бусад ажилчид	Дотоод телевиз	Жилийн турш /Нормын дагуу/	100%
7. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ АРГА ХЭМЖЭЭ						
34		Хатуу хог хаягдлыг ангилан ялгаж, зайлуулах, дахин ашиглах тогтолцоог нэвтрүүлэх	Ажиллагсад	Дотоод телевиз	Жилийн турш	100%
35		Хатуу хог хаягдлыг цуглуулж нэгдсэн цэгт хүргэж устгаж байх	Ажиллагсад	Дотоод телевиз	Жилийн турш	100%
36		Тээврийн хэрэгслийн засвар үйлчилгээний явцад гарсан хаягдал ажилласан тосыг тусгай саванд цуглуулж дахин боловсруулах үйлдвэрт агаж	Турбин цех болон ХҮХ	Дотоод телевиз	Жилийн турш	100%
37	Хатуу хог хаягдлыг тогтмол зайлуулаагүйгээс орчин бохирдох	Дахин ашиглах боломжтой хог хаягдлыг ангилан ялган цуглуулж дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх	Цехүүд	Дотоод телевиз	Жилийн турш	100%
38		НАА ҮГ-тай жил бүр гэрээ байгуулан хамтран ажиллах	Станц	Дотоод телевиз	Жилийн турш /гэрээний	100%

Байгууллагын хэмжээнд нийт 482 ажилтныг бизнес төлөвлөгөөнд тусгаж батлуулсан ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгслээр тухай бүрд нь ханган ажилласан. Мөн химийн хортой буюу тоостой орчинд ажиллаж байгаа ажилтнуудад хор саармагжуулах бүтээгдэхүүнийг нормын дагуу олгосон.

Улаанбаатар хотын Улсын 1 эмнэлэгтэй хамтран ажиллах гэрээний дагуу компанийн нийт ажилчид эрүүл мэндийн үзлэгт бүрэн хамруулсан.

Химийн хортой буюу тоостой орчинд ажиллаж байгаа ажилтнуудад хор саармагжуулах бүтээгдэхүүнийг нормын дагуу олгосон

Хатуу хог хаягдлыг цуглуулан ангилан ялгадаг. Дахин ашиглах боломжтой зүйлсийг тусд нь цуглуулан дахин боловсруулах үйлдвэрт нь тушаадаг. Үлдсэн хогийг устгал хийлгэхээр Дархан хотын тохижилт үйлчилгээний газар ОНӨААТҮГ хамтран ажиллах гэрээний дагуу хүргэдэг.

Ашигласан тосыг хадгалах тусгай цэг байгуулан ажиллаж байна. Ашиглагдсан тосыг хэв хашмал үйлдвэрлэдэг байгууллагад гэрээгээр нийлүүлдэг.

Дахин ашиглах боломжтой хог хаягдлыг ангилан ялган цуглуулж дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлж байна. Жич. Хуванцар сав, гялгар уутны хаягдал, төмрийн хаягдаг, ашиглагдсан тос, батарэй, ХХАБ бодис, ХХАБ-ын сав баглаа боодол гэм мэт ангилан хургуулдаг.

Дархан хотын тохижилт үйлчилгээний газар ОНӨААТҮГ-тай хамтран ажиллах гэрээ байгуулан ажилласан.

39	Хог хаягдлын бүртгэл, судалгаа, тайлан мэдээлэл гаргах ажлыг тогтмолжуулах мэдээллийн санд оруулж хяналт тавих, олон нийтэд мэдээлж байх	Станц	Дотоод төлөвлөлт	Жилийн турш	100%	Хог хаягдлын мэдээллийг гарган холбогдох байгууллагад хүргүүлсэн.
40	Химийн хортой болон аюултай бодисын хог хаягдлыг устгах тусгай зөвшөөрөлтэй байгууллагаар устгал хийлгэх	Станц	4.047.371	Жилийн турш	100%	Ашиглагдахгүй, хугацаа нь дууссан ХХАБ-ын үлдэгдэл, хог хаягдлыг устгуулах ажлыг Химийн цехийн бизнес төлөвлөгөөнд санхүүгийн зардлыг суулгаж, устгуулах тусгай зөвшөөрөлтэй байгууллагатай холбогдон хамтран ажиллах гэрээ байгуулсан. Уг гэрээний дагуу 2023 оны 06-р сарын 23 өдрийн Элемент ХХК-д 1993.31 кг ХХАБ-ын хог хаягдлыг устгуулахаар бүрэн хүлээлгэн өгсөн. Үүнд:
41	Химийн хортой болон аюултай бодисын хог хаягдлыг устгах тусгай зөвшөөрөлтэй байгууллагаар устгал хийлгэх	Станц	297744	Жилийн турш	100%	1. Химийн бодисын хуванцар сав – 492.2кг, 2. Химийн бодисын үлдэгдэлтэй шил – 131,4 кг, 3. Химийн шингэн болон хуурай бодис – 1120,2 кг, 4. Химийн нэр төрөл тодорхой холимог бодис 143,3кг.
2023 ОНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ					99.52%	

ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

ЕРӨНХИЙ ИНЖЕНЕР

ХЯНАЛТЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГА

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

БОХ-ЫН ИНЖЕНЕР

М.ЖАРГАЛСАЙХАН

Б.ХАШ-ЭРДЭНЭ

Л.БАЛТ

Н.БАТСАЙХАН

“ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ” ТӨХК

**“ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ” ТӨХК
МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН САНААЧИЛСАН
“ТЭРБУМ МОД” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭЭНД
ХИЙЖ ГҮЙЦЭТГЭСЭН АЖЛЫН ТАЙЛАН**

/жилийн тайлан/

2023 ОН

БАТЛАВ:
ДДЦС ТӨХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ
ЗАХИРАЛ

М.ЖАРГАЛСАЙХАН

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН САНААЧИЛСАН "ТЭРБУМ МОД" ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭЭНД "ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ" ТӨХК-ИЙН 2023 ОНД ХИЙХ АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

2023 оны 01 сарын 05

№	Хийгдэх ажлын нэрс	Хамрах хүрээ	Хугацаа	Хэрэгжилт
1. "ТЭР БУМ МОД" үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд 2023 онд мод тарих ажлыг бүрэн зохион байгуулж хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бичиг баримтын бүрдүүлэлт				
1	"Тэрбум мод" хөтөлбөрийн хүрээнд 2023 онд мод тарих ажлын төлөвлөгөө гарган батлуулах.	Хяналтын хэлтэс БОХИ	01/01-01/10	
2	Дархан-Уул аймгийн Дархан сумын ЗДТГ-тай мод тарих газрын гэрээг сунгах.	ДС ЗДТГ, БОАЖГ, Газрын алба	03/01-04/10	
3	Аймгийн ЗДТГ, БОАЖГ-тай тарих модны тоо мэдээ, мэдээллийг өгч баталгаажуулах.	ДУАЗДТГ, БОАЖГ, ДДЦС ТӨХК	03/05-04/15	
2. Мод тарих ажлыг зохион байгуулахад шаардлагатай хөрөнгийн бүрдүүлэх				
4	Мод тарих талбайн хамгаалалтын хашааг засаж сайжруулах, нэмэлтээр барих шаардлагатай хашааны тооцоо, судалгаа гаргах.	Хяналтын хэлтэс БОХИ	01/10-1/30	
5	Байгууллагын 2023 оны худалдан авах төлөвлөгөөнд модны суулгац худалдан авах зардлыг суулгах	Хяналтын хэлтэс БОХИ	2022/12/01- 2023/01/20	
3. Мод тарих хөтөлбөрийн хүрээнд хийгдэх худалдан авалт				
6	Модны суулгац худалдан авах бичиг баримтыг бэлтгэх	Хяналтын хэлтэс БОХИ	02/01-04/01	
7	Мод тарихад шаардлагатай нэмэлт материалын тооцоог гарган бараа материал худалдан авах төлөвлөгөөнд суулгах	Хяналтын хэлтэс БОХИ	01/01-02/10	

8	Тендэрт шалгарсан байгууллагаас гэрээний дагуу модны суулгац хүлээн авах.	Хяналтын хэлтэс БОХИ	05/05-05/25	
4. Сургалт, зөвлөгөөн хамрагдах, зохион байгуулах				
9	Дархан-Уул аймаг, БОАЖГ-аас зохион байгуулах сургалт, зөвлөгөөнд хамрагдах.	"ДДЦС" ТӨХК Хяналтын хэлтэс БОХИ	03.10-04.30	
10	Алба, хэлтэс, цехүүдээс мод тарих сургалтад хамрагдах ажилчдыг давтан сургалтад хамруулах.	"ДДЦС" ТӨХК Хяналтын хэлтэс БОХИ	04/01-04/30	
11	Нийт ажилтнуудад мод тарих талаар арга зүйн зөвлөмж өгүүлэх.	"ДДЦС" ТӨХК Хяналтын хэлтэс БОХИ	04/01-04/30	
5. Мод тарих бэлтгэл ажил				
12	Мод тарих газрын хамгаалалтын хашааг засварлах, нэмэлтээр сунгах шаардлагатай хашааг барих.	"ДДЦС" ТӨХК алба, хэлтэс, цехүүд	04/01-05/01	
13	Мод усалгааны шугам татах, усны нөөцлөх сав байршуулах.	ДДЦС ТӨХК Хими цех, МБЦ	04/01-05/01	
14	Хөрсөнд тэжээл өгөх зорилгоор малын бууц, хар шороо, бордоог бэлтгэх.	Хяналтын хэлтэс БОХИ	04/15-04/30	
6. Мод тарих, арчилж ургуулах, хамгаалах				
15	Мод тарих талбай, тарих модны хуваарилалт хийх.	"ДДЦС" ТӨХК Хяналтын хэлтэс БОХИ	04/10-04/25	
			09/10-09/20	
16	Байгууллагын нийт ажилтнуудыг хамарсан мод тарих ажлыг зохион байгуулах.	"ДДЦС" ТӨХК Хяналтын хэлтэс БОХИ	05/05-05/30	
			09/25-10/25	
17	Тарьсан модны арчилгаа, усалгааны хуваарь гарган ажиллах.	"ДДЦС" ТӨХК нийт алба, хэлтэс, цехүүд хуваарийн дагуу	06/01-06/30	
			07/01-07/30	
			08/01-08/30	
			09/01-09/30	

18	Тарьсан модонд шимт тэжээл өгөх. /Нэмэлт тэжээл болох бордоог мэргэжилтний зааварчилгааны дагуу цацах /	"ДДЦС" ТӨХК алба, хэлтэс, цахууд	06.01-07.30	
19	Гүний худгийн машинист нартай мод тарьсан талбайд мал оруулахгүй байх талаар хамтран ажиллах	"ДДЦС" ТӨХК Хяналтын хэлтэс Хими цех	01/1-12/31	

ХЯНАСАН:
ЕРӨНХИЙ ИНЖЕНЕР

Б.ХАШ-ЭРДЭНЭ

ХХ-ИЙН ДАРГА:

Л.БАЛТ

ТӨЛӨВЛӨГӨӨ ГАРГАСАН:
ХХ-ИЙН БОХМ

Н.БАТСАЙХАН

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН САНААЧИЛСАН "ТЭРБУМ МОД" ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭЭНД "ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ" ТӨХК-ИЙН 2023 ОНД ХИЙХ АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛ

2023 оны 10 дугаар сарын 16-ны өдөр

№	Хийгдэх ажлын нэрс	Хамрах хүрээ	Хугацаа	Гүйцэтгэл	Хэрэгжилт
1. "ТЭР БУМ МОД" үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд 2023 онд мод тарих ажлыг бүрэн зохион байгуулж хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бичиг баримтын бүрдүүлэлт					
1	"Тэрбум мод" хөтөлбөрийн хүрээнд 2023 онд хийх ажлын төлөвлөгөө гарган батлуулах.	Хяналтын хэлтэс БОХ Инженер	2/10-2/20	100%	"Тэрбум мод" хөтөлбөрийн хүрээнд 2023 онд хийх ажлын төлөвлөгөө гарган батлуулж мөрдлөг болгон ажилласан.
2	Дархан-Уул аймгийн, Дархан сумын ЗДТГ-тай мод тарих газрын гэрээг сунгах.	ДС ЗДТГ, ДУА БОАЖГ, Газрын алба	03/01-04/20	100%	Дархан сумын Малчин багийн нутаг "Уужим булаг"-т Хараа голын эрэг дагуу өмнөх оны модны суулгац суулгасан газартаа үргэлжлүүлэн мод тарихаар шийдвэрлүүлсэн. Гэрээ байгуулж хамтран ажилласан.
3	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ, БОАЖГ-т тарих модны тоо, мэдээллийг өгч баталгаажуулах	ДУАЗДТГ, БОАЖГ, ДДЦС ТӨХК	03/05-04/15	100%	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ, БОАЖГ-т тарих модны тоо, тарьсан модны мэдээллийг өгч баталгаажуулж ажилласан.
2. Мод тарих ажлыг зохион байгуулахад шаардлагатай хөрөнгийг бүрдүүлэх					
4	Мод тарих талбайн хамгаалалтын хашааг засаж сайжруулах, нэмэлтээр барих шаардлагатай хашааны тооцоо, судалгаа гаргах	Хяналтын хэлтэс БОХ Инженер	3/10-4/30	100%	Мод тарих талбайн хамгаалалтын хашааг засаж сайжруулах, нэмэлтээр барих шаардлагатай байгаа усалгааны системийн материалын зардлыг тооцон судалсан.
5	Байгууллагын 2023 оны худалдан авах төлөвлөгөөнд модны суулгац худалдан авах зардлыг суулгах	Хяналтын хэлтэс БОХ Инженер	2022/12/01-2023/02/20	100%	Байгууллагын 2023 оны худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөнд модны суулгац худалдан авах зардлыг бүрэн суулгасан.
3. Мод тарих хөтөлбөрийн хүрээнд хийгдэх худалдан авалт					
6	Модны суулгац худалдан авах бичиг баримтыг бэлтгэх	Хяналтын хэлтэс БОХ Инженер	03/01-04/01	100%	Модны суулгац худалдан авахад шаардлагатай бичиг баримтыг бүрэн бэлтгэсэн.
7	Мод тарихад шаардлагатай нэмэлт материалын тооцоог гаргах	Хяналтын хэлтэс БОХ Инженер	02/10-03/10	100%	Шаардлагатай материалын тооцоог гарган худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөнд суулгаж өгсөн.
8	Төндөрт шалгарсан байгууллагаас гэрээний дагуу модны суулгац хүлээн авах	Хяналтын хэлтэс БОХ Инженер	05/05-05/25	100%	Хамтран ажиллах гэрээний дагуу 2023 онд 4220 ширхэг мод тарихаар захиалга өгч, суулгацыг хүлээн авсан.

4. Сургалт зөвөлгөөнд хамрагдах, зохион байгуулах

9	Дархан-Уул аймгаас зохион байгуулах сургалт, зөвлөгөөнд хамрагдах	"ДДЦС" ТӨХК Хяналтын хэлтэс	03/10-09/30	100%	"Тэр бум мод" хөтөлбөрийн хүрээнд зохион байгуулсан мод тарих сургалт зөвлөгөөнд хамрагдсан.
10	Алба, хэлтэс, цехүүдээс мод тарих сургалтад хамрагдах ажилчдыг давтан давтан сургалтад хамруулах.	"ДДЦС" ТӨХК Хяналтын хэлтэс	04/01-04/30	100%	Алба, хэлтэс, цехүүдийн мод тарих хүмүүсийг модны суулгац суулгах талаарх сургалтыг мод тарих бодит газар дээр явуулсан.
11	Нийт ажилтнуудад мод тарих талаар арга зүйн зөвлөмж өгүүлэх.	"ДДЦС" ТӨХК Хяналтын хэлтэс	04/01-04/30	100%	Мод тарих арга зүйн зөвлөмжийг модны суулгац суулгах үеэр зөвлөгөө өгүүлж ажилласан.

5. Мод тарих бэлтгэл ажил

12	Мод тарих газрын хашааг засварлах, нэмэлтээр сунгах шаардлагатай хашааг барих	"ДДЦС" ТӨХК алба, хэлтэс, цехүүд	04/01-05/01	100%	Шинээр хамгаалалтын хашаа бариагүй. Хуучин хашаагаа засварлах, сайжруулах ажлыг хими цехийн ажилчид хийж гүйцэтгэсэн.
13	Мод усалгааны шугам татах, ус нөөцлөх сав байршуулах	"ДДЦС" ТӨХК хими цех болон МБЦ	04/01-05/01	100%	Усалгааны шугам татах ажил, ус нөөцлөх савыг байршуулах ажлыг бүрэн хийж дуусгасан.
14	Хөрсөнд тэжээл өгөх зорилгоор малын бууц, хар шороо, элс, бордоог бэлтгэх	Хяналтын хэлтэс	04/15-04/30	100%	Мод тарих бэлтгэл болгон хөрсөнд тэжээл өгөх зорилгоор нийт 4 машин хар шороо, 2 машин элс, 2 машин бууцыг татсан.

6. Мод тарих, арчилж ургуулах, хамгаалах

15	Мод тарих талбай, тарих модны хуваарилалт хийх	Хяналтын хэлтэс БОХИ	04/10-04/25	100%	Тарих талбайн зураглал гарган тарих модны хуваарилалтыг хийж бүрэн тарьсан.
			09/10-09/20	100%	
16	Байгууллагын нийт ажилтнуудыг хамруулсан мод тарих ажлыг зохион байгуулах	ДДЦС ТӨХК, Хяналтын хэлтэс БОХИ	05/05-05/30	100%	Тарих талбайн зураглал гарган тарих модны хуваарилалт хийж ажилласан.
			09/25-10/25	100%	
17	Тарьсан модны арчилгаа, усалгааны хуваарь гарган ажиллах	"ДДЦС" ТӨХК нийт алба, хэлтэс цехүүд хуваарийн дагуу модоо арчлах услах	06/01-06/30	100%	Хуваарь гарган батлуулан ажилласан.
			07/01-07/30	100%	
			08/01-08/30	100%	
			09/01-09/30	100%	
18	Тарьсан модонд нэмэлт тэжээл өгөх. /Нэмэлт тэжээл болох бордоог мэргэжилтний зааварчилгааны дагуу цацах/	"ДДЦС" ТӨХК нийт алба, хэлтэс цехүүд	06/01-07/30	100%	Шаардлагатай бордоо, усалгааг модны мэргэжилтний өгсөн зөвлөмж зааварчилгааны дагуу хийж ажилласан.

19	Гүний худгийн машинист нартай мод тарьсан талбайд мал оруулахгүй байх талаар хамтран ажиллах	"ДДЦС" ТӨХК хяналтын хэлтэс, Хими цех	01/01-12/31	100%	Гүний худгийн машинист нартай хамтран мод тарьсан талбайд мал оруулахгүй байх талаар зөвлөлдөн хамтран ажилласан.
ГҮЙЦЭТГЭЛ				100%	

ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛ ХЯНАСАН:

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ:

М.ЖАРГАЛСАЙХАН

ЕРӨНХИЙ ИНЖЕНЕР:

Б.ХАШ-ЭРДЭНЭ

ХЯНАЛТИЙН ХЭЛТСИЙН ДАРГА:

Л.БАЛТ

ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛ ГАРГАСАН:

БОХ-ЫН ИНЖЕНЕР:

Н.БАТСАЙХАН

**“ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ” ТӨХК МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН САНААЧИЛСАН “ТЭРБУМ МОД” ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН
ХҮРЭЭНД 2023 ОНД ХИЙЖ ГҮЙЦЭТГЭСЭН АЖЛЫН ТАЙЛАН**

/жилийн тайлан/

2023 оны 10 сарын 16-ны өдөр

Монгол орон даяар өрнөж байгаа **МОНГОЛ УЛС**-ын ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг дэмжин “Дарханы дулааны цахилгаан станц” ТӨХК-ийн хамт олон 2 дахь жилдээ мод тарих ажлыг төлөвлөн, төлөвлөгөөний дагуу дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ.

Манай хамт олон 2023 оны хаврын мод тарилтаар 1000 ширхэг бургас модны суулгац, намрын тарилтаар 1000 ширхэг бургас мод, 2220 ширхэг хайлаас модны суулгацыг тарихаар төлөвлөсөн. Төлөвлөгөөний дагуу Дархан-Уул аймгийн, Дархан сумын, Малчин багийн нутаг “Уужим булаг”-т Хараа голын эрэг дагуу 2000 ширхэг бургас модны суулгац, Үйлдвэрийн хашаан дотор эко хашаа хийх зориулалтаар 2220 ширхэг хайлаас модны суулгацыг бүрэн тарьж дууслаа. Дээрх ажлын хүрээнд дараах ажлуудыг төлөвлөн хийсэн.

- ✓ “Тэрбум мод” хөтөлбөрийн хүрээнд 2023 онд хийх ажлын төлөвлөгөө гарган батлуулж мөрдлөг болгон ажилласан.
- ✓ Дархан-Уул аймаг, Дархан сумын ЗДТГ, БОАЖГ-аас Дархан сумын Малчин багийн нутаг “Уужим булаг”-т Хараа голын эрэг дагуу бургас мод тариулахаар газрын гэрээг хийсэн.
- ✓ Модны ургалтын чанарыг сайжруулах үүднээс Байгаль орчны нарийвчилсан үнэлгээ хийдэг “Газар дэлхий” ХХК-ийн хөрсний мэргэжилтэнд хандаж 2023 оны 05-р сард мод тарьж байгаа газарт хөрсний шинжилгээг хийлгэн, зөвлөгөө авч ажилласан.
- ✓ Тендерт шалгарч, хамтран ажиллах гэрээ байгуулсан мод үржүүлгийн аж ахуй эрхэлдэг, модны суулгац бэлтгэн нийлүүлдэг “Алд дэлгэм” ХХК-иас гэрээний дагуу модны суулгацыг худалдан авсан.
- ✓ Дархан сумын Малчин багийн нутаг “Уужим булаг”-т Хараа голын эрэг дагуу мод тарьсан ба тарих газрын 2000 метр хамгаалалтын хашааны засвар үйлчилгээг бүрэн хийж дуусгасан.
- ✓ Мод тарих бэлтгэл ажлын хүрээнд Дархан-Уул аймгийн, Хонгор сумаас зөвшөөрөл авч мод тарихад шаардлагатай 4 машин хар шороо, 2 машин элс, 2 машин малын бууц зэргийг татан авч бэлтгэсэн.
- ✓ Мод тарьж арчилж ургуулах дадлага, сургалтыг мод тарих талбайд практик байдлаар явуулсан. Мөн “Алд дэлгэм” ХХК-ийн мэргэжилтэн, Газар дэлхий ХХК-ний хөрс судлаач нараас зөвлөгөө зааварчилгааг авч модоо тарьсан.
- ✓ Мод усалгааны 800м шугам татаж, 8тн багтаамжтай усны нөөц савыг байршуулан усалгаанд ашигласан.
- ✓ “Дарханы Дулааны Цахилгаан станц” ТӨХК “Тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд энэ жил хавар 1000 ширхэг бургас, намар 1000 ширхэг бургас, 2220 ширхэг хайлаас нийт 2023 онд 4220 ширхэг мод тарихаар төлөвлөж, бэлтгэл ажлыг хангаж, бүрэн тарьж дууссан.
- ✓ Мөн байгууллагын хэмжээнд ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор үйлдвэрийн хашаанд хавар 800 ширхэг хайлаас, 12 багц мод буюу 150 ширхэг голт бор мод, гүний худгийн хашаанд 55 ширхэг чацаргана, 40 ширхэг нарс модны суулгацыг тарьсан.
- ✓ Тарьсан модоо арчилж, усалгааг тогтмол хийх хуваарийг гарган батлуулж мөрдлөг болгон ажилласан.

Дүгнэлт: 2023 онд хийж гүйцэтгэхээр төлөвлөсөн ажлын гүйцэтгэл 10-р сарын 16-ны байдлаар 100%-ийн гүйцэтгэлтэйгээр ажилласан. 7, 8-р сард үргэлжлэн орсон борооны улмаас нийт тарьсан модны 20-25 хувь нь усанд автсан хэвээр байна. Модны ургалт 89%-тай ургаж байна.

МОД ТАРИХ БЭЛТГЭЛ АЖЛЫГ ХАНГАЖ БУЙ ҮЙЛ ЯВЦ

2000 МЕТР ХАМГААЛАЛТЫН ХАШААНЫ ЗАСВАР ҮЙЛЧИЛГЭЭ ХИЙЖ БУЙ БАЙДАЛ

ХӨРСНИЙ ШИНЖИЛГЭЭ ХИЙЖ БУЙ БАЙДАЛ

МОН ТАРИХ ГАЗРЫН ХӨРСНИЙ ЧАНАРЫГ САЙЖРУУЛАХ ЗОРИЛГООР ХАР ШОРОО, ЭЛС, БУУЦ ТАТАХ АЖЛЫН ЯВЦ

ХАВРЫН МОДНЫ СУУЛГАЦ ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГЧ БАЙГАА НЬ /бургас/

НАМРЫН МОДНЫ СУУЛГАЦ ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГЧ БАЙГАА НЬ /бургас, хайлаас/

МОДНЫ СУУЛГАЦ СУУЛГАХ ТОГОО БЭЛТГЭХ АЖЛЫН ЯВЦ

2000 ШИРХЭГ БУРГАС МОДНЫ СУУЛГАЦ СУУЛГАЖ БУЙ БАЙДАЛ

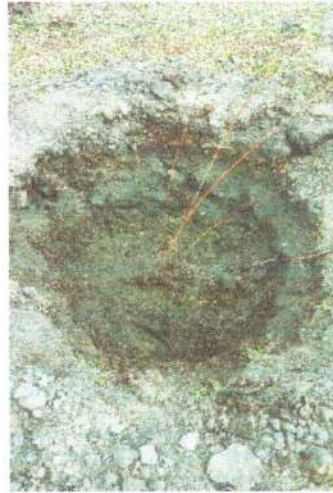

2220 ШИРХЭГ ХАЙЛААС МОДНЫ СУУЛГАЦ СУУЛГАЖ БУЙ БАЙДАЛ

МОД ТАРЬСАН БАЙДАЛ

МОДНЫ УРГАЛТЫН БАЙДАЛ

ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН
ХЯНАЛТЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГА
ТАЙЛАН ГАРГАСАН:
БОХ ИНЖЕНЕР

Л.БАЛТ

Н.БАТСАЙХАН

"ДДЦ"-ТӨХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
М.ЖАРГАЛСАЙХАН

2023 оны 05-р сарын 06-ны өдөр

2023-2025 ОНЫГ "МОНГОЛД ЗОЧЛОХ ЖИЛ" БОЛГОН ЗАРЛАСАНТАЙ ХОЛБОГДУУЛАН
"ЭРҮҮЛ АЮУЛГҮЙ ОРЧИН БҮРДҮҮЛЭХ" АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД 2023 ОНД ХИЙЖ
ГҮЙЦЭТГЭХ АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Гүйцэтгэх ажлын жагсаалт	Хугацаа	Хамрах хүрээ	Хэрэгжилт
1	Байгууллагын гадна орчны 50 метр хүртэлх болон өөрийн эзэмшлийн ашиглалтад байгаа газрын их цэвэрлэгээг зохион байгуулж гүйцэтгэх.	2023-04-28.	Компанийн нийт ажилчид	
2	Байгууллагын гадна орчны болон үйлдвэрийн хашаан доторх ногоон байгууламжийн цэвэрлэгээ, арчилгаа үйлчилгээг хийх гадна талбайн болон үйлдвэрийн хашаан дотор тарьж ургуулсан модны тайралтыг хийж хэлбэржүүлж өнгө үзэмжийг сайжруулах	04/20-05/20	Алба, хэлтэс, цехүүд	
3	Компанийн ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх, өнгө үзэмжийг сэргээх зорилгоор мод, цэцэг тарих	05/10-6/10	Алба, хэлтэс, цехүүд	
4	Алба, хэлтэс, цехүүд өөрсдийн хуваарьт талбайн цэвэрлэгээг сар бүрийн сүүлийн 7 хоногийн 5 өдөр зохион байгуулах	сар бүрийн сүүлийн 7 хоногийн 5 өдөр	Алба, хэлтэс, цехүүд	
5	Байгууллагын гадна эргэн тойрны 2км засмал замыг засварлах, замын хашлага будах ажлыг зохион байгуулах	06/02-06/20	Хангамж үйлчилгээний хэлтэс	
6	Байгууллагын гадна үүдний зүлэг болон хашаан доторх зүлгийг тэгшлэх, усалгааг бороо ороогүй өдрүүдэд тогтмол хийх	07/01-07/31	Алба, хэлтэс, цехүүд	
7	Горим параметрийг бүрэн барьж ажиллах. Гадна орчин болон агаар мандал хаягдаж байгаа утаа, тоосонд орчны хяналт шинжилгээг хийлгэн хяналт тавих.	жил	Зуухан цех	

8	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд аймгийн захирагчийн алба болон аймгийн Онцгой комиссын албан даалгаварын хүрээнд хуваарьт үерийн усны хамгаалалтын далангийн цэвэрлэгээг хийж гүйцэтгэх	05/01-05/25	Алба, хэлтэс, цехүүд	
9	Намрын их цэвэрлэгээг зохион байгуулж гүйцэтгэх. /Байгууллагын гадна болон дотор орчин мөн хараа голын эрэг дагуу хуваарьт газар/	10/05-10/06	Компанийн нийт ажилчид	

ХЯНАСАН:
ХЯНАЛТЫН ХЭЛТСИИН
ДАРГА

Л.Балт

Л.БАЛТ

ТӨЛӨВЛӨГӨӨ ГАРГАСАН: БОХИ

Н.Батсайхан

Н.БАТСАЙХАН

2023-2025 ОНЫГ "МОНГОЛД ЗОЧЛОХ ЖИЛ" БОЛГОН ЗАРЛАСАНТАЙ ХОЛБОГДУУЛАН
 "ЭРҮҮЛ АЮУЛГУЙ ОРЧИН БҮРДҮҮЛЭХ" АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД 2023 ОНД ХИЙЖ
 ГҮЙЦЭТГЭСЭН АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ БИЕЛЭЛТ

2023 оны 08-р сарын 21-ны өдөр

№	Гүйцэтгэх ажлын жагсаалт	Хугацаа	Биелэлтийн хувь	Гүйцэтгэл
1	Байгууллагын гадна орчны 50 метр хүртэлх болон өөрийн эзэмшлийн ашиглалтад байгаа газрын их цэвэрлэгээг зохион байгуулж гүйцэтгэх.	2023-04-28.	100%	Компанийн хэмжээнд байгууллагын гадна болон дотор орчны их цэвэрлэгээний ажлыг бүрэн хийж гүйцэтгэсэн. Тус ажилд компанийн нийт ажилчид хамрагдан оролцсон.
2	Байгууллагын гадна орчны болон үйлдвэрийн хашаан доторх ногоон байгууламжийн цэвэрлэгээ, арчилгаа үйлчилгээг хийх гадна талбайн болон үйлдвэрийн хашаан дотор тарьж ургуулсан модны тайралтыг хийж хэлбэржүүлж өнгө үзэмжийг сайжруулах	04/20-05/20	100%	Байгууллагын гадна орчны болон үйлдвэрийн хашаан дотор тарьж ургуулсан модны тайралтыг хийж өнгө үзэмжийг нэмэх, арчлан ургуулах ажлыг алба, хэлтэс, цехүүд бүрэн хийж гүйцэтгэсэн.
3	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд аймгийн захирагчийн алба болон аймгийн Онцгой комиссын албан даалгаварын хүрээнд хуваарьт үерийн усны хамгаалалтын далангийн цэвэрлэгээг хийж гүйцэтгэх	05/01-05/25	100%	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд Дархан сумын 15-р багт байрлалтай 4200м үерийн усны хамгаалалтын далангийн цэвэрлэгээ, үйлчилгээг бүрэн хийж гүйцэтгэсэн.
4	Компанийн ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх, өнгө үзэмжийг сэргээх зорилгоор мод, цэцэг тарих	05/10-6/10	100%	Байгууллагын хэмжээнд дотор болон гадна орчны цэвэр цэмцгэр байдал ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх, өнгө үзэмжийг сайжруулах зорилгоор мод, цэцэг тарих ажлыг зохион байгууллаа. Нийтдээ 2000 ш хайлаас мод, 100 ш голт бор мод, 700 ширхэг нэг наст цэцэг, 9 ширхэг олон наст модлог цэцэг тарьж 200м ² талбайг зүлэгжүүлэх ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.
5	Алба, хэлтэс, цехүүд өөрсдийн хуваарьт талбайн цэвэрлэгээг сар бүрийн сүүлийн 7 хоногийн 5 өдөр зохион байгуулах	сар бүрийн сүүлийн 7 хоногийн 5 өдөр	100%	Байгууллагын гадна орчны болон үйлдвэрийн хашаан доторхи алба, хэлтэс, цехүүдийн хуваарьт талбайн цэвэрлэгээг сар бүрийн сүүлийн 7 хоногийн 5 дахь өдөр бүр хийж байна.

6	Байгууллагын гадна эргэн тойрны 2км засмал замыг засварлах, замын хашлага будах ажлыг зохион байгуулах	06/02-06/20	100%	Байгууллагын үүднээс гадагшаа чиглэсэн эргэн тойрны 2км авто замын эвдрэл гэмтлийг засварлаж, нөхөж сайжруулсан. Тус нөхөөс ажилд 4м³ зуурмаг орсон. Мөн автозамын хашлага будах өнгийг сэргээх ажлыг хийж гүйцэтгэв.
7	Байгууллагын гадна үүдний зүлэг болон хашаан доторх зүлгийг тэгшлэх, усалгааг бороо ороогүй өдрүүдэд тогтмол хийх	07/01-07/31	100%	Алба, хэлтэс, цехүүд байгууллагынхаа хариуцсан талбайн ногоон байгууламжийн зүлгийг тэгшлэх, бороо ороогүй өдрүүдэд бороожуулах усалгааг хийж ажилласан. Мөн шаардлагатай халцарсан буюу хөрсний элэгдэлд орсон 2м² талбайг зүлэгжүүлэх ажил бүрэн хийгдсэн.
8	Горим параметрийг бүрэн барьж ажиллах. Гадна орчин болон агаар мандал хаягдаж байгаа утаа, тоосонд орчны хяналт шинжилгээг хийлгэн хяналт тавих.	жилд	100%	Горимын инженер, техникч нар үйлдвэрийн горим параметрийг тохируулгыг барьж ажилсан. Гадна орчин болон агаар мандалд хаягдаж байгаа утаа, тоосонд орчны хяналт шинжилгээг хийлгэн хяналт тавин ажилласан. Агаарын бохирдлын шинжилгээний дүгнэлтээр хүхэрлэг хий /SO2/, азотын давхар исэл /NO2/, нийт тоосонцор нь MNS 4585:2016 стандарт дахь хүлцэх агууламжаас давсан бохирдол гараагүй.
9	Намрын их цэвэрлэгээг зохион байгуулж гүйцэтгэх. /Байгууллагын гадна болон дотор орчин мөн хараа голын эрэг дагуу хуваарьт газар/	10/05-10/06	0%	Хугацаа нь болоогүй. Хүлээгдэж буй ажил
	Төлөвлөгөөт ажлын гүйцэтгэл		89%	

ГҮЙЦЭТГЭЛ ХЯНАСАН:

ХЯНАЛТЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГА

Л.БАЛТ

ТӨЛӨВЛӨГӨӨ ГАРГАСАН: БОХИ

Н.БАТСАЙХАН

БАЙГУУЛЛАГЫН ГАДНА БОЛОН ДОТОРХИ ОРЧНЫ ЦЭВЭРЛЭГЭЭ

**БАЙГУУЛЛАГЫН ГАДНА ОРЧНЫ БОЛОН ҮЙЛДВЭРИЙН ХАШААН ДОТОР ТАРЬЖ
УРГУУЛСАН МОДНЫ ТАЙРАЛТ ХИЙЖ ӨНГӨ ҮЗЭМЖИЙГ САЙЖРУУЛАХ**

БАЙГУУЛЛАГЫН ГАДНА ОРЧНЫ БОЛОН ҮЙЛДВЭРИЙН ХАШААН ДОТОРХИ НОГООН БАЙГУУЛАМЖИЙН ӨНГӨ ҮЗЭМЖИЙГ САЙЖРУУЛАХ МОД, ЦЭЦЭГ ТАРИХ

Байгууллагын хэмжээнд дотор болон гадна орчны цэвэр цэмцгэр байдал ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх, өнгө үзэмжийг сайжруулах зорилгоор мод, цэцэг тарих ажлыг зохион байгууллаа. Нийтдээ 2000 ш хайлаас мод, 100 ш голт бор мод, 700 ширхэг нэг наст цэцэг, 9 ширхэг олон наст модлог цэцэг тарьж 200м² талбайг зүлэгжүүлэх ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

**БАЙГУУЛЛАГЫН ГАДНА ОРЧНЫ БОЛОН ҮЙЛДВЭРИЙН ХАШААН ДОТОРХИ
ЦЭВЭРЛЭГЭЭ**

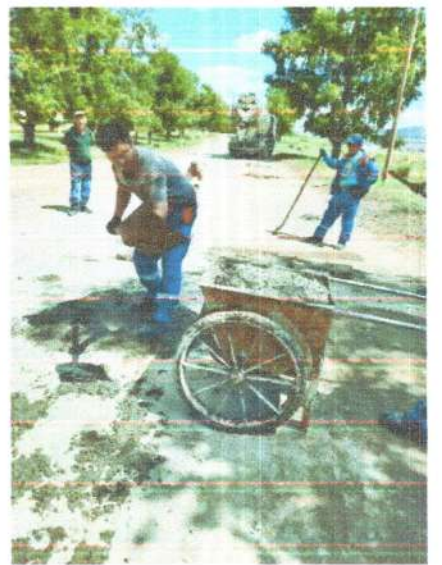

БАЙГУУЛЛАГЫН ГАДНА ҮҮДНИЙ ЗҮЛЭГ ТЭГШЛЭХ, ЦЭВЭРЛЭХ, УСАЛГААГ БОРОО ОРООГҮЙ ӨДРҮҮДЭД ТОГТМОЛ ХИЙХ

БАЙГУУЛЛАГЫН ГАДНА ОРЧНЫ ЭРГЭН ТОЙРНЫ 2 КМ АВТОМАШИНЫ ЗАСМАЛ ЗАМЫГ ЦЭВЭРЛЭЖ, ЗАСВАР ҮЙЛЧИЛГЭЭ ХИЙСЭН БАЙДАЛ

Байгууллагын гадна эргэн тойрны 2 км автомашины засмал замын засвар, нөхөөс зуурмаг хийх ажлыг хангамж үйлчилгээний хэлтэс буюу жолооч нартай хамтран хийж гүйцэтгэсэн. Уг ажилд 4м3 зуурмаг орсон. Замын хаявч шороог тэгшлэх ажлыг хийсэн.

"ДДЦС" ТӨХК-ИЙН АЖИЛТНУУД ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН, ДАРХАН СУМЫН 15 ДУГААР БАГИЙН НУТАГ ДЭВСГЭР ДЭХ ҮЕРИЙН УСНААС ХАМГААЛАХ БАРИЛГА, БАЙГУУЛАМЖИЙН ИХ ЦЭВЭРЛЭГЭЭГ ХИЙСЭН.

Дархан-Уул аймгийн Гамшгаас хамгаалах Түлш, эрчим хүчний албаны стратегийн команд штабын гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургуулилалтад бэлтгэх бэлтгэл ажлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан үерийн уснаас хамгаалах ил болон далд байгууламжийн их цэвэрлэгээг хийж гүйцэтгэх албан даалгаврыг хэрэгжүүлж ажиллаа.

Дээрх албан мэдэгдэл, даалгаврын дагуу "Дарханы Дулааны Цахилгаан Станц" ТӨХК-ийн ажилтнууд 2023 оны 05 дугаар сард Дархан-Уул аймгийн, Дархан сумын 15-р багийн нутаг дэвсгэр дэх үерийн усны хамгаалалтын 4200м байгууламжийн цэвэрлэгээ, засвар үйлчилгээний ажлыг бүрэн хийж гүйцэтгэсэн. Үерийн уснаас хамгаалах далан нь шавар шороо их ихтэй, гэр хорооллын иргэдийн хаясан ахуйн хог, үнс, барилгын хог зэргийг ихээр хаясан байсан нь борооны усанд урсан үерийн далан, сувгийг бохирдуулан бөглөсөн байсан. Дээрх хог хаягдлаас гадна иргэд үхсэн мал, амьтны сэгийг ихээр хаясан байгаа нь орчныг бохирдуулахаас гадна эрүүл ахуйн аюулгүй байдал алдагдсан байсан. Тухайлбал цэвэрлэгээний үеэр үхсэн үхэр том, жижиг нийлсэн 5, үхсэн ишиг 2, үхсэн нохойн 23 сэг гарсан.

Аюулгүй байдлыг ханган ажиллах: Үерийн усны хамгаалалтын далангийн их цэвэрлэгээ, засвар үйлчилгээнд гарч ажилласан ажилтнуудад хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн зааварчилгааг ХАБЭА инженер болон харьяалагдах цехийн ашиглалтын инженерүүдээр өгүүлж, хөдөлмөр хамгааллын хувцас, маск, бээлий, ажил гүйцэтгэх багаж хэрэгслээр бүрэн хангаж ажилласан.

Далангийн цэвэрлэгээний ажлыг эхлэхийн өмнөх зураг.

ҮХСЭН МАЛ, АМЬТНЫ СЭГИЙГ ДАЛАНД ИХЭЭР ХАЯСАН БАЙНА.

Цэвэрлэгээний явцад ахуйн хог хаягдлаас гадна иргэд үхсэн мал, амьтны сэгийг ихээр хаясан байгаа нь орчныг бохирдуулахаас гадна эрүүл ахуйн аюулгүй байдлыг алдагдуулж байсныг цэвэрлэсэн. Тухайлбал цэвэрлэгээний үеэр үхсэн үхэр том, жижиг нийлсэн 5, үхсэн ишиг 2, үхсэн нохойн 23 сэг зэм гарсан.

ЦЭВЭРЛЭГЭЭНИЙ ҮЙЛ ЯВЦ

Нийт 4200м үерийн усны хамгаалалтын далангаас 7 машин ахуйн болон барилгын хог, үнс гарсныг бүрэн ачуулж цэвэрлэсэн.

ШОРООН ОВООЛГЫГ ТЭГШЛЭХ

450м далангийн 2 талын эргээр олон жил гаргаж асгасан, овоолсон шороог экскаватороор тэгшлэх ажлыг аймгийн захирагчийн албанаас өгсөн зөвлөмжийн дагуу хийж гүйцэтгэсэн.

ӨМНӨ НЬ.

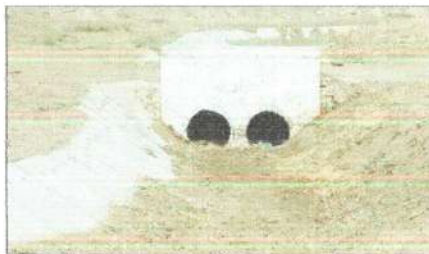
ОВООЛСОН ШОРООГ ТЭГШЛЭХ ҮЙЛ ЯВЦ

ЦЭВЭРЛЭГЭЭНИЙ АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭСЭН БАЙДАЛ

Давхардсан тоогоор 67 хүн, том оврын 3 техник, хүн тээвэр, үйлчилгээний 2 машин оролцсон. Хуваарилсан 4200м үерийн усны хамгаалалтын даланг цэвэрлэж, ойролцоогоор 1800м³ шороог зөөвөрлөх, тэгшлэх ажлыг хийж гүйцэтгэлээ.

ХИМИЙН ХОРТ БОЛОН АЮУЛТАЙ БОДИСЫГ ЭКСПОРТЛОХ,
ИМПОРТЛОХ, ХИЛ ДАМЖУУЛАН ТЭЭВЭРЛЭХ, ҮЙЛДВЭРЛЭХ,
АШИГЛАХ, ХУДАЛДАХ АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛАГААНЫ ТУСТАЙ

ЗӨВШӨӨРӨЛ

Огноо: 2023.10.06

Дугаар: 0002634

Улаанбаатар хот

Аж ахуйн нэгжийн нэр: ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ ТӨХК

Аж ахуйн нэгжийн гэрчилгээний дугаар: 9012001010

Регистрийн дугаар: 2688549

Хаяг: Дархан-Уул, Дархан, 15-р баг, байр.

Утас: 23021, 99372292

Дараах химийн хортой, аюултай бодис:

Ашиглах

2023.10.06-2028.10.06

тусгай зөвшөөрлийг
хүртэл хугацаагаар олгов.

№	Болтсон нэр		Томьёо	Олон улсын бүртгэлийн дугаар /CAS/	Ангилал	Үйлдвэртэй үнс	Хэмжээ
	Монгол	Олон улсын					
1	Хавсралтад дурдсан 88 нэр төрөл бодис						
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							

Улсын хилээр нэвтрүүлэх боомт: -----

Зөвшөөрөл олгосон: Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам

Төрийн нарийн бичгийн дарга /ин албан үүргийг түр
орлон гүйцэтгэгч/

С.ЦОГТГЭРЭЛ

Химийн хорт болон аюултай бодисын бодлого-
зохицуулалт хариуцсан мэргэжилтэн

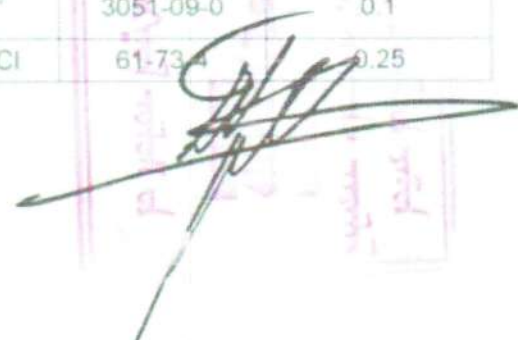
Ц.БАТЖАРГАЛ

Химийн хорт болон аюултай бодисыг
Ашиглах 0002534 дугаартай
тусгай зөвшөөрлийн хавсралт

Д/д	Монгол нэр	Олон улсын нэршил	Томъёо	CAS дугаар	Зөвшөөрсөн хэмжээ, кг
1	Бензол	Benzene	$C_6H_5CH_2OH$	71-43-2	150
2	Гексан	Hexane	C_6H_{12}	110-54-3	72
3	Дизтилийн эфир	Diethyl ether	$(C_2H_5)_2O$	60-29-7	2.5
4	Этилийн спирт	Ethanol	C_2H_5OH	64-17-5	50
5	Толоул	Toluene	$C_6H_5CH_3$	108-88-3	50
6	Хүхэрт натри	Sodium sulphide[, anhydrous, or with less than 30% water	$Na_2S \cdot 9H_2O$	7757-83-7	2.5
7	Давсны хүчил	Hydrochloric acid, >25% aqueous solution	HCl	7647-01-0	45.5
8	Калийн суурь	Potassium hydroxide	KOH	1310-58-3	2.0
9	Натрийн суурь	Sodium hydroxide	NaOH	1310-73-2	1.0
10	Аммиак	Ammonia, >10-35% aqueous solution	NH_4OH	1336-21-6	175
11	Азотын хүчил	Nitric acid, >10-70% aqueous solution	HNO_3	7697-37-2	3.65
12	Хүхрийн хүчил	Sulphuric acid, >10% aqueous solution	H_2SO_4	7664-93-9	100
13	Цууны хүчил	Acetic acid, >50-80% aqueous solution	CH_3COOH	64-19-7	30
14	Азотлог хүчлийн натри	Sodium nitrite	$NaNO_2$	7632-00-0	0.5
15	Азот хүчлийн натри	Sodium nitrate	$NaNO_3$	7631-99-4	0.5
16	Азот хүчлийн кали	Potassium nitrate	KNO_3	7757-79-1	0.5
17	Аммонийн персульфат	Peroxydisulfuric acid, diammonium salt	$(NH_4)_2 S_2O_8$	7727-54-0	3.0
18	Азот хүчлийн мөнгө	Nitric acid, silver (1+) salt	$AgNO_3$	7761-88-8	0.5
19	Устөрөгчийн хэт исэл	Hydrogen peroxide	H_2O_2	7722-84-1	2.5
20	Бихромат кали	Chromic acid, dipotassium salt	$K_2Cr_2O_7$	7778-50-9	4.5
21	Хром хүчлийн кали	Chromic acid, potassium salt	K_2CrO_4	7778-50-8	1.0
22	Хөнгөн цагаан калийн цэр	Hydrated potassium aluminium sulfate	$KAl(SO_4)_2 \cdot 12H_2O$	7784-24-9	7.5
23	Нимбэгний хүчил	Citric acid	$C_6H_8O_7 \cdot H_2O$	5949-29-1	2.5
24	Глицерин	1,2,3-trihydroxi propan	$HOCH_2CHOHCH_2OH$	56-81-5	30
25	Иодит кали	Potassium iodide	KI	7681-11-0	2.5
26	Калийн роданид	Potassium thiocyanate	KSCN	333-20-0	6.0
27	Калийн фталат	Potassium Tartrate	1-KOCOC ₆ H ₄ -2-COOH	877-24-7	2.5

(Handwritten signature and official stamp)

28	Лимон хүчлийн натри	Sodium citrate	$C_6H_5Na_3O_7 \cdot 2H_2O$	1545801	2.0
29	Карбонат натри	Sodium carbonate	Na_2CO_3	-	6.0
30	Сульфасалицилийн хүчил	Sulfosalicylic acid	$C_7H_6O_6S \cdot 2H_2O$	5965-83-3	1.0
31	Сегнетийн давс	Potassium-sodium tartrate	$KNaC_4H_4O_6 \cdot 4H_2O$	6381-59-5	2.5
32	Хүхэр хүчлийн зэс	Cupris sulphate	$CuSO_4 \cdot 5H_2O$	7758-99-8	2.5
33	Хүхэр кали	Potassium sulphate	K_2SO_4	7778-80-5	6.0
34	Хүхэр кобальт	Cobalt(II) sulfate	$CoSO_4$	7791-13-1	0.1
35	Молебдин хүчлийн аммони	Ammonium Molybdate	$(NH_4)_6Mo_7O_{24} \cdot H_2O$	12054-85-2	5.5
36	Хлорт аммони	Ammonium chloride	NH_4Cl	12125-02-9	48
37	Хлорт кали	Potassium chloride	KCl	7447-40-7	5
38	Хлорт бари	Barium Chloride	$BaCl_2$	10361-37-2	2.5
39	Хлорт натри	Sodium chloride	$NaCl$	7647-14-5	102
40	Купризон	Cuprizone	$C_{14}H_{22}N_4O_2$	188-72-6	0.25
41	Глюкоз	Glucose	$C_6H_{12}O_6$	59-23-4	2.5
42	Уроторпин	Methenamine	$C_9H_{12}N_4$	100-97-0	2.5
43	Төмөр аммонийн цэр	Ammonium iron(III) sulfate	$NH_4Fe(SO_4)_2 \cdot 12H_2O$	7783-83-7	0.5
44	Натри салицилат	Sodium salicylate	$2-HOC_6H_4-COONa$	54-21-7	2.5
45	Натрийн оксалат	Sodium oxalate	$Na_2C_2O_4$	62-76-0	2.5
46	Бикарбонат натри	Sodium bicarbonate	$Na_2C_2O_4$	144-55-8	2.5
47	Цуу хүчлийн натри	Sodium Acetate	$C_2H_3NaO_2$	127-09-3	10
48	Бура	Borax	$Na_2B_2O_7$	1303-96-4	2.5
49	Сульфанилийн хүчил	Sulfanilic acid	$4-NH_2C_6H_4-SO_3H$	121-57-3	2.5
50	Металл цайр	Zinc	Zn	7440-66-6	0.5
51	Фосфор кали	potassium phosphate	K_3PO_4	10043-35-3	2.5
52	Хлорт тугалга цагаан	Tin(II) chloride	$SnCl_2 \cdot 2H_2O$	10025-69-1	2.5
53	Несслерийн урвалж	Potassium tetraiodomercurate(II)	$K_2(HgI_4)$	7783-33-7	75
54	Хлорформ	Trichloromethane	$CHCl_3$	67-66-3	50
55	Фенолфталеин	Phenolphthalein	$C_{20}H_{14}O_4$	-	0.25
56	Метилоранж	Methyl orange	$(CH_3)_2NC_9H_4N \cdot NC_6H_4-4-SO_3Na$	547-58-0	0.1
57	Бромкрезол ногоон	Bromocresol green	$C_{21}H_{16}Br_2O_5S$	115-40-2	24
58	Шүлтлэг цэнхэр	Methylene blue	$C_{16}H_{18}N_3S \cdot 3Na_2$	28983-56-4	0.12
59	Метил улаан	Methyl /red/	$C_{24}H_{14}O_2N_2SNa$	845-10-3	0.06
60	Эрихром хар Т	Eriochrome black T	$C_{20}H_{12}O_7N_3SNa$	1787-61-7	0.25
61	Мурексид	Ammonium purpurate	$C_8H_8N_6O_6 \cdot 2H_2O$	3051-09-0	0.1
62	Метилен хөх	Methyl blue	$C_{16}H_{18}N_3S \cdot Cl$	61-73-4	0.25

63	Метилен цэнхэр	Methylene blue	$C_{16}H_{18}ClN_3S$	122965-43-9	0.1
64	Пентометокси	Pentamethoxy Red	$C_{24}H_{26}O_6$	1755-51-7	0.1
65	Натрийн нитропруссид	Sodium nitroprusside	$C_5FeN_5Na_2O$	13755-38-9	0.1
66	Дефиниламин	Diphenylamine	$(C_6H_5)_2NH$	122-39-4	2.5
67	α -Нафтиламин	α -Naphthalenamine	$C_{10}H_7NH_2$	2921-45-00	6
68	Трилон -Б стандарт уусмал	Trilon-B, 0.5-5% aqueous solution	$C_{10}H_{14}N_2Na_2O_3$	6381-92-6	10
69	Хлорт натри стандарт уусмал	Sodium chloride, 0.5-2% aqueous solution	NaCl	7647-14-5	0.6
70	Давсны хүчил стандарт уусмал	Hydrochloric acid, 0.5-2% aqueous solution	HCl	7647-01-0	0.5
71	Натрийн суурь стандарт уусмал	Sodium hydroxide, 0.5-2% aqueous solution	NaOH	1310-73-2	10
72	Хурган чихний хүчил стандарт уусмал	Oxalic acid/0.1n/	C_2H_2COOH	6153-56-6	0.6
73	Марганец хүчлийн кали	Permanganic acid, potassium salt	K_2MnO_4	7722-64-7	5
74	Хүхрийн хүчил стандарт уусмал	Sulphuric acid, >10% aqueous solution	H_2SO_4	7664-93-9	10
75	Нитрат мөнгө	Nitric acid, silver (1+) salt	$AgNO_3$	7761-88-8	0.25
76	Бензойний хүчил	Benzoic acid	C_6H_5COOH		0.05
77	Аммиак	Ammonia, >10-35% aqueous solution	NH_4OH	7664-41-7	1500
78	Давсны хүчил	Hydrochloric acid, >25% aqueous solution	HCl	7647-01-0	2900
79	Натрийн суурь	Sodium hydroxide	NaOH	1310-73-2	350
80	Шингэн шил	Sodium silicate solution	$Na_2O(SiO_2)_x \cdot xH_2O$	1344-09-8	400
81	Хлорт натри	Sodium chloride	NaCl	7647-14-5	500 тн
82	Три натри фосфат	Sodium triphosphate	$Na_3PO_4 \cdot 12H_2O$	10101-89-0	4500
83	Этилийн спирт	Ethanol	C_2H_5OH	64-17-5	100
84	Катионит КУ-2-8	Kationit	SO_3R	60177-20-7	10 тн
85	Хүчилтөрөгч	Oxygen	O_2	7782-44-7	4.5
86	Пропан	Propane	C_3H_8	74-98-6	4829
87	Ацетилин	Ethyne (acetylene)	C_2H_2	74-86-2	165
88	Аргон хий	Argon gas	Ar	7440-77-1	854.4

БАТЛАВ:
БОАЖЯ-ны ЕРӨНХИЙ ШИНЖЭЭЧ

Ц.УРАНЧИМЭГ

ШҮҮМЖ ХИЙСЭН:
БОАЖЯ-ны ШИНЖЭЭЧ

О.АМАРСАНАА

Төслийн нэр:

**“ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ ТӨСӨЛ”-ИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ НӨЛӨӨЛЛИЙН НАРИЙВЧИЛСАН
ҮНЭЛГЭЭНИЙ НЭМЭЛТ ТОДОТГОЛ ТАЙЛАН**

Зөвшөөрсөн: “ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦ” ТӨХК
ЕРӨНХИЙ ИНЖЕНЕР **Б.ХАШ-ЭРДЭНЭ**

Гүйцэтгэсэн: “ГАЗАР ДЭЛХИЙ” ХХК
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ҮНЭЛГЭЭ
ХАРИУЦСАН ЗАХИРАЛ **А.БАТБИЛЭГ**

БҮЛЭГ 10. ГОЛ ҮР ДҮНГҮҮД БА НЭГДСЭН ДҮГНЭЛТ

“Дарханы дулааны цахилгаан станц” ТӨХК-ийнн “Дарханы дулааны цахилгаан станц төсөл”-ийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ (БОННУ)-ний нэмэлт тодотголын ажлыг “Газар дэлхий” ХХК гүйцэтгэсэн бөгөөд гол үр дүнгүүдийг нэгтгэж энд танилцуулав.

10.1. Гол үр дүнгүүд

Төслийн үйл ажиллагаанаас агаарын чанарт үзүүлэх гол сөрөг нөлөөлөл

Төслийн үйл ажиллагаанаас хүрээлэн байгаа орчны агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээг агаарын бохирдлын загварчлалын “AERMO-View8.9.0” программаар тооцоолсон. Дулааны станцын нөлөөллийн бүсийг хаягдал утаанаас үүсэх PM10 тоосонцрын хоногийн дундаж агууламж 25 мкг/м^3 болж буурах зайгаар, хий төлөвт агаар бохирдуулагчдын агууламж стандартад заасан зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс 2 дахин бага болж сарних зайгаар тус тус тооцож авсан.

Яндангийн утааны тархалт

Төслийн танилцуулгад станцын яндангаар хаягдах агаар бохирдуулагчдын тоо хэмжээний талаар ямар нэг мэдээлэл байхгүй ба зөвхөн жилд ашиглах нүүрсний хэмжээг зааж өгсөн байна.

Хүснэгт 90. ДЦС-ын техникийн өгөгдлүүд, төслийн ТЭЗҮ-д тусгагдсанаар

№	Яндангийн диаметр, м	Яндангийн өндөр, м	Өргөрөг	Уртраг	Нүүрсний хэрэглээ, тн/жил
1	4.6	120	N 49.436295°	E 105.957705°	533 000*

*- Дархан ДЦС-ын тули зарцуулалтын тайлан

Иймд Монгол улсын Агаар бохирдуулах бодисын хаягдлын тооллого хийх аргачлалын Хүснэгт 3.1.2.2-д заасан бохирдуулах бодисуудын ялгарлын хэмжээгээр, хүхэрлэг хийн хувьд ялгарлын онолын хэмжээг дараах байдлаар тооцоолж авсан.

Хүснэгт 91. Агаар бохирдуулагчдын ялгарлын хэмжээ

№	Агаар бохирдуулах эх үүсвэр	Бохирдол ялгаруулах хэмжээ, кг/тн			
		Хүхэрлэг хий/SO ₂ /	Азотын нэгдлүүд/NOx/	Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл /CO/	PM10 тоосонцор
1	Дархан дулааны цахилгаан станц	4.55	0.89	0.19	0.10

Хүхэрлэг хий. Загварчлалын үр дүнгээс харахад оргил ачааллын үед станцын яндангаас хаягдах хүхэрлэг хий нь станцаас өмнө чиглэлд 20 км хүртэлх зайд тархан сарниж, сумын эргэн тойрны уулсын өндөрлөг хэсгүүдээр харьцангуй өндөр агууламж нь илэрч байна. Станцын үйл ажиллагаанаас үүсэх бохирдуулагчид нь газрын гадарга орчмын хүхэрлэг хийн хоногийн агууламжийг хамгийн ихдээ 165 мкг/м^3 (станцаас зүүн өмнө зүгт орших уулын орой хэсгээр) нэмэгдүүлж байгаа ч сумын суурьшлын бүсийн хэмжээнд үзүүлэх нөлөөлөл бага байна.

Тоос тоосонцор. Төслийн танилцуулгад станцын үнс барих систем нь нойтон скрубер байна гэж үзсэн байна. Нойтон скрубер нь утааны хийн зарцуулалт ихтэй өндөр хүчин чадалтай станцуудад тохиромжтой байдаг ч үнс барих үр ашиг нь ойролцоогоор 95%

байдаг. Тоос тоосонцрын тархалтын тооцооллоор гадарга орчмын PM10 тоосонцрын 24 цагийн дундаж агууламжийг хамгийн ихдээ 3.72 мкг/м^3 -р нэмэгдүүлж байгаа нь Монгол улсын техникийн ерөнхий шаардлага MNS4585:2016-д заасан зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс давсан тоосны бохирдол үүсэхээргүй байна. Утааны тархалтын хувьд зонхилох салхины чиглэлийн дагуу станцаас зүүн болон зүүн урагшаа тархаж уулсын орой хяр хэсгээр харьцангуй их агууламж нь илэрч байна.

Азотын давхар исэл. Дулаан станцын зуухны төрөл, галын хотлын температураас хамааран азотын ислүүдийн ялгарал харилцан адилгүй байдаг. Дарханы дулааны цахилгаан станцын зуухнууд нь тоосруулан шатаах технологитой тул азотын бохирдол үүсэх нь бага байдаг. Загварчлалын үр дүнгээр гадарга орчмын азотын давхар ислийн 24 цагийн дундаж агууламжийг хамгийн ихдээ 32.3 мкг/м^3 -р нэмэгдүүлж байгаа нь хүрээлэн байгаа орчны агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөлөл бага болохыг харуулж байна.

Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл. Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл нь дулааны станц зэрэг нүүрсийг албадмал агаараар шатах технологиудтай зуухнаас төдийлөн ялгардаггүй. Гэхдээ зуух хуучрах, технологийн горим алдагдах зэрэг шалтгаанаар бага зэрэг ялгардаг. Загварын тооцооллоор хүрээлэн байгаа орчны агаарын чанарт нөлөөлөл үзүүлэх хэмжээний нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн бохирдол үүсэхгүй байна. Төслийн техникийн өгөгдлүүдийг ашиглан тооцсон агаарын бохирдлын загварчлалын үр дүнгээс харахад дулааны станцын төслөөс сумын суурьшлын бүсийн хэмжээнд газрын гадарга орчмын агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөлөлгүй байна. Харин станцаас зүүн урагш орших уулсын орой хяр хэсгээр зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс давсан хүхэрлэг хийн бохирдол ажиглагдаж болзошгүй тул хүхэрлэг хийг бууруулах арга хэмжээнээс авч хэрэгжүүлэх хэрэгтэй.

Үнс сангаас үүсэх тоосны тархалт

Станцаас гарах үнсийг усаар зөөвөрлөдөг тул зөөвөрлөх үйл ажиллагаанаас орчны агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөлөл нь бага гэж үзнэ. Харин үнсэн сангийн талбай хуурайшилттай үед тоосжилд дэгдэж орчны агаарын чанарт нөлөөлж болзошгүй. Одоогийн байдлаар станцын нэг ашиглалттай үнсэн сан байгаа ба хуурайшилттай талбайн хэмжээ ойролцоогоор 9 га байна. Хур бороо элбэгтэй үед энэ үнсэн сангаас тоосжилт үүсэхгүй ч бусад хугацаанд хүчтэй салхитай үед тоос үүснэ. Төслийн талбай орчмын ERA5 загварын 2022 оны тооцооллын мэдээллээр үнсэн сангаас дэгдэх тоосны хэмжээ нь жилд 1.5 тонн байгаа ба тархалтын хэмжээг загварчлалын аргаар тооцсон. Загварын тооцооллын үр дүнгээр үнсэн сангаас үүсэх тоосжилт орчны агаар дахь PM10 тоосонцрын хоногийн дундаж агууламжийг хамгийн ихдээ 6866 мкг/м^3 хүртэлх хэмжээгээр нэмэгдүүлэхээр байна. тоос тоосонцор нь ерөнхийдөө Хараа голын хөндий даган тархана. Хүчтэй салхины зонхилох чиглэлээс хамааран үйлдвэрийн бүс болон Шинэ Дарханы суурьшлын зарим хэсгээр агаар дахь PM10 тоосонцрын хоногийн дундаж агууламжийг 50 мкг/м^3 -р нэмэгдүүлж болзошгүй байна. Тооцоонд ашигласан цаг уурын өгөгдлөөр 7 м/сек-ээс хүчтэй салхи үргэлжлэх хугацаа жилийн туршид 95 цаг байгаа ба өвлийн улиралд болон зуны саруудад үнсэн сангаас тоос дэгдэхгүй гэвэл хавар намрын улиралд 10-20 удаа тоосжилт ажиглагдана.

Төслийн үйл ажиллагаанаас хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх гол сөрөг нөлөөлөл

ДДЦС-ын эзэмшил газрын талбайн хэмжээ 25.6 га байна. Үүнээс, 9.6 га газар нь барилга байгууламж, зам талбай зэрэг үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд өртсөн байх бөгөөд хөрсөн бүрхэвч бүхий сул чөлөөтэй талбай нь 16 га байна. Үүнээс, 2.5 га талбайг зүлэгжүүлж, мод тарьсан ногоон байгууламж бүхий эзэлнэ. ДДЦС-ын үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд өртөөгүй хөрсөн бүрхэвч бүхий сул чөлөөтэй 16 га талбайгаас 2.6 га талбайн хөрсөн бүрхэвч хүчтэй сөрөг нөлөөлөлд буюу эвдрэлд өртсөн байна.

Эвдрэлд өртсөн хөрсөн бүрхэвч бүхий талбайнуудын зарим хэсэг нь үйлдвэрлэлийн болон бусад үйл ажиллагаатай холбоотой талхагдлын сөрөг нөлөөллөөр хөрсөн бүрхэвчгүй болсон байхад зарим хэсэг нь машин техникийн хөдөлгөөнөөс үүссэн шороон замын нөлөөллөөр хөрсөн бүрхэвчгүй болсон байна. Иймд эдгээр талбайнуудын зарим хэсэг буюу 1.8 га талбайг нь хагуу хучилттай болгох, зарим хэсэг буюу 0.8 га талбайг нь нөхөн сэргээж ургамалжуулах шаардлагатай гэж үзэв.

Төслийн үйл ажиллагаанаас ургамлан нөмрөгт үзүүлэх гол сөрөг нөлөөлөл

ДДЦС-ын үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд өртөөгүй ургамлан нөмрөг бүхий сул чөлөөтэй 16 га талбайгаас 2.6 га талбайн ургамлан нөмрөг хүчтэй сөрөг нөлөөлөлд өртөж утсан байна. Станцын нүүрс буулгалтын талбай, төмөр замын эргэн тойрондох ургамлан нөмрөг тоосонд дарагдах сөрөг нөлөөлөлд өртсөн байна. Мөн маслын банкны хадгалалтаас үүдэн масло асгарсан байх бөгөөд тухайн хэсгийн ургамлан нөмрөг халцарч устах сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ.

Үнсэн сангийн хувьд авч үзвэл нийт талбайн хэмжээ 103.2 га бөгөөд үүнээс 34.9 га талбайд үнсэн сан болон үнсэн сангийн тунгаах нуур үүсэж ургамлан нөмрөггүй болсон байна. Харин өмнө нь үнсэн сан байсан 53.4 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийж ургамалжуулсан байна. Уг 53.4 га талбайд нөхөн сэргээлт хийснээр үнсэн сангийн шууд нөлөөллийг 50 орчим хувиар бууруулсан байна.

Дарханы дулааны цахилгаан станц төслийн талбай болон үнсэн сангийн орчимд уулын хээрийн алаг өвс – үетэнт, голын хөндийн алаг өвс – Дэрс – Улалжит татмын нугын бүлгэмдэл гэсэн үндсэн 2 төрлийн ургамлан бүлгэмдэл тохиолдож байна. Уг 2 бүлгэмдэл буюу уулын хээрийн алаг өвс-үетэн, татмын нугын алаг өвс-дэрс-улалжит бүлгэмдлийг дагаж 33 овогт хамаарагдах 100 гаруй төрлийн 150 орчим зүйл ургамал тохиолдож байна. Төслийн талбайн газар ашиглалт буюу нөлөөлөл ургамлын хэв шинжээс хамааруулан 11 цэгт ургамлын бичиглэл хийсэн бөгөөд тухайн 11 цэгийн ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тохиолдцыг тооцож үзэхэд ургамлын тусгаг бүрхэц хамгийн багадаа 40 – 50% байхад хамгийн ихдээ 80 – 85 %, дунджаар 70 – 75 %-ийн бүрхэцтэй байна. Харин зүйлийн тохиолдцын хувьд авч үзвэл 1 м² талбайд хамгийн багадаа 5 зүйл тохиолдож байсан бол хамгийн ихдээ 11 зүйл, дунджаар 7-8 зүйл тохиолдож байна. Харин 10 м² талбайд хамгийн багадаа 11 зүйл, хамгийн ихдээ 21 зүйл, дунджаар 14-16 зүйл тохиолдож байна. Судалгааны талбайд хээрийн судалгааны үед хуулиар хамгаалагдсан ховор болон нэн ховор ургамлын төрөл зүйл тохиолдоогүй. Судалгааны талбайн ургамлын нормчлогдсон ялгаврын индекс буюу NDVI-ийг 2022 оны 8 сарын ландсат-8

хиймэл дагуулын мэдээг боловсруулалт хийж үзэхэд хамгийн ихдээ NDVI утга 0.61 буюу дунджаас их ургамлан нөмрөгтэй байхад хамгийн бага утга -0.1 буюу огт ургамлан нөмрөггүй байна.

Төслийн үйл ажиллагаанаас гадаргын ба газрын доорх усанд үзүүлэх гол сөрөг нөлөөлөл

Станцын үйл ажиллагаа

ДДС-ын үнс барих систем нь нойтон скруббер байна. Нойтон скруббер нь угааны хийн зарцуулалт ихтэй өндөр хүчин чадалтай станцуудад тохиромжтой байдаг бөгөөд үнс барих үр ашиг нь ойролцоогоор 95% байдаг.

Станцын яндангаас гарах тоос тоосонцрын тархалтын тооцооллоор гадарга орчмын PM10 тоосонцрын 24 цагийн дундаж агууламжийг хамгийн ихдээ 3.72 мкг/м³-р нэмэгдүүлж байгаа нь Монгол улсын техникийн ерөнхий шаардлага MNS4585:2016–д заасан зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс давсан тоосны бохирдол үүсэхээргүй байна. Угааны тархалтын хувьд зонхилох салхины чиглэлийн дагуу станцаас зүүн болон зүүн урагшаа тархаж уулсын орой хяр хэсгээр харьцангуй их агууламж нь илэрч байна. Энэ нь станцын үйл ажиллагаанаас ялгарах тоос тоосонцрын бохирдол нь Хараа голд сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхээргүй байна.

Үнсний сангийн үйл ажиллагаа

Үнсний сангийн үйл ажиллагаанд гарч болзошгүй технологийн алдаа, дутагдал доголдлоос гадаргын урсац болон Хараа голын усны чанарт сөрөг нөлөөл үзүүлж болзошгүй. Тухайлбал, ашиглалтын үед далан сэтэрвэл Хараа голын татмаас өндөрт орших ба гадаргын налуу гол руу чиглэсэн байна. Ийм учраас хөрс бохирдож гадаргын урсацаар гол руу бохирдол зөөгдөх байгалийн нөхцөлтэй. Мөн үнсэн сангийн үнсний түвшин усны гадаргуудаас ил үед үнс салхиар зөөгдөн усны бохирдол үүсгэж болзошгүй. Үнсний сангийн ёроолын битүүмж алдагдвал усны алдагдал ихэсч нэмэлт усны хэрэглээ ихэссэнээр Хараа голын урсац, усны чанарт сөрөг нөлөөлөл үзүүлж болзошгүй.

Үнс зайлуулах ажиллагаанд даралттай ус хэрэглэгдэж тэр нь үнсний уусамтгай бодисуудыг уусган өвөрмөц найрлагатай усан уусмал болно. Өөрөөр хэлбэл усны найрлага шинж чанар үнсний шинж чанараас хамаардаг ба ихээхэн бохирдолтой ус болон хувирдаг. Тухайлбал хоногт 144 м³ ус, үнсний холимгийг үнсний санд нийлүүлдэг ба жилд 670 орчим мян.м³ ус нэмэлт байдлаар өгдөг нь бохирдолтой болдог. Үнсний сангийн ус ихээхэн шүлтлэг болж (pH=6.71-8.35), цахилгаан шинж чанар нь ихсэж (3250 EC мкS/cm), сульфат, нитрит, жинлэгдэх бодисын хэмжээ нь олон дахин нэмэгдсэн байдаг. Мөн цацраг идэвхт изотопуудын агууламж өндөртэй үнс, шлактай орчинд байгаа усанд цацрагийн бохирдол үүсэх магадлалтай. Үнс зайлуулахад ашиглагдаж байгаа болон үнсний сангийн ус нь эрдсийн болон хүнд металл, цацрагийн бохирдолтой болно. Үнсний сан байрлаж буй Хараа голын татмын нугын аллювийн хурдсанд орших нүх сүвийн газар доорх ус нь хөрсөнд ойрхон байдаг ба Хараа голын устай гидравлик холбоотой байдаг онцлогтой билээ.

Судалгааны материалаас харахад ДЦС-ын ус ашиглалтын дундаж хэмжээ 1840453 м³/жил болж байна. Энэ нь сард 153371.0 м³, хоногт 5112.4 м³, цагт 213.0 м³ ус ашигладаг тооцоо гарна.

2023 оны байдлаар ашиглаж байгаа 4-9 дугаартай буюу 6 ш гүний худгийн нийлбэр ундарга нь 128 л/с буюу 460.8 м³/цаг болно. Нөөцөд байгаа 1, 3, 10, 11 дугаартай 4 ш гүний худгийн нийлбэр ундарга 66 л/с буюу 237.6 м³/цаг болно (Хүснэгт 53).

Дарханы дулааны цахилгаан станцын үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй уналын тоосны нөлөөгөөр гадаргын усанд бага хэмжээний сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ. Дулааны цахилгаан станцын үйл ажиллагаанд газрын доорх усыг ашиглаж байгаа ба үүнийг дээр дурдсан гүний худгуудаас хангадаг. Станцын ус ашиглалт нь Хараа голын татмын аллювийн хурдсанд агуулагдах газрын доорх усны нөөцөд тодорхой хэмжээний сөрөг нөлөө үзүүлэх боловч уст давхаргаас ашиглагдсан усны нөөц нөхөн сэргээгдэж байдаг байгалийн зүй тогтолтой.

2023 оны байдлаар ашиглаж байгаа 4-9 дугаартай буюу 6 ш гүний худгийн нийлбэр ундарга нь 128 л/с буюу 460.8 м³/цаг болно. Нөөцөд байгаа 1, 3, 10, 11 дугаартай 4 ш гүний худгийн нийлбэр ундарга 66 л/с буюу 237.6 м³/цаг болно (Хүснэгт 53). Ус хангамжийн гүний худгуудын 1 цагийн нийлбэр ундарга станцын 1 цагийн ус ашиглалтын хэмжээнээс нэг дахин өндөр байна. Энэ нь тухайн гүний худгуудаас станцын үйл ажиллагаанд шаардагдах 213.0 м³/цаг усны хэрэглээг хангахад усны ашиглах боломжит нөөцийн хэмжээ хүрэлцээтэй байгааг харуулж байна.

Амьтны аймагт үзүүлэх гол сөрөг нөлөөлөл

Дарханы дулааны цахилгаан станц нь үйлдвэрлэлийн бүсэд байрлах учир төслийн зүгээс амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл байхгүй. Харин тус станцын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, цахилгааны байгууламжууд нь шувуудад сөрөг нөлөөлөл үзүүлэх магадлалтай юм.

10.2. Нэгдсэн дүгнэлт

Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний ажлын тайланг БОАЖЯ-ны 2023 оны 09-р сарын 21-ний өдрийн 12/5066 албан бичиг бүхий 2023/ОА-149 дугаартай ерөнхий үнэлгээний дүгнэлтийг үндэслэн, БОНХАЖС-ын (хуучин нэрээр) 2014 оны 4-р сарын 10-ны өдрийн А-117 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан аргачлал шаардлагын дагуу хийж, “Дэлхийн банк болон Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага”-аас гаргасан “Үлдэгдэл нөлөөллийн” аргаар гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг үнэлж үзэхэд агаарын чанарт 70.0, хөрсөн бүрхэвчид 28.5, ургамлан нөмрөгт 26.5, амьтны аймагт 10.0, усан орчинд 43.7, газрын гадарга болон хэвлийд 18.0, нийгэм эдийн засагт эерэг +45.3, дунджаар 42.0 буюу ДУНД зэргийн сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхээр байна.

“Дарханы дулааны цахилгаан станц” ТӨХК нь бүх салбар нэгжүүддээ хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагаа, ажлын байрны эрүүл ахуйн холбогдох хууль, журам, стандартуудыг чанд мөрдүүлэн ажиллуулдаг. Тэр дундаа үйлдвэрийн дулааны цахилгаан

станц нь тус газрын үндсэн, чухал, томоохон бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн нэг учир ажиллагсдын эрүүл мэнд, ажлын байрны эрүүл ахуй, хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагаагаа бүрэн хангаж ажилладаг байна.

Дарханы дулааны цахилгаан станц нь үйл ажиллагаандаа энэ тайлангийн 1 дүгээр бүлэгт тусгагдсан болон бусад холбогдох хууль, журам, стандартуудын шаардлагуудыг ханган ажиллаж байх шаардлагатай.

10.3. Гол зөвлөмжүүд

Дулааны цахилгаан станцын үйл ажиллагаанаас байгаль орчин болон нийгэмд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээний зөвлөмжүүдийг энэ тайлангийн 5 дугаар бүлэгт дэлгэрэнгүй оруулж өгсөн бөгөөд зайлшгүй анхаарч ажиллах шаардлагатай асуудлуудыг доор дурдав. Үүнд:

- Дулааны цахилгаан станцын үйл ажиллагаанаас хүрээлэн буй байгаль орчинд үзүүлэх гол сөрөг нөлөөлөл нь яндангаас хаягдах агаар бохирдуулагчид юм. Иймд станцын нойтон аргаар үнс баригч системийн хэвийн ажиллагааг хангаж, байнга хянаж байхын зөвлөж байна.
- Станцын нүүрс агуулах талбайгаас нүүрсний тоос салхиар дэгдэж орчны агаарын чанарт нөлөөлөх мөн хүрээлэн буй орчинд үзүүлж гол сөрөг нөлөөлөл болно. Иймд станцын нүүрс хадгалах талбайг тойруулан салхины хаалт барих, мод тарих, тороор хучих гэсэн сонголтуудаас аль нэгийг нь сонгон хэрэгжүүлэхийг зөвлөж байна. Дэлгэрэнгүй зөвлөмжийг тайлангийн 5 дугаар бүлэгт оруулсан байгаа.
- Тус дулааны цахилгаан станцын талбайн 2023 оны төлөв байдлын зургийг нисгэгчгүй нисэх төхөөрөмж буюу “дрон”-оор гадаргаас дээш 250 м-ийн өндрийн түвшинд авсан зурагт анализ хийж үзэхэд талбайн зарим хэсгийн хөрсөн бүрхэвч доройтон халцарч, ургамлан бүрхэвчгүй болсон, зарим хэсгийн ургамлан бүрхэвч сийрэгжсэн, зарим хэсэг газарт хатуу хучилттай талбай нь эвдэрсэн, зарим хэсгийн талбайг хатуу хучилттай болгох шаардлагатай байгаа нь ажиглагдав. Иймд орчны тохижилт хийж ногоон байгууламж, нэмж байгуулах шаардлагатай газруудын төлөвлөлтийг тайлангийн 5 дугаар бүлэгт зургаар үзүүлсэн байгаа.
- ДДС-ын үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд өртөөгүй хөрсөн бүрхэвч бүхий сул чөлөөтэй 16 га талбайгаас 2.6 га талбайн ургамлан нөмрөг, хөрсөн бүрхэвч хүчтэй сөрөг нөлөөлөлд буюу эвдрэлд өртсөн байна. Иймд эдгээр талбайнуудын зарим хэсэг буюу 1.8 га талбайг нь хатуу хучилттай болгох, зарим хэсэг буюу 0.8 га талбайг нь нөхөн сэргээж ургамалжуулах шаардлагатай гэж үзэв.
- Төсөл хэрэгжүүлэгчид БОАЖЯ-ны 2023 оны 09-р сарын 21-ний өдрийн 12/5066 албан бичиг бүхий 2023/ОА-149 дугаартай ерөнхий үнэлгээний дүгнэлтийн онцгойлон анхаарах хэсэгт заасны дагуу ажлын байрны эрүүл ахуйн дүгнэлт болон галын аюулгүй ажиллагааны дүгнэлтийг гаргуулан ажиллаж байхыг зөвлөж байна.

